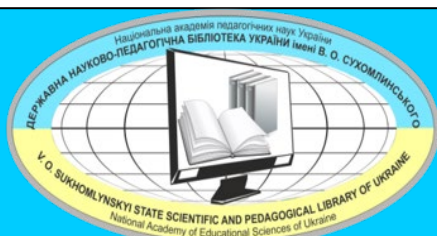

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

СЕРІЯ «АКАДЕМІКИ НАПН УКРАЇНИ»

ВИПУСК 32

Академік

Ольга Василівна Сухомлинська

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Вінниця
«ТВОРИ»
2021

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

СЕРІЯ «АКАДЕМІКИ НАПН УКРАЇНИ»

ВИПУСК 32

Академік

Ольга Василівна Сухомлинська

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Вінниця
«ТВОРИ»
2021

УДК 016:929+37(092)]Сухомлинська
С 91

Рекомендовано до друку вченою радою
Державної науково-педагогічної бібліотеки
України імені В. О. Сухомлинського,
протокол № 6 від 24 червня 2021 р.

- Упорядники:** *Березівська Л. Д.*, д-р пед. наук, професор, член-кор. НАПН України, директор ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського
Страйгородська Л. І., канд. іст. наук, в.о. завідувача сектору рідкісних видань відділу педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського
Дерев'янка Т. М., науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського
Павленко Т. С., науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського
- Науковий редактор** *Березівська Л. Д.*, д-р пед. наук, професор, член-кор. НАПН України, директор ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського
- Бібліографічний редактор** *Страйгородська Л. І.*, канд. іст. наук, в.о. завідувача сектору рідкісних видань відділу педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського
- Літературний редактор** *Дерев'янка Т. М.*, науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського
- Рецензенти:** *Добко Т. В.*, д-р із соціальних комунікацій, ст. наук. співробітник, завідувач відділу науково-бібліографічної інформації Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
Лобода С. М., д-р пед. наук, професор, провід. наук. співробітник відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

С 91 Академік Ольга Василівна Сухомлинська : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Березівська Л. Д., Страйгородська Л. І., Дерев'янка Т. М., Павленко Т. С. ; авт. вступ. ст. Березівська Л. Д. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Страйгородська Л. І. ; літ. ред. Дерев'янка Т. М.] . – Вінниця : ТВОРИ, 2021. – 212 с. – (Серія «Академіки НАПН України» ; вип. 32).

ISBN 978-966-949-922-6

У біобібліографічному покажчику із серії «Академіки НАПН України» висвітлено науковий доробок О. В. Сухомлинської – доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена НАПН України, заслуженого діяча науки і техніки України. У ньому представлено: монографії, підручники, навчально-методичні посібники, довідкові видання, статті вченої в довідкових виданнях, збірниках наукових праць і періодичних виданнях, а також публікації про її науково-педагогічну та громадську діяльність.

Видання адресовано педагогічним і науково-педагогічним працівникам, здобувачам освіти та всім, хто цікавиться питаннями історії освіти й педагогічної думки, теорією та методикою виховання, сухомлиністикою.

© Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського, 2021
© ТОВ «ТВОРИ», 2021

ISBN 978-966-949-922-6

NATIONAL ACADEMY OF EDUCATIONAL SCIENCES OF UKRAINE
V. O. SUKHOMLYNSKYI STATE SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL
LIBRARY OF UKRAINE

SERIES “ACADEMICIANS OF THE NAES OF UKRAINE”

ISSUE 32

Academician
Olga Vasylivna Sukhomlynska

BIOBIBLIOGRAPHICAL INDEX

Vinnytsya
“TVORY”
2021

**UDC 016:929+37(092)] Sukhomlynska
S 91**

*Recommended for publication by the Academic Council
of V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and
Pedagogical Library of Ukraine
Protocol № 6 dated June 24, 2021*

- Contributors:** *Berezivska L. D.*, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Corresponding Member of the NAES of Ukraine, Director of V. O. Sukhomlynskyi SSPL of Ukraine
Straigorodska L. I., Candidate of Historical Sciences, acting as a Head of the Sector of Rare Editions of the Department of Pedagogical Source Studies and Biographistics of V. O. Sukhomlynskyi SSPL of Ukraine
Derevyanko T. M., Researcher of the Department of Pedagogical Source Studies and Biographistics of V. O. Sukhomlynskyi SSPL of Ukraine
Pavlenko T. S., Researcher of the Department of Pedagogical Source Studies and Biographistics of V. O. Sukhomlynskyi SSPL of Ukraine
- Scientific editor** *Berezivska L. D.*, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Corresponding Member of the NAES of Ukraine, Director of V. O. Sukhomlynskyi SSPL of Ukraine
- Bibliography editor** *Straigorodska L. I.*, Candidate of Historical Sciences, acting as a Head of the Sector of Rare Editions of the Department of Pedagogical Source Studies and Biographistics of V. O. Sukhomlynskyi SSPL of Ukraine
- Literary editor** *Derevyanko T. M.*, Researcher of the Department of Pedagogical Source Studies and Biographistics of V. O. Sukhomlynskyi SSPL of Ukraine
- Reviewers:** *Dobko T. V.*, Doctor of Social Communications, Senior Researcher, Head of the Department of Scientific and Bibliographic Information of the National Library of Ukraine named after V. I. Vernadsky
Loboda S. M., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Leading Researcher of the Department of Scientific and Educational Information Resources of V. O. Sukhomlynskyi SSPL of Ukraine

S 91 Academician Olga Vasylivna Sukhomlynska : biobibliographical index / NAES of Ukraine, V. O. Sukhomlynskyi SSPL of Ukraine ; [contributors: Berezivska L. D., Straigorodska L. I., Derevyanko T. M., Pavlenko T. S. ; the author of the opening article Berezivska L. D. ; scientific editor Berezivska L. D. ; bibliography editor Straigorodska L. I., literary editor Derevyanko T. M.]. – Vinnytsya : TVORY, 2021. – 212 p. – (Series “Academics of the NAES of Ukraine” ; Issue 32).

ISBN 978-966-949-922-6

The bibliographic index from the series “Academics of the NAES of Ukraine” covers the scientific achievements of O. V. Sukhomlynska – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, full member of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine. It presents monographs, textbooks, teaching aids, reference books, articles of the scientist in reference books, collections of scientific papers and periodicals, as well as publications about her scientific, pedagogical and social activities.

The publication is addressed to pedagogical and scientific-pedagogical workers, applicants for education and everyone who is interested in the history of education and pedagogical thought, theory and methods of education, Sukhomlynskyi studies.

© V. O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical
Library of Ukraine, 2021
© LLC “TVORY” 2021

ISBN 978-966-949-922-6

ЗМІСТ

ВІД УПОРЯДНИКІВ	7
БЕРЕЗІВСЬКА Л. Д. Ольга Василівна Сухомлинська: біографічний нарис	10
ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ Й ДІЯЛЬНОСТІ О. В. СУХОМЛИНСЬКОЇ	29
РОЗДІЛ I. Література про О. В. Сухомлинську	33
РОЗДІЛ II. Хронологічний показчик праць О. В. Сухомлинської	82
РОЗДІЛ III. Наукова школа вченої	173
<i>Дисертації та автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук .....</i>	<i>173</i>
<i>Дисертації та автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук .....</i>	<i>178</i>
ДОВІДКОВИЙ АПАРАТ	184
<i>Іменний показчик .....</i>	<i>184</i>
<i>Абетковий показчик назв праць О. В. Сухомлинської .....</i>	<i>191</i>
<i>Абетковий показчик назв праць О. В. Сухомлинської про Василя Олександровича Сухомлинського .....</i>	<i>206</i>
<i>Список скорочень .....</i>	<i>211</i>

Ольга Василівна Сухомлинська

ВІД УПОРЯДНИКІВ

Тридцять другий випуск покажчика серії «Академіки НАПН України» присвячено Ользі Василівні Сухомлинській – відомій в Україні й за її межами вченій у галузі загальної педагогіки та історії педагогіки, дійсному члену НАПН України, доктору педагогічних наук, професору, заслуженому діячу науки і техніки України, головному науковому співробітнику відділу педагогічного джерелознавства та біографістики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. У колі наукових інтересів Ольги Василівни – методологія наукового дослідження, історія української та зарубіжної педагогіки, теоретико-методологічні основи історико-педагогічної науки й порівняльної педагогіки, біографістика, сухомлиністика, українська педагогіка періоду 20–30-х рр. ХХ ст.; теорія та практика виховання, зокрема морально-етичні засади виховання, питання громадянського, національно-патріотичного, духовного, родинного виховання тощо.

Цей посібник є третім доповненим виданням, що хронологічно продовжує біобібліографічні покажчики, підготовлені фахівцями Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського у 2006 р. та 2016 р. У ньому представлено науковий доробок О. В. Сухомлинської за 1978–2021 рр., зокрема монографії, навчально-методичні посібники, довідкові видання; статті, опубліковані в наукових збірниках, українській і зарубіжній періодиці, матеріалах конференцій; праці, підготовлені за наукового консультування, редагування, упорядкування академіка.

У наукових розвідках ученої висвітлено питання історії педагогіки (української, зарубіжної), біографістики, теорії та практики виховання, порушено проблеми формування морально-духовного розвитку особистості тощо. Значну кількість напрацювань присвячено вивченню й упровадженню творчої спадщини її батька – видатного педагога-гуманіста В. О. Сухомлинського. Видання містить також літературу про життя та наукову, науково-організаційну й громадську діяльність дослідниці.

Відкриває посібник ґрунтовна стаття, доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента НАПН України, директора Державної

науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського Л. Д. Березівської «Ольга Василівна Сухомлинська: біографічний нарис». Вона ознайомлює читача з основними віхами життєвого та творчого шляху академіка, зокрема розкриває її наукові здобутки. Біографічний нарис доповнює хронологічний перелік основних дат життя й діяльності.

Покажчик складається з трьох розділів.

Розділ I «Література про О. В. Сухомлинську» висвітлює публікації про життєвий шлях, науково-педагогічну та громадську діяльність ученої. Матеріал розміщено в хронологічному порядку, а в межах року – за абеткою прізвищ авторів або назв праць.

У розділі II «Хронологічний покажчик праць О. В. Сухомлинської» представлено бібліографічні описи її праць, які згруповано за прямою хронологією, а в межах року – за видами документів та абеткою:

- книги й брошури українською й іноземними мовами;
- статті, доповіді та інші матеріали з періодичних, неперіодичних і продовжуваних видань;
- праці, де О. В. Сухомлинська є упорядником чи одним з упорядників (із позначкою «Упоряд.»);
- твори, опубліковані в перекладі вченої (із позначкою «Пер.»);
- видання за редакцією дослідниці, у підготовці яких вона брала участь як головний, науковий або відповідальний редактор, голова або член редколегії, член наукової або редакційної ради (із позначкою «Ред.»);
- рецензії (із позначкою «Рец.»);
- видання, у підготовці яких вона брала участь як науковий консультант, крім докторських дисертацій (із позначкою «Наук. консультант»);
- праці, де О. В. Сухомлинська є відповідальною за випуск (із позначкою «Відп. за вип.»).

До розділу III «Наукова школа О. В. Сухомлинської» увійшли бібліографічні описи докторських і кандидатських дисертацій та авторефератів, науковим консультантом або керівником яких вона була. Матеріал згруповано за прямою хронологією в підрозділи: «Докторські дисертації» і «Кандидатські дисертації».

Допоміжний апарат біобібліографічного посібника містить:

- іменний покажчик прізвищ авторів, співавторів, упорядників, редакторів, видатних педагогів, відомості про яких представлені в бібліографічних записах;
- абетковий покажчик назв праць О. В. Сухомлинської;
- абетковий покажчик назв праць О. В. Сухомлинської про Василя Олександровича Сухомлинського;
- список скорочень.

Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено за чинними в Україні стандартами. Квадратні дужки застосовано за відсутності заголовка до матеріалу та в разі потреби доповнення назви певної статті або наведення інших важливих відомостей. Зміст матеріалів розділу I «Література про О. В. Сухомлинську» розкривають анотації до бібліографічних описів.

Джерелами добору документів були фонди й каталоги Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, довідники, бібліографічні видання, офіційні вебсайти наукових установ, закладів освіти та матеріали, надані вченою. Переважно всі публікації, що увійшли до покажчика, переглянуто *de visu*.

Посібник адресовано науковцям, педагогам, здобувачам освіти, працівникам науково-методичних центрів, наукових бібліотек і всім, хто цікавиться питаннями історії освіти та педагогічної думки, теорією та методикою виховання, сухомлиністикою.

ОЛЬГА ВАСИЛІВНА СУХОМЛИНСЬКА: БІОГРАФІЧНИЙ НАРИС*

Ольга Василівна Сухомлинська – відома в Україні й за її межами вчена в галузі загальної педагогіки та історії педагогіки, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Національної академії педагогічних наук України (далі – НАПН України), академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України (1994–2017), заслужений діяч науки і техніки України, почесний професор декількох вітчизняних університетів, Пекінського педагогічного університету, Тяньцзінської академії педагогічних наук (КНР). Вона завжди поєднувала наукову, педагогічну, організаційно-управлінську діяльність, крокуючи своїм шляхом від молодшого наукового співробітника до академіка. Про багатогранність творчих пошуків Ольги Василівни свідчить її значний науковий доробок, що потребує глибокого вивчення та осмислення. Не вдаючись до ґрунтовного аналізу напрацювань ученої, схарактеризуємо основні віхи її життя й діяльності.

Ольга Василівна народилася 29 вересня 1946 р. у с. Онуфріївці Онуфріївського району Кіровоградської області в родині вчителів Василя Олександровича та Ганни Іванівни Сухомлинських. Коли їй було 2 роки, сім'я перебралася до селища Павлиш, де В. О. Сухомлинський обійняв посаду директора середньої школи. Ольга закінчила із золотою медаллю Павлиську середню школу, яка завдяки натхненній праці її тата – видатного українського педагога, стала знаною в Україні й поза нею. Родинне виховання, особистий приклад батьків, навчання в Павлиській середній школі, що славилася гуманістичними традиціями, сприяли формуванню характеру, світоглядних і людських цінностей, вибору життєвого шляху. Із одного з інтерв'ю Ганни

---

* Березівська Л. Д. До портретної галереї відомих учених України: Ольга Василівна Сухомлинська. *Сухомлинська Ольга Василівна. Біобібліографія: біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Київ, 2016. С. 7–21 (статтю доповнено та розширено – Л. Б.).*

Іванівни дізнаємося, що Василь Олександрович, рано виявивши здібності своїх дітей (в Олі – гуманітарні, у Сергія – технічні), усіма засобами розвивав їх, завжди був для них люблячим батьком¹. Згадуючи своє дитинство, Ольга Василівна наголошує, що «ота атмосфера в сім'ї, яку створили наші батьки, була природною і єдино можливою, іншої ми не знали. Ми купалися в ній, були щасливими вже від того, що у нас – повна сім'я, є батько і мама»; «нашим щоденним вихованням займалася мама, адже тато був страшенно зайнятий своєю працею, але його “незримий дух” постійно був присутній у маминому вихованні»; «тато дуже слідкував за нашим інтелектуальним розвитком»².

О. В. Сухомлинська навчалася на факультеті французької мови Київського державного педагогічного інституту іноземних мов, який закінчила в 1969 р. Цікаво, що на вибір професії вплинув батько. Про це вона розповіла в одному з інтерв'ю: «Батько знав і спілкувався із своїми зарубіжними кореспондентами німецькою, польською, болгарською мовами. Я заздрила йому. І вирішила вступати до Інституту іноземних мов»³.

Після завершення навчання впродовж 1975–1977 рр. Ольга Василівна працювала викладачем французької мови в Київському педагогічному інституті імені О. М. Горького (нині – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова).

У 1977 р. вступила до аспірантури Науково-дослідного інституту педагогіки УРСР (нині – Інститут педагогіки НАПН України). Закінчивши її, обіймала посаду молодшого, потім старшого наукового співробітника лабораторії методології та історії педагогіки⁴. Ганна Іванівна розповідала, що

---

¹ Сухомлинська Г. І., Сухомлинська О. В., Сухомлинський С. В. В родинному колі : бесіда / бесіду вів П. І. Ігнатенко. *Рад. освіта*. 1988. 27 верес. (№ 78). С. 3.

² Сухомлинська О. В. «З кожним роком осягаю, поважаю і люблю свого батька все більше»: до 80-річчя від дня народж. В. О. Сухомлинського : [інтерв'ю] / провела Людмила Момот. *Кіровоград. правда*. 1998. 26 верес.

³ Сухомлинська Г. І., Сухомлинська О. В., Сухомлинський С. В. В родинному колі : бесіда / бесіду вів П. І. Ігнатенко. *Рад. освіта*. 1988. 27 верес. (№ 78). С. 3.

⁴ Ярмаченко М. Д. Академія педагогічних наук України (п'ятиріччя становлення і розвитку). Київ, 1997. С. 101.

спочатку донька не мріяла про наукову роботу, навіть співчутливо дивилися на батька, котрий годинами писав, і думала, що займатися наукою нецікаво й монотонно. Проте, коли питання постало про аспірантуру, «щось повернулося, і Оля “загрузла” в науці. І тепер іншого життя вона не мислить! Виявилось, що наука – захоплююча і всепоглинаюча справа!»⁵.

У 1981 р. О. В. Сухомлинська захистила кандидатську дисертацію «Актуальні проблеми марксистської теорії виховання в сучасній Франції». На становлення Ольги Василівни як науковця значною мірою вплинули знання іноземної мови, спілкування з широким колом учених, зокрема керівником її дослідження – відомим фахівцем із питань зарубіжної педагогіки Б. Л. Вульфсоном.

1991 р. вона захистила докторську дисертацію, присвячену питанням освіти й виховання в міжнародному демократичному вчительському русі, й очолила лабораторію методології та історії педагогіки Інституту педагогіки. Із проголошенням незалежності України в руслі суспільних змін ініціювала вивчення «білих плям» в історії української освіти й педагогічної науки, перегляд теоретико-методологічних засад історико-педагогічної науки. У 1993 р. призначена на посаду заступника директора Інституту педагогіки АПН України.

О. В. Сухомлинська брала активну участь у розгортанні діяльності Національної академії педагогічних наук України: у 1992 р. її обрали членом-кореспондентом, а в 1995 р. – дійсним членом АПН України. Упродовж 1994–2017 рр. працювала академіком-секретарем Відділення теорії та історії педагогіки АПН України (нині – Відділення загальної педагогіки та філософії

---

⁵ Сухомлинська О. В. «З кожним роком досягаю, поважаю і люблю свого батька все більше»: до 80-річчя від дня народж. В. О. Сухомлинського : [інтерв'ю] / провела Людмила Момот. *Кіровоград. правда*. 1998. 26 верес.

освіти НАПН України)⁶. Багато років координувала наукові дослідження, здійснювані в Інституті педагогіки НАПН України, Інституті проблем виховання НАПН України, Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського (далі – ДНПБ) та Педагогічному музеї України. Результати цих досліджень стали фундаментом розвитку освіти й педагогічної науки.

Яскравими та змістовними є виступи Ольги Василівни на засіданнях Президії й загальних зборах НАПН України з актуальних проблем педагогіки («Проблеми теорії виховання дітей і молоді в Україні», 1996; «Духовність і моральність особистості в координатах педагогічної науки і практики», 2006 тощо)⁷. Про здобутки, стратегічні завдання, перспективи діяльності Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України О. В. Сухомлинська періодично повідомляла на сторінках «Педагогічної газети», тижневика «Освіта України»⁸.

Протягом майже 10 років, із 1994 р., вона очолювала експертну раду Вищої атестаційної комісії України (нині – ДАК МОН України) з педагогічних наук.

---

⁶ Академія педагогічних наук : інформ. довідник / Акад. пед. наук України ; у підгот. взяли участь: М. Б. Євтух, О. І. Ляшенко ... О. В. Сухомлинська. Київ : Фенікс, 2002. С. 44–45.

⁷ Загальні збори Академії педагогічних наук України. *Пед. газета*. 1996. Січ. (№ 1). С. 1–2 ; Теорія і практика духовно-морального виховання дітей та молоді. *Пед. газета*. 2006. Січ. (№ 1). С. 1.

⁸ Сухомлинська О. В. Відділення теорії та історії педагогіки : звіт. *Пед. газета*. 1997. Груд. (№ 12). С. 3 ; Сухомлинська О. В. Відділення теорії та історії педагогіки : звітують відділення АПН України. *Пед. газета*. 2000. Квіт. (№ 4). С. 1 ; Академія педагогічних наук святкує свій перший ювілей. Що вдалося за десять років? : [відповіді на запитання «Що для Вас є Академія педагогічних наук? Яке найважливіше відкриття було за ці десять років?» вчених В. Мадзігона, О. Савченко, О. Сухомлинської та ін.]. *Освіта України*. 2002. 17 груд. (№ 100). С. 3–4 ; Сухомлинська О. Дитина в центрі уваги педагогічної науки: до заг. зб. АПН України : [наукова діяльність Відділення теорії та історії педагогіки в 2001 р.]. *Пед. газета*. 2002. Квіт. (№ 4). С. 4–5 ; Сухомлинська О., Пустовіт Г. Відділення теорії та історії педагогіки: до заг. зборів АПН України. *Пед. газета*. 2004. Берез. (№ 3). С. 4 ; Сухомлинська О. Відділення теорії та історії педагогіки: історія становлення та розвитку. *Пед. газета*. 2007. Жовт.–листоп. (№ 10/11). С. 4.

Ольга Василівна займалася й міжнародною діяльністю: у 1995–2001 рр. була експертом від України в Комісії з проблем середньої освіти Ради Європи, у 2000–2001 рр. – експертом від України в проєкті Ради Європи та Європейського Союзу «Освіта для демократії» (програма підтримки громадянського суспільства (CIVITAS, Рада Європи, Європейський Союз, Європейська Комісія), брала участь у міжнародних науково-практичних конференціях.

У колі наукових інтересів ученої – методологія наукового дослідження, історія української та зарубіжної педагогіки, теоретико-методологічні основи історико-педагогічної науки й порівняльної педагогіки, біографістика, сухомлиністика, українська педагогіка періоду 20-х рр. ХХ ст.; теорія та практика виховання, зокрема морально-етичні засади виховання, питання громадянського, національно-патріотичного, духовного, родинного виховання тощо. Науковий доробок Ольги Василівни налічує більше ніж 500 праць, серед яких: монографії, навчально-методичні посібники, довідкові видання, статті в українських і зарубіжних наукових збірниках, матеріалах наукових конференцій, періодичних виданнях; понад 30 розвідок підготовлено за її наукового консультування або редагування.

О. В. Сухомлинська стала справжнім фундатором, ідеологом, берегинею розвитку історико-педагогічної науки в незалежній Україні. Простежується кілька взаємопов'язаних векторів її діяльності: особисті історико-педагогічні дослідження; керування науковими дослідженнями; координування тематики історико-педагогічних досліджень у Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні; керування кандидатськими й докторськими дисертаціями; започаткування та розвиток історико-педагогічних видань («Шлях освіти», «Історико-педагогічний альманах»); очолювання історико-педагогічного руху.

Як ми знаємо, завдяки зусиллям О. В. Сухомлинської в українській історії педагогіки зроблено значний крок у відтворенні цілісної картини розвитку

національної шкільної освіти – від давніх часів до сьогодення. З ініціативи Ольги Василівни та під її керівництвом колектив науковців відділу історії педагогіки Інституту педагогіки НАПН України створив навчальний посібник «Нариси історії українського шкільництва (1905–1933)», що вийшов у світ 1996 р.⁹. Для оновлення й формування якісно нових засад розвитку гуманітарного знання в галузі педагогіки важливого теоретико-методологічного значення набуло дослідження О. В. Сухомлинської «Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем» (2003)¹⁰, присвячене актуальним питанням методології історії педагогіки. Значним результатом спільної роботи науковців лабораторії історії педагогіки й учених із багатьох закладів вищої освіти стало створення та випуск у 2005 р. двотомного навчального посібника «Українська педагогіка в персоналіях», де висвітлено й проаналізовано педагогічні погляди та схарактеризовано внесок в українську педагогіку 163 діячів освіти й культури України¹¹, а також посібника для закладів вищої педагогічної освіти «Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX–XX ст.)» (2003), що є водночас підсумком реалізації німецько-українського наукового проєкту, ініційованого Департаментом освіти Баварії (Німеччина)¹². Це видання відзначено II премією Президії АПН України в номінації «За кращу науково-методичну роботу для вчителів, викладачів»¹³.

---

⁹ Нариси історії українського шкільництва (1905–1933): навч. посіб. / за ред. О. В. Сухомлинської. Київ: Заповіт, 1996. 302 с.

¹⁰ Сухомлинська О. В. Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. Київ: А.П.Н., 2003. 68 с.

¹¹ Українська педагогіка в персоналіях: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.: у 2 кн. Київ: Либідь, 2005. Кн. 1.: X–XIX ст. 622 с.; Кн. 2.: XX ст. 550 с.

¹² Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.): хрестоматія / упоряд.: Л. Д. Березівська, Н. П. Дічек, О. В. Сухомлинська [та ін.]. Київ: Наук. світ, 2003. 420 с.; Савченко О., Дічек Н. «Зірка неповторної індивідуальності...». *Освіта України*. 2006. 29 верес. (№ 73). С. 10; Жовта І. Українсько-німецька співпраця над педагогічною антологією. *Освіта України*. 2002. 12 берез. (№ 20/21). С. 7; Булавко В. Маловідомі першоджерела української педагогіки. *Освіта України*. 2003. 22 лип. (№ 54/55). С. 10.

¹³ Яковенко П. Загальні збори АПН України. *Пед. газета*. 2004. Квіт. (№ 4). С. 13.

Наведені колективні праці, виконані під керівництвом О. В. Сухомлинської та за її участю як автора, є вагомим внеском у розвиток історії педагогіки, освіти, історії, культури України, оскільки відкрили освітянському загалу імена вітчизняних педагогів і громадських діячів, на які було накладено табу в радянську добу, та ввели до наукового обігу їхні заборонені раніше твори; уможливили оновлення теоретико-методологічних засад розвитку історико-педагогічної науки.

Предметом наукової рефлексії вченої є життєдіяльність видатних українських педагогів й освітніх діячів (Х. Д. Алчевська, С. А. Ананьїн, Д. І. Багалій, А. Г. Готалов-Готліб, М. П. Драгоманов, В. Ф. Дурдуківський, О. Ф. Залужний, В. В. Зінківський, А. І. Зільбірштейн, Т. Г. Лубенець, А. С. Макаренко, Я. А. Мамонтов, Б. Ф. Манжос, О. Ф. Музиченко, С. Ф. Русова, І. П. Соколянський, Г. С. Сковорода, В. О. Сухомлинський, І. Г. Ткаченко, Я. Ф. Чепіга та ін.), а також зарубіжних педагогів (Ф. Бюїссон, А. Валлон, Д. Дьюї, Я. А. Коменський, Ж.-Ж. Руссо, С. Френе та ін.), про яких вона написала статті до «Енциклопедії освіти» (2008) – фундаментального видання, підготовленого НАПН України.

Результатом виконання впродовж 2007–2012 рр. під науковим керівництвом О. В. Сухомлинської планових досліджень науковими співробітниками відділу історії педагогіки Інституту педагогіки НАПН України стали навчально-методичний посібник «Нариси з історії розвитку новаторських навчально-виховних закладів в Україні (XX століття)» (2010) (авторські розділи: «Перша українська гімназія ім. Т. Шевченка – утілення мрій української інтелігенції»; «Школа В. О. Сухомлинського в Павлиші»)¹⁴ та монографія «Диференційований підхід в історії української школи (кінець

---

¹⁴ Нариси з історії розвитку новаторських навчально-виховних закладів в Україні (XX століття) : навч.-метод. посіб. / АПН України, Ін-т педагогіки, Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка»; [за ред. О. В. Сухомлинської, В. С. Курила; авт. колектив: О. В. Сухомлинська, В. С. Курило, Н. П. Дічек та ін.]. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2010. 444 с.

XIX – перша третина XX ст.)» (2013) (авторський розділ – «Психотехніка і НОП крізь призму диференціації педагогічного процесу в школі (методологія і технології)»). Цю працю відзначено дипломом II ступеня НАПН України за кращу монографію¹⁵. У вступних статтях до зазначених видань Ольга Василівна розкриває особливості структурування й теоретико-методологічні підходи до їх написання.

Непересічне значення для розвитку історії освіти мають започаткування та щорічне проведення всеукраїнських історико-педагогічних конференцій. Перший Всеукраїнський науково-практичний семінар «Історія педагогіки у структурі професійної підготовки вчителя» (Київ, 2001), організований на базі відділу історії педагогіки Інституту педагогіки НАПН України, зібрав істориків освіти з різних куточків України. Із великим зацікавленням присутні прослухали й обговорили доповідь О. В. Сухомлинської «Історія педагогіки як наука і навчальний предмет: спроба порівняльного аналізу». Саме під час семінару було прийнято рішення щодо створення товариства істориків педагогіки, історико-педагогічного альманаху¹⁶. Уже на другій історико-педагогічній конференції «До витоків становлення української педагогічної науки» (м. Умань, 2002) учена представила періодизацію розвитку педагогічної думки в Україні, що уможливило системне переосмислення різноманітних педагогічних феноменів на основі нових теоретико-методологічних засад¹⁷. І в подальші роки на всіх історико-педагогічних конференціях Ольга Василівна у вступних доповідях презентувала новаційні, нешаблонні й водночас обґрунтовані ідеї, що ставали живильним джерелом для історико-педагогічних студій.

---

¹⁵ Сухомлинська О. В., Дічек Н. П., Березівська Л. Д. та ін. Диференційований підхід в історії української школи (кінець XIX – перша третина XX ст.): монографія / НАПН України, Ін-т педагогіки. Київ : Пед. думка, 2013. 637 с.

¹⁶ Березівська Л. Історія педагогіки у структурі професійної підготовки вчителя. *Пед. газета*. 2002. Берез. (№ 3). С. 3.

¹⁷ Березівська Л. До витоків становлення української педагогічної науки. *Пед. газета*. 2002. Жовт.–лист. (№ 10/11). С. 7.

Логічним продовженням таких заходів стали вже традиційні щорічні науково-методологічні семінари з історії освіти в ДНПБ, які об'єднали когорту вчених довкола актуальних історико-педагогічних питань. Загалом їх відбулося 6: настановчий (2017), «Сучасні вимоги до організації та проведення історико-педагогічних досліджень» (2017), «Історіографія як важливий складник досліджень з історії освіти: європейський і вітчизняний виміри» (2018), «Регіональні виміри розвитку освітнього простору в Україні» (2019), «Дослідницькі підходи до історико-педагогічних розвідок: від традицій до новацій» (2020), «Понятійно-термінологічний апарат історико-педагогічних досліджень: історія і сучасні підходи» (2021)¹⁸. Метою організації цих заходів є осмислення сучасних і розроблення нових підходів до здійснення досліджень з історії вітчизняної та зарубіжної освіти, сприяння науковцям у реалізації дослідницьких завдань для одержання нового історико-педагогічного знання, популяризація історії освіти/педагогіки як важливого складника фахової підготовки освітян, підвищення їхньої кваліфікації.

Як правило, під час конференцій чи семінарів академік проводить майстер-класи для науковців різного рівня – від початківців до досвідчених, що свідчить про широту наукового діапазону міркувань ученої, її прагнення до виваженого спрямування зусиль дослідників.

У руслі означеного не можна обійти увагою підготовлений під керівництвом Ольги Василівни хронологічно-тематичний покажчик «Українська історико-педагогічна наука у дзеркалі тематики дисертаційних досліджень (1995–2014)», який акумулював захищені та закординовані теми кандидатських і докторських дисертацій з історії педагогіки. Ця праця стала

---

¹⁸ Березівська Л. Д., Тарнавська С. В. Відділ історії освіти. *Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: здобутки та перспективи (2015–2019)*: [інформаційний довідник] / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [наук. ред. Л. Д. Березівська; авт. кол.: Л. Д. Березівська, Л. І. Страйгородська, С. М. Кравченко та ін.]. Вінниця: ТВОРИ, 2019. С. 12, 20–22. URL: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/09/handbook_DNPB_2015-2019.pdf (дата звернення: 28.02.2021).

настільною книгою істориків педагогіки, оскільки забезпечує їх інформацією про ступінь дослідженості тієї чи іншої наукової проблеми¹⁹.

За роки незалежності України О. В. Сухомлинська зробила вагомий внесок у розроблення концептуальних засад виховного процесу дітей і молоді в нових суспільно-політичних реаліях становлення української державності, зокрема в розвиток таких наукових тем, як «Права дитини від витоків до сьогодення», «Концептуальні засади формування духовної особистості на основі християнської етики»²⁰. Ідеї вченої знайшли відображення в її численних публікаціях, які представлені на сторінках цього біобібліографічного покажчика («Моральне виховання учнів: педагогічна наука та практика», 2006; «Патріотизм як цінність: погляд на історію і сьогодення», 2010; «Програми національного виховання в умовах освітніх модернізаційних змін», 2010; «Громадянське виховання і сучасна освіта: від здобутого – до нових акцентів і наголосів», 2015 та ін.)²¹ і в нормативних документах, з яких назвемо лише основні, створені під керівництвом або за участю академіка: Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності (2001), Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015)²².

---

¹⁹ Українська історико-педагогічна наука у дзеркалі тематики дисертаційних досліджень (1995–2014): хронол.-темат. покажч. закордированих тем дис. дослідж. зі спец. 13.00.01 / автор проекту Сухомлинська О. В. ; наук. консультант Побірченко Н. С. ; наук. ред. Сухомлинська О. В. ; упоряд.: Коляда Н. М., Албул І. В., Бондаренко Г. В. [та ін.]. Умань : ФОП Жовтий, 2014. 357 с.

²⁰ Майборода З. Ольга Сухомлинська – дорогою батька. *Освіта України*. 2002. 17 груд. (№ 100). С. 2.

²¹ Сухомлинська О. Моральне виховання учнів: педагогічна наука та практика. *Директор шк. Україна*. 2006. № 5. С. 6–15 ; Патріотизм як цінність: погляд на історію і сьогодення. *Шлях освіти*. 2010. № 2. С. 10–14 ; Сухомлинська О. Програми національного виховання в умовах освітніх модернізаційних змін. *Шлях освіти*. 2010. № 4. С. 4–8 ; Сухомлинська О. В. Громадянське виховання і сучасна освіта: від здобутого – до нових акцентів і наголосів. *Педагогіка і психологія. Вісн. НАПН України*. 2015. № 2. С. 5–13.

²² Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності. (АПН України) / кол. авт.: О. В. Сухомлинська, М. Й. Боришевський, І. Г. Тараненко [та ін.]. *Громадянин – Держава – Громадське виховання* : антологія. Донецьк, 2001. С. 252–262 ; Концепція національно-патріотичного виховання дітей та

Прикметно, що у вступній статті до другого розділу колективної хрестоматії «Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)» (2019) О. В. Сухомлинська вперше цілісно проаналізувала концепції про виховання та розвиток дітей і молоді (загальновиховний процес, національне, громадянське, естетичне, фізичне, національно-патріотичне виховання тощо) у незалежній Україні (1991–2017)²³.

Ольга Василівна сформувала наукову школу дослідження історико-педагогічних феноменів, що ґрунтується на історичних, культурологічних і соціально-антропологічних підходах. Під її керівництвом захищено 15 докторських та 19 кандидатських дисертацій, і робота в цьому напрямі триває. Незважаючи на розмаїття досліджуваних учнями академіка проблем (розвиток історико-педагогічної науки й шкільної історичної освіти, педагогічна та науково-просвітницька діяльність громад, реформування шкільної освіти в Україні й зарубіжних країнах, різноманітні аспекти внеску вітчизняних і зарубіжних педагогів у поступ педагогічної думки тощо), їхні роботи поєднують високий теоретичний рівень, вірогідність джерельної бази та належний ступінь її аналізу. Послідовники Ольги Василівни розвивають методологічні й теоретичні ідеї наукової школи у своїх установах і закладах вищої освіти, у колективних й особистих дослідженнях.

О. В. Сухомлинська започаткувала визнаний в Україні та за її межами теоретико-методологічний журнал «Шлях освіти» (1995–2013), була його головним редактором, редагувала кожну статтю особисто. На жаль, через фінансову неспроможність часопис перестав існувати. Проте настане час його осмислення й відродження. Гідно підхопив естафету «Історико-педагогічний

молоді. URL: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2015/06/16/nacziionalno-patriotichne-vixovannya/> (дата звернення: 28.02.2021).

²³ Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017) : хрестоматія / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д., Гавриленко Т. Л. та ін. ; наук. ред.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д.]. Вінниця : Твори, 2019. 525 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/716658/> ; <http://dnpb.gov.ua/ua/?ourpublications=20637> (дата звернення: 28.02.2021).

альманах» (видається на базі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини з 2005 р.), модератором і головним редактором якого впродовж 2005–2020 рр. була Ольга Василівна.

Безперечно, магістральним напрямом діяльності вченої є розвиток сухомлиністики. Передусім вона продовжила важливу справу, розпочату її мамою, Ганною Іванівною, – збирання й систематизацію всіх надрукованих в Україні та за кордоном творів Василя Олександровича, праць із висвітлення його життєвого шляху й творчого доробку. Науковий простір поповнили підготовлені за наукового консультування академіка О. В. Сухомлинської п'ять бібліографічних посібників (2001, 2008, 2009, 2014, 2018) про життя та діяльність, упровадження ідей В. О. Сухомлинського. Серед них найповніший – до 100-річчя від дня народження педагога, де подано публікації з 1945 р. до 2017 р.^{24, 25}. Із численних інтерв'ю Ольги Василівни, що представлені в цьому виданні, перед нами постає живий образ Василя Олександровича як ученого й педагога, вчителя та директора, чоловіка й батька. Про затребуваність та актуальність покажчика свідчить кількість завантажень на вебпорталі ДНПБ і в Електронній бібліотеці НАПН України – понад 5700. У рамках X Міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті» бібліотека стала лауреатом конкурсу

---

²⁴ В. О. Сухомлинський. Біобібліографія, 1987–2000 рр. : бібліографічний покажчик / АПН України, Укр. асоц. В. Сухомлинського ; [уклад.: Г. І. Сухомлинська, О. В. Сухомлинська ; за ред. Н. О. Гажаман, Л. І. Ніколюк]. Київ : КНЕУ, 2001. 128 с. ; Сухомлинський. Біобібліографія: 2001–2008 рр. : бібліографічний покажчик / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд. Л. М. Заліток ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; наук. ред. П. І. Рогова. Київ, 2008. 307 с. ; В. О. Сухомлинський. Біобібліографія: 2008–2013 рр. : біобібліогр. покажчик / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд. Л. М. Заліток ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; наук. ред. П. І. Рогова ; бібліогр. ред. Л. О. Пономаренко. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2014. 255 с. ; Ушанування 90-річчя від дня народження Василя Сухомлинського : наук.-допом. бібліогр. покаж. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Л. М. Заліток ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; наук. ред. П. І. Рогова]. Київ : Четверта хвиля, 2009. 96 с.

²⁵ Василь Олександрович Сухомлинський : до 100-річчя від дня народж. : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд.: О. В. Сухомлинська, Л. Д. Березівська, Л. І. Страйгородська та ін. ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; наук. ред. Л. Д. Березівська ; бібліогр. ред. Є. Ф. Демида. Вінниця : Твори, 2018. 395 с.

«Національне визнання наукових досягнень» у номінації «Інноваційний проєкт, педагогічна технологія» за це видання. Також його відзначено Дипломом I ступеня в номінації «Персональний показник» Всеукраїнського бібліотечного «Біографічного рейтингу – 2018». Зазначені біобібліографічні посібники становлять ґрунтовну джерельну базу для комплексного вивчення творчої спадщини В. О. Сухомлинського, його педагогічних ідей, а також презентують праці сучасних учених, що досліджують доробок педагога²⁶.

Важливою сторінкою в житті Ольги Василівни є плідна та натхненна робота у Всеукраїнській асоціації Василя Сухомлинського, що нині функціонує на базі бібліотеки. Асоціація сприяє розвитку сухомлиністики, популяризації ідей Василя Олександровича. Задля цього вона організовує щорічні педагогічні читання, присвячені різноманітним аспектам його творчої спадщини; видає праці, архівні матеріали видатного педагога та збірники матеріалів конференцій; співпрацює з колективами закладів освіти, які носять ім'я Василя Сухомлинського або впроваджують його ідеї тощо.

За ініціативи О. В. Сухомлинської й голови Всеукраїнської асоціації Василя Сухомлинського, нині покійної, академіка Олександри Яківни Савченко проведено 10 міжнародних науково-практичних конференцій та 27 всеукраїнських педагогічних читань «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю». Завдяки такій подвижницькій діяльності творча спадщина педагога-гуманіста В. О. Сухомлинського набула нового звучання в незалежній Україні й за її межами, згуртувала навколо себе не одне покоління науковців, стала доступною широким колам громадськості. Ольга Василівна взяла активну участь в організації круглих столів до 25-річчя (2015) і 30-річчя

---

²⁶ Березівська Л. Д. Діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського щодо розвитку сухомлиністики в освітньо-науковому просторі: досвід і перспективи : наук. доп. на засіданні Президії НАПН України, 7 квіт. 2021 р. *Вісн. Нац. акад. пед. наук України*, 2021. Вип. 3 (1). URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-2-5> (дата звернення: 28.02.2021).

(присвячений пам'яті О. Я. Савченко, 2021) від дня заснування асоціації з метою підбиття підсумків та окреслення перспектив її функціонування²⁷.

Із нагоди 90-річчя від дня народження Василя Олександровича вчена впорядкувала маловідомі й невідомі апокрифічні матеріали про полеміку, розпочату в 1967 р. у радянській пресі, щодо нарисів педагога «Етюди про комуністичне виховання», яка негативно позначилася на його психологічному стані та спричинила ранню смерть. Ці документи вона представила у виданні «Этюды о В. А. Сухомлинском. Педагогические апокрифы» (2008) і таким чином реалізувала свій давній задум – показати масштаби й результати диспуту, що вплинув на подальший розвиток педагогічної науки та школи в СРСР²⁸.

Вагомим внеском у поступ педагогіки загалом і сухомлиністики зокрема є впорядкування й видання праць В. О. Сухомлинського. Так, у 2013 р. побачив світ у автентичному вигляді його знаменитий твір «Серце віддаю дітям». Про історію, умови створення й публікації Василем Олександровичем цієї унікальної книжки та особливості підготовленого видання в новому прочитанні О. В. Сухомлинська розповідає в передмові до нього, в опублікованому інтерв'ю газеті «Освіта» «Довга дорога до правди» (2013). «Прочитаймо її (книжка «Серце віддаю дітям». – Л. Б.) ще раз, такою, якою її писав Василь Олександрович Сухомлинський – із думкою про дитину, її розвиток, її щастя», – проникливо звертається до читачів учена²⁹.

Завдяки великій працездатності, цілеспрямованості, любові до свого батька Ользі Василівні вдалося реалізувати ще одну мрію – упорядкувати та

---

²⁷ Березівська Л. Д. Діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського щодо розвитку сухомлиністики в освітньо-науковому просторі: досвід і перспективи : наук. доп. на засіданні Президії НАПН України, 7 квіт. *Вісн. Нац. акад. пед. наук України*, 2021. Вип. 3 (1). URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-2-5> (дата звернення: 28.02.2021).

²⁸ Этюды о В. А. Сухомлинском. Педагогические апокрифы / [сост., предисл., послесл., вступ. к частям О. В. Сухомлинской]. Киев : Акта, 2008. 432 с.

²⁹ Довгою дорогою до правди: інтерв'ю з О. В. Сухомлинською / провела Ольга Коноваленко. *Освіта*. 2013. 23–30 січ. С. 4–5.

оприлюднити широкому загалу дітей, вихователів, учителів, батьків казки й оповідання В. О. Сухомлинського в книжці «Сухомлинський В. О. Я розповім вам казку... Філософія для дітей» (2016). У передмові до неї академік наголосила, що, структуруючи матеріал, вона спиралася на логіку розвитку та виховання дитини. Перед нами постає образ В. О. Сухомлинського як дитячого письменника, твори якого мають глибоке філософсько-культурологічне наповнення³⁰.

Не можна оминати й той факт, що за ініціювання вдячної доньки й відповідального вченого 2003 р. у ДНПБ створено читальний зал Фонду В. О. Сухомлинського на основі переданих родиною педагога документів (3393 одиниці зберігання, з них приблизно 500 – праці Василя Олександровича, майже 100 – документальні фото, інше – матеріали про його діяльність тощо). Він і нині постійно поповнюється. Неабияких зусиль для цього докладає Ольга Василівна, бо вважає, що «Сухомлинський завжди був з учителями, з дітьми, тому і ми вирішили наблизити спадщину до тих, хто цікавиться ідеями Василя Олександровича»³¹. «Якщо я щось зробила для того, аби ідеї Сухомлинського, праці його були збережені, – в цьому моє щастя і задоволення», – зазначає вона в одному з інтерв'ю³².

Нового імпульсу набула така діяльність О. В. Сухомлинської з 2016 р. на посаді головного наукового співробітника сектору сухомлиністики відділу педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ. Нині вчена зосереджує свою увагу на вивченні маловідомих праць, епістолярної спадщини батька, популяризує його педагогічні й літературні твори. Освітньо-науковий простір збагатився новими фактами про життя та діяльність В. О. Сухомлинського. Про

---

³⁰ Сухомлинський В. О. Я розповім вам казку... Філософія для дітей. Харків : Школа, 2016. 576 с.

³¹ Ткаченко Л. Фонд відкрито для користування: [у Держ. наук.-пед. б-ці України відбулася презентація Фонду Василя Сухомлинського]. *Рідна шк.* 2003. № 9. – 2-га с. обкл.

³² Громадсько-державна система управління і Василь Сухомлинський : інтерв'ю з Ольгою Василівною / провела Ольга Виговська. *Директор шк., ліцею, гімназії.* 2003. № 4. С. 82–85.

це свідчать, зокрема, теми проведених у ДНПБ засідань круглих столів («Сухомлинському пишуть» (епістолярна спадщина педагога) (2018), «Серце віддаю дітям» (до 50-річчя виходу книги) (2018), «Василь Сухомлинський у літературі та мистецтві» (2019), «Фотографії як джерело розкриття діяльності школи в Павлиші: про що говорять давні світлини» (2019), «Збірки творів В. О. Сухомлинського: літературно-педагогічний дискурс» (2020) та ін.).

Значним є особистий внесок О. В. Сухомлинської в поступ сухомлиністики. Зокрема, вона бере активну участь у заходах, присвячених творчому доробку В. О. Сухомлинського в Україні та світі. Наприклад, під час урочистого відкриття виставки «Київ Сухомлинського» у Педагогічному музеї України (2017) Ольга Василівна поділилася з учасниками заходу цікавими спогадами про відвідини Сухомлинським Києва³³.

Величезні зусилля доклала вчена до організації відзначення у 2018 р. 100-річчя з дня народження В. О. Сухомлинського на рівні ЮНЕСКО. Вона взяла участь у численних заходах у різних регіонах України, зокрема виступила з доповідями на всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Підготовка педагога ХХІ століття крізь призму ідей Василя Сухомлинського» (Переяслав-Хмельницький педагогічний університет імені Григорія Сковороди)³⁴, «Педагогіка Василя Сухомлинського: від традицій до інновацій» (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка)³⁵ та ін.

---

³³ Єфімова В. Презентація виставки «Київ Сухомлинського». *Педагогічний музей України Національної академії педагогічних наук України*. Київ, 2017. URL: <http://pmu.in.ua/actual-info/презентація-виставки-київ-сухомлин/> (дата звернення: 28.02.2020).

³⁴ Всеукраїнська науково-практична конференція «Підготовка педагога ХХІ століття крізь призму ідей Василя Сухомлинського». *Педагогічний факультет Переяслав-Хмельницького педагогічного університету імені Григорія Сковороди* : офіц. сайт. Переяслав-Хмельницький, 2018. URL: <https://pf.phdpu.edu.ua/2018/05/23/vseukrayinska-naukovo-praktychna-konferentsiya-pidgotovka-pedagoga-hhi-stolittya-kriz-pryzmu-idej-vasylya-suhomlynskogo/> (дата звернення: 28.02.2020).

³⁵ Всеукраїнська науково-практична конференція «Педагогіка Василя Сухомлинського: від традицій до інновацій» (до 100-річчя від дня народж. Василя Сухомлинського). *Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка* : офіц. сайт. Дрогобич, 2018. URL: <http://dspu.edu.ua/news/vseukrayinska-naukovo-praktychna->

Завдяки Ользі Василівні розвивається зарубіжна сухомлиністика. Встановлено міжнародні зв'язки із зарубіжними освітніми, науковими установами й громадськими організаціями, зокрема Китайської Народної Республіки, де ідеї Василя Сухомлинського широко відомі та популярні. О. В. Сухомлинська є членом Всекитайського товариства прихильників В. О. Сухомлинського. У 2017 р. професор прочитала лекції в Інституті порівняльних досліджень Пекінського педагогічного університету, які були присвячені актуальним питанням реформування української освіти та впливу ідей В. О. Сухомлинського на розвиток освіти й виховання дітей і молоді. Разом із науковцями ДНПБ (Л. Д. Березівська, Л. В. Сухомлинська) вона взяла участь у Міжнародній конференції «Педагогічні ідеї Сухомлинського і сучасна освіта: до 100-річчя з дня народження» (м. Пекін, КНР, 2018 р.). До заходу долучилися понад 200 сухомлиністів з України, КНР, Австралії, Монголії. За значний внесок у популяризацію китайської педагогіки та розвиток творчих зв'язків між освітянами України й Китаю Ольгу Василівну нагороджено відзнакою Всекитайської Міньюань фундації підтримки освіти та педагогічних досліджень у номінації «Зарубіжні відзнаки».

У вирі напруженої й різнобічної роботи О. В. Сухомлинська опікується ще й діяльністю закладів освіти, що носять ім'я В. О. Сухомлинського, зокрема таких: заклад дошкільної освіти «Ялинка» імені В. О. Сухомлинського (м. Бровари), Броварська загальноосвітня школа I–III ступенів № 2 імені В. О. Сухомлинського, Український колеж імені В. О. Сухомлинського (м. Київ), Олександрійський педагогічний коледж імені В. О. Сухомлинського та ін. Особливо трепетно Ольга Василівна турбується про Павлиський ліцей імені В. О. Сухомлинського, Педагогічно-меморіальний музей Василя Сухомлинського в с. Павлиш Кіровоградської області, вкладає душу й серце в їх розвиток.

[konferenciya-pedagogika-vasylya-suxomlynskogo-vid-tradycij-do-innovacij-do-100-richchya-vid-dnya-narodzhennya-vasylya-suxomlynskogo/](https://www.kyivpost.com/ukrainskyi-lycey-vasylya-suxomlynskogo-vid-tradycij-do-innovacij-do-100-richchya-vid-dnya-narodzhennya-vasylya-suxomlynskogo/) (дата звернення: 28.02.2020).

Безперечно, бути донькою видатної особистості – це щастя, але водночас велика відповідальність. В одному з інтерв'ю О. В. Сухомлинська висловила міркування з властивою їй далекоглядністю щодо найголовнішого питання в її житті: «Коли відбувалося моє професійне становлення, я всіляко намагалася дистанціюватися від Сухомлинського. Моя спеціалізація – історія української педагогіки 20-х років ХХ століття. Дослідження спадщини батька було як хобі. А зараз це вже як смисл життя, тому що в мене вже мало часу, а зробити треба ще дуже багато. Я до цього вже й доньку свою долучаю, як свого часу цю справу передала мені мама... Скажу так, мені все життя не дуже зручно було жити з прізвищем Сухомлинського, а зараз в цьому для мене вже жодного дискомфорту немає. Я вважаю, що я роблю це і за покликанням, і за обов'язком»³⁶.

За вагомий внесок у розвиток педагогічної науки О. В. Сухомлинську нагороджено: орденами княгині Ольги I, II, III ступенів, Грамотою Верховної Ради України, медалями НАПН України «Ушинський К. Д.», «Леся Українка» та ін.

Ольга Василівна знаходить час і для родини, є люблячою мамою й бабусею. Нині її донька, Л. В. Сухомлинська, працює науковим співробітником сектору сухомлиністики відділу педагогічного джерелознавства та біографістики ДНПБ, очолила Всеукраїнську асоціацію Василя Сухомлинського.

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що життєвий шлях О. В. Сухомлинської – взірць професійної відданості обраній справі, невичерпної працьовитості, принципової наукової позиції, вимогливості, високої інтелігентності, людяності. Квінтесенцією наукового доробку вченої є

---

³⁶ Прізвище як смисл життя – інтерв'ю з Ольгою Сухомлинською : Ольга Василівна Сухомлинська поділилася думками щодо реформи НУШ, спогадами дитинства та власною оцінкою спадщини батька / записав Дмитро Кузьменко. *Всеосвіта*. Київ, 2018. URL: <https://vseosvita.ua/news/prizvise-ak-smisl-zitta-intervu-z-olgou-suhomlinskou-2470.html> (дата звернення: 03.04.2019).

доведення прогностичного значення історико-педагогічної науки для розвитку освіти України та бачення теоретико-методологічних векторів її поступу; обґрунтування важливості розроблення засадничих основ громадянського, національно-патріотичного, духовного виховання дітей і молоді – майбутніх громадян незалежної України; необхідності розвитку гуманістичної педагогіки В. О. Сухомлинського для нинішніх та прийдешніх поколінь учителів, науковців, батьків, суспільства загалом. Важливо, що, відзначаючи поважний ювілей, Ольга Василівна сповнена нових задумів щодо подальшої роботи, гуртує навколо себе молодь, учнів і послідовників, які розвиватимуть українську освіту, педагогічну науку. Її життя гідне наслідування.

Насамкінець хочу висловити Ользі Василівні слова глибокої вдячності за можливість вчитись і працювати пліч-о-пліч, побажати міцного здоров'я, невичерпної енергії, творчих здобутків у наукових пошуках заради процвітання України!

*Л. Д. Березівська, доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України, директор ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського*

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ Й ДІЯЛЬНОСТІ О. В. СУХОМЛИНСЬКОЇ

- 1946,
29 вересня – народилася в с. Онуфріївка Кіровоградської області
- 1953–1964 – навчалася в Павлиській середній школі Кіровоградської області
- 1964–1969 – здобула вищу освіту в Київському державному педагогічному інституті іноземних мов (Київському лінгвістичному університеті), отримала кваліфікацію вчителя французької мови
- 1969–1973 – працювала старшим лаборантом і викладачем французької мови Київського державного педагогічного інституту іноземних мов (Київського лінгвістичного університету)
- 1975–1977 – обіймала посаду викладача французької мови Київського державного педагогічного інституту імені Максима Горького (Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова)
- 1977–1980 – навчалася в аспірантурі Науково-дослідного інституту педагогіки (Інституту педагогіки НАПН України)
- 1980–1994 – працювала молодшим, старшим науковим співробітником, завідувачем лабораторії історії педагогіки, заступником директора з наукової роботи Інституту педагогіки НАПН України
- 1981 – захистила кандидатську дисертацію «Актуальні проблеми марксистської теорії виховання в сучасній Франції»
- 1991 – захистила докторську дисертацію «Міжнародний прогресивний учительський рух в боротьбі за демократичну педагогіку», присвоєно вчене звання професора
- 1992 – обрана членом-кореспондентом НАПН України
- 1994–2017 – академік-секретар Відділення теорії та історії педагогіки (загальної педагогіки та філософії освіти) НАПН України
- 1995 – обрана дійсним членом НАПН України

- 1996 – присвоєно звання почесного професора Пекінського педагогічного університету (КНР)
- 1995–2001 – експерт від України в Комісії з середньої освіти Ради Європи
- 1998–2007 – голова Експертної ради з педагогічних наук Вищої атестаційної комісії України (ДАК МОН України)
- 1995–2013 – головний редактор журналу «Шлях освіти»
- 2001–2002 – експерт від України в проєкті Ради Європи та Європейського Союзу «Освіта для демократії» (програма підтримки громадянського суспільства (CIVITAS, Рада Європи, Європейський Союз, Європейська Комісія))
- 2004–2020 – головний редактор часопису «Історико-педагогічний альманах»
- 2010 – присвоєно звання почесного професора Київського університету імені Бориса Грінченка
- 2012–2014 – член Громадської гуманітарної ради м. Києва
- 2013 – донині – член спеціалізованої секції з наукових досліджень у галузі освіти Комітету з Державної премії України в галузі освіти
- 2015–2016 – член центрального оргкомітету Всеукраїнського конкурсу «Учитель року»
- 2017 – присвоєно звання почесного доктора наук Херсонського державного університету
- 2017 – донині – головний науковий співробітник сектору сухомліністики відділу педагогічного джерелознавства та біографістики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського

НАГОРОДИ

- 1996 – Знак «Відмінник освіти України»
- 1997 – Почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України»
- 2001 – Відзнака Президента України «Орден княгині Ольги III ступеня»
- 2003 – Почесна грамота Верховної Ради України
- 2005 – Знак «Василь Сухомлинський» МОН України
- 2006 – Відзнака Президента України «Орден княгині Ольги II ступеня»
- 2006 – Медаль АПН України «Ушинський К. Д.»
- 2010 – Медаль «За наукові досягнення» Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
- 2011 – Відзнака Президента України «Орден княгині Ольги I ступеня»
- 2013 – Знак «Відмінник столичної освіти» Головного управління освіти і науки м. Києва
- 2015 – Премія імені Якова Мамонтова Інституту педагогіки НАПН України
- 2017 – Відзнака освітньої фундації Міньюань (Передбачати майбутнє) (Китай) за особливий внесок у педагогічну науку Китаю
- 2018 – XIV фахова премія України в галузі психології і педагогіки імені В. А. Роменця (отримала від імені родини Василя Сухомлинського)
- 2019 – Медаль НАПН України «Леся Українка»

***

- Портфоліо науковця – <https://dnpb.gov.ua/ua/портфоліо-науковців/>
- Профіль у Google Scholar – <https://scholar.google.com.ua/citations?user=-utxWHwAAAAJ&hl=ru>
- Бібліометрика української науки – <https://scholar.google.com.ua/citations?user=-utxWHwAAAAJ&hl=ru>
- Сторінка в Електронній бібліотеці НАПН України – https://lib.iitta.gov.ua/view/creators/==0421==0443==0445==043E==043C==043B==0438==043D==0441==044C==043A==0430=3A==041E==043B==044C==0433==0430_==0412==0430==0441==0438==043B==0456==0432==043D==0430=3A=3A.html
- Профіль у системі «Науковці України» на порталі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського – <http://irbis-nbuv.gov.ua/ASUA/1258019>

Розділ І.

ЛІТЕРАТУРА ПРО О. В. СУХОМЛИНСЬКУ

1993

1. **Дзярук К.** Європейська педагогіка і Василь Сухомлинський / К. Дзярук // ПершOVERесень : [Кіровоград]. – 1993. – 23 жовт. (№ 12). – С. 1.

Про виступ О. В. Сухомлинської на Міжнародній науково-практичній конференції «Європейська педагогіка і Василь Сухомлинський».

1996

2. **Загальні збори Академії педагогічних наук України** // Пед. газета. – 1996. – Січ. (№ 1). – С. 1–2.

Про доповідь О. В. Сухомлинської «Проблеми теорії виховання дітей і молоді в Україні» на загальних зборах АПН України.

3. **У президії АПН України** // Пед. газета. – 1996. – Груд. (№ 12). – С. 1.

Про доповідь О. В. Сухомлинської на черговому засіданні Президії щодо створення в системі АПН України Інституту проблем виховання.

1997

4. **Академіки-секретарі відділень АПН України.** Відділення теорії та історії педагогіки – Сухомлинська Ольга Василівна // Ярмаченко М. Д. Академія педагогічних наук України: (п'ятиріччя становлення і розвитку). – Київ, 1997. – С. 29–30 : фот.

Біографічні віхи життя та діяльності О. В. Сухомлинської.

5. **Сухомлинська Ольга Василівна** [академік-секретар Відділення теорії педагогіки, 29.09.1946 р. : біогр. довідка] // Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – Київ, 1997. – С. 323.

6. **Сухомлинська Ольга Василівна** [доктор педагогічних наук, академік АПН України, 29.09.1946 р.: біогр. довідка] // Хто є хто в Україні. – Київ, 1997. – С. 501.

1998

7. **Корінь Т. О. В.** Сухомлинська: «Троянди цвітуть лише на своєму ґрунті»: події і постаті: [розмова з Ольгою Василівною Сухомлинською] / провела Тетяна Корінь // Кіровоград. правда. – 1998. – 17 січ.

Про участь О. В. Сухомлинської в Педагогічних читаннях.

8. **Склад Організаційного комітету з підготовки та проведення в Україні у 1998 році Року української педагогіки** // Пед. газета. – 1998. – Трав. (№ 5). – С. 1.

Сухомлинська Ольга Василівна – голова Педагогічного товариства України, заступник голови Оргкомітету.

1999

9. **Зарудна Н.** «Освіта для демократії. Європейські заняття в Україні»: нотатки з міжнародного семінару / Н. Зарудна // Школа. – 1999. – 8 верес. – С. 7.

Про виголошену на семінарі доповідь О. В. Сухомлинської «Принципи й основи політичної освіти».

2001

10. **І соратниця Василя Сухомлинського, і його послідовниця:** [О. В. Сухомлинській – 55] // Освіта України. – 2001. – 4 жовт. (№ 45/46). – С. 5 : фот.

11. **Сухомлинська Ольга Василівна:** до 55-річчя від дня народж. : каталог виставки / АПН України, ДНПБ України ; уклад. Л. І. Ніколюк ; відп. за вип. П. І. Рогова. – Київ, 2001. – 10 с. – (Ювіляри АПН України ; вип. 4).

12. **Ярмаченко М.** Сухомлинська Ольга Василівна : [біоґр. довідка] / М. Ярмаченко // Педагогічний словник / за ред. М. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 438.

2002

13. **Березівська Л.** До витоків становлення української педагогічної науки / Лариса Березівська // Пед. газета. – 2002. – Жовт.–листоп. (№ 10/11). – С. 7.

Про доповідь О. В. Сухомлинської «Періодизація педагогічної думки в Україні: кроки до нового виміру» на Всеукраїнській науково-практичній конференції в м. Умань 23–24 жовтня. Під час конференції було створено Всеукраїнську асоціацію істориків педагогіки, головою якої обрано О. В. Сухомлинську.

14. **Березівська Л.** Історія педагогіки у структурі професійної підготовки вчителя / Лариса Березівська // Пед. газета. – 2002. – Берез. (№ 3). – С. 3.

Про доповідь О. В. Сухомлинської «Історія педагогіки як науки і як навчальний предмет: спроба порівняльного аналізу» на Всеукраїнському науково-практичному семінарі в Інституті педагогіки АПН України.

15. **Бондар Л.** ІХ Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський і сучасність: батьківська педагогіка» / Людмила Бондар // Пед. газета. – 2002. – Жовт.–листоп. (№ 10/11). – С. 9.

Про доповідь О. Сухомлинської «Дитина і сім'я: реконструкція поглядів В. О. Сухомлинського».

16. **Жовта І.** Українсько-німецька співпраця над педагогічною антологією / Ірина Жовта // Освіта України. – 2002. – 12 берез. (№ 20/21). – С. 7 : фот. [Ольга Сухомлинська і Петер Гількес].

Про участь О. В. Сухомлинської в дискусії щодо змісту й структури майбутньої антології з робочою назвою «Історія української педагогіки в першоджерелах» (середина ХІХ ст. – по теперішній час). Резюмуючи обговорене, вона виокремила декілька проєктів видання: канонічний (охоплює спадщину видатних педагогів), проблемно-тематичний і порівняльний (компаративістична антологія).

17. **Майборода З.** Ольга Сухомлинська – дорогою батька : [сторінки біографії] / Зінаїда Майборода // Освіта України. – 2002. – 17 груд. (№ 100). – С. 2.

18. **Сухомлинська Ольга Василівна – академік-секретар Відділення теорії та історії педагогіки АПН України** // АПН України : інформ. довід. – Київ, 2002. – С. 44–45: фот.

19. **[Сухомлинська Ольга Василівна, доктор педагогічних наук, 29.09.1946 р. : біогр. довідка]** // Український педагогічний календар : навч.

посіб. для студ. вищих навч. закл. / упоряд.: Л. О. Калмикова, Т. Ф. Баєва. – Київ, 2002. – С. 171.

2003

20. **Булавко В.** Маловідомі першоджерела української педагогіки / Віталій Булавко // Освіта України. – 2003. – 22 лип. (№ 54/55). – С. 10.

Про участь О. В. Сухомлинської в презентації видання «Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.)», науковим редактором та одним із упорядників якого є Ольга Василівна.

21. **Заліток Л.** Дорогоцінний подарунок / Людмила Заліток // Пед. газета. – 2003. – Трав. (№ 5). – С. 7 : фот. – Див. також № 19, 20.

Про участь О. В. Сухомлинської в презентації Фонду В. О. Сухомлинського в ДНПБ України 24 квітня 2003 р.

22. **Заліток Л.** Доторкнімось до першоджерел: презентація книги «Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.) : хрестоматія» / Людмила Заліток, Валентина Соломка // Пед. газета. – 2003. – Черв. (№ 6). – С. 6.

Про участь О. В. Сухомлинської в презентації хрестоматії.

23. **Склад робочої групи з підготовки проекту Закону України про виховання дітей та молоді [Електронний ресурс] :** затв. наказом М-ва освіти і науки України від 15.01.2003 р. № 17 // ІАС Консультант : інформ.-аналіт. система по законодавству України. – Текст. дані. – Київ, 2003. – Режим доступу : <http://consultant.parus.ua/?doc=01TH94D3EB> (дата звернення: 24.02.2020). – Назва з екрана.

У складі робочої групи – Ольга Василівна Сухомлинська.

24. **Ткаченко Л.** Фонд відкрито для користування: [у Держ. наук.-пед. б-ці України відбулася презентація Фонду Василя Сухомлинського] / Л. Ткаченко // Рідна шк. – 2003. – № 9. – 2-га с. обкл.: фот. [дочка В. Сухомлинського Ольга Василівна Сухомлинська].

Про участь О. В. Сухомлинської в презентації Фонду.

25. **Углова О.** Щедрий дарунок / Ольга Углова, Людмила Заліток // Дивослово. – 2003. – № 9. – С. 26–27.

Про дарування родиною видатного педагога В. Сухомлинського його праць ДНПБ України та участь О. В. Сухомлинської у відкритті читального залу Фонду В. О. Сухомлинського 24 квітня 2003 р.

26. **Ювілей у Павлівській школі** : [фотоколаж] // Освіта України. – 2003. – 7 жовт. (№ 75). – С. 1 : фот.

На фото: Ольга Василівна та Сергій Васильович Сухомлинські під час інтерв'ю у Павлівській школі.

2004

27. **Яковенко П.** Загальні збори АПН України / Поліна Яковенко // Пед. газета. – 2004. – Квіт. (№ 4). – С. 1, 3.

Про присудження другої премії з врученням диплома II ступеня науковому редактору О. В. Сухомлинській за навчальний посібник-хрестоматію «Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.)».

2005

28. **Голобородько Я. Ю.** Історико-педагогічний процес: принципи, засади, методологія / Я. Ю. Голобородько // Таврійський вісник освіти / Південноукраїнський регіональний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів. – Херсон, 2005. – № 1. – С. 5–9.

Роздуми над книжкою академіка О. В. Сухомлинської «Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем».

29. **Подолян І.** Духовність і моральність особистості в координатах педагогічної науки і практики / І. Подолян, Л. Марченко // Освіта України. – 2005. – 16 груд. (№ 93). – С. 5.

Про участь О. Сухомлинської в обговоренні проблеми на загальних зборах АПН України.

30. **Ткаченко Л.** Що можна і потрібно зробити, аби дитина була щасливою / Л. Ткаченко // Освіта. – 2005. – 21–28 груд. (№ 54). – С. 8–9.

Про участь О. В. Сухомлинської у XII Всеукраїнських педагогічних читаннях «В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю: проблеми свободи і відповідальності у вихованні особистості» у Полтаві.

31. **Фоторепортаж XII Всеукраїнських педагогічних читань «В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю: проблеми свободи і відповідальності у вихованні особистості** (29–30 верес. 2005 р., м. Полтава) // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2005. – № 5. – С. 36 : фот.

На фото: О. В. Сухомлинська та учасники педагогічних читань.

32. **Шулікін Д.** Освітнянські бібліотеки. Погляд у майбутнє / Д. Шулікін // Освіта України. – 2005. – 8 листоп. (№ 83). – С. 6–7 : фот.

Про участь О. В. Сухомлинської у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Освітнянські бібліотеки України. Історичні тенденції. Сучасний стан та перспективи розвитку» (Київ, 27–29 жовтня 2005 р.).

2006

33. **АПН будуватиме суспільство знань** : постанова Загальних зб. / О. В. Сухомлинська // Пед. газета. – 2006. – Квіт. (№ 4). – С. 4, 6, 7.

Про проведення досліджень (керівники: О. В. Сухомлинська, С. Д. Максименко, І. Д. Бех) щодо питань адаптації дитини до життєдіяльності в умовах будинків сімейного типу.

34. **Василь Кремень: Освіта і система виховання повинні переорієнтуватися на формування в людей інноваційного типу культури** : на заг. зб. АПН було підсумовано наук. діяльність у 2005 р. та визначено завдання на 2006 р. // Освіта України. – 2006. – 4 квіт. (№ 25). – С. 3 : фот.

Про участь О. В. Сухомлинської в загальних зборах АПН України.

35. **Рід, родина, Україна** : [про роботу щоріч. наук.-практ. семінару, який відбувся на базі ДНЗ «Ялинка», листоп. 2005 р., м. Бровари] / підгот. Т. Вороніна // Дит. садок. – 2006. – 12 берез. – С. 2–4.

Про виступ О. В. Сухомлинської на семінарі.

36. **Савченко О.** Зірка неповторної індивідуальності... / О. Савченко, Н. Дічек // Освіта України. – 2006. – 29 верес. (№ 73). – С. 10.

До ювілею з дня народження професора О. В. Сухомлинської.

37. **Ольга Василівна Сухомлинська** : біобібліогр. покажч. / [упоряд.: Л. М. Заліток, Г. М. Семендяєва ; вступ. ст. Савченко О. Я., Дічек Н. П. ; наук. ред. Рогова П. І. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О., літ. ред. Гожи́к О. І.] ; АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : [б. в.], 2006. – 68 с.

38. **Теорія і практика духовно-морального виховання дітей та молоді** // Пед. газета. – 2006. – Січ. (№ 1). – С. 1.

Про доповідь О. В. Сухомлинської на загальних зборах АПН України.

39. **Ткаченко Л.** Золотий фонд нашої держави / Л. Ткаченко // Освіта. – 2006. – 11–18 січ. (№ 2/3). – С. 7.

Про участь О. Сухомлинської в презентації видання «Українська педагогіка в персоналіях».

40. **Ткаченко Л.** Сухомлинівські читання у Переяслав-Хмельницькому / Лідія Ткаченко // Пед. газета. – 2006. – Листоп. (№ 11). – С. 3.

Про участь Ольги Василівни у Всеукраїнських педагогічних читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: культурологічні виміри шкільної й педагогічної освіти», які відбулися в Переяслав-Хмельницькому.

41. **Шановна Ольго Василівно!** / Газета «Освіта України», Вид-во «Пед. преса» // Освіта України. – 2006. – 29 верес. (№ 73). – С. 10.

Вітання О. В. Сухомлинській з ювілейним днем народження.

42. **Щиросердно вітаємо з Днем народження** / Відділення теорії та історії педагогіки АПН України // Освіта України. – 2006. – 29 верес. (№ 73). – С. 10.

Вітання Ользі Василівні Сухомлинській від колег.

2007

43. **Рябоконт Л.** Народження громадянина / Людмила Рябоконт // Пед. газета. – 2007. – Жовт.–листоп. (№ 10/11). – С. 9.

Про участь О. В. Сухомлинської у Всеукраїнських педагогічних читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: виховання громадянина», які проводились у Слов'янському державному педагогічному університеті.

44. **Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: виховання громадянина** // Шк. б-ка плюс. – 2007. – Груд. (23). – С. 2–3 : фот.

Про виступ О. В. Сухомлинської «Громадянське виховання крізь призму ідей В. О. Сухомлинського» на пленарному засіданні XIV Всеукраїнських педагогічних читань.

На фото: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко та ін.

2008

45. **Бобир О.** Педагогічна спадщина Костянтина Ушинського у світлі сьогодення. Виїзне засідання Президії АПН України / О. Бобир // Пед. газета. – 2008. – Трав.–черв. (№ 5/6). – С. 4.

Про участь О. В. Сухомлинської в засіданні Президії АПН України, приуроченому 185-річчю від дня народження К. Д. Ушинського.

46. **Гуцульщинознавство як етнорегіональний компонент шкільної освіти** // Пед. газета. – 2008. – Трав.–черв. (№ 5/6). – С. 3.

Про участь О. В. Сухомлинської у Всеукраїнському науково-методичному семінарі «Регіональний етнографічний компонент у сучасному освітньому просторі», який відбувся в Івано-Франківській області.

47. **Малюга В.** Педагогіка духовності: традиції і сучасність / Володимир Малюга // Пед. газета. – 2008. – Лют. (№ 2). – С. 1–2.

Про участь О. Сухомлинської у відкритті Всеукраїнської виставки «Педагогіка духовності: традиції і сучасність» у Педагогічному музеї України.

48. **Ткаченко Л.** Піднятися до Сухомлинського / Лідія Ткаченко // Пед. газета. – 2008. – Жовт. (№ 10). – С. 1.

Про участь О. В. Сухомлинської в XV Всеукраїнських та III Міжнародних педагогічних читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: ідеї, пошуки, перспективи».

2009

49. **Музейно-педагогічна палітра України** // Пед. газета. – 2009. – Черв. (№ 6). – С. 8.

Ольга Василівна Сухомлинська відкрила Всеукраїнську виставку «Музейно-педагогічна палітра України» у Педагогічному музеї України.

50. **Невідоме про Сухомлинського** // Пед. газета. – 2009. – Жовт. (№ 10). – С. 8.

Про презентацію книги «Етюди о В. А. Сухомлинском. Педагогические апокрифы», упорядником якої є О. В. Сухомлинська.

51. **Про продовження дослідно-експериментальної роботи на базі Українського колежу ім. В. О. Сухомлинського міста Києва** [Електронний

ресурс] : наказ М-ва освіти і науки України від 02.09.2009 р. № 810 // Верховна Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2009. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0810290-09#Text> (дата звернення: 01.06.2021). – Назва з екрана.

Відповідно до наказу МОН України науковим консультантом дослідно-експериментальної роботи «Науково-методичне супроводження процесу особистісного розвитку в контексті тисячолітньої духовної культури українського народу» призначено О. В. Сухомлинську.

52. **Рапіна Л.** Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2009. – Верес. (№ 9). – С. 4.

Про участь О. В. Сухомлинської в XVI Всеукраїнських педагогічних читаннях «В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю: ціннісні виміри в освіті» у Херсонському державному університеті.

53. **Рапіна Л.** Шкільний учитель виграє битву за майбутнє України / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2009. – Трав. (№ 5). – С. 1.

Про участь О. В. Сухомлинської в Міжнародній науковій конференції «1020 років шкільної освіти в Україні: традиції, сучасність та перспективи», що відбулася в Київському міському педагогічному університеті імені Б. Грінченка.

54. **Українські вчені відвідали китайську школу** // Пед. газета. – 2009. – Груд. (№ 12) – С. 2.

О. В. Сухомлинська в складі делегації до КНР на запрошення Пекінського педагогічного університету для участі в Міжнародній науково-практичній конференції «Втілення ідей Василя Сухомлинського в практику діяльності сучасної китайської школи».

2010

55. **Бабич В.** Засідання Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень / Валентина Бабич // Пед. газета. – 2010. – Лип. (№ 7). – С. 3.

Про участь Ольги Василівни в засіданні Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук.

56. **Освіта України у роки випробувань: 1941–1945** // Пед. газета. – 2010. – Квіт. (№ 4). – С. 3.

Про участь О. В. Сухомлинської у відкритті Всеукраїнської виставки «Освіта України у роки випробувань: 1941–1945» у Педагогічному музеї НАПН України.

57. **Природа, матір, праця і краса...** // Пед. газета. – 2010. – Жовт. (№ 10). – С. 4.

Про участь Ольги Василівни в урочистому закладенні Алеї пам'яті Василя Сухомлинського біля головного приміщення ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

58. **Рапіна Л.** Діалог двох учителів / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2010. – Черв. (№ 6). – С. 5.

Про участь О. В. Сухомлинської в XVII Всеукраїнських педагогічних читаннях та VIII Всеукраїнських Захаренківських педагогічних читаннях «В. Сухомлинський і О. Захаренко: вивчати минуле, творити сьогодення, передбачати майбутнє».

59. **Рапіна Л.** Ми вирости з радянської педагогічної науки / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2010. – Жовт. (№ 10). – С. 2.

Про участь О. В. Сухомлинської в Десятій Всеукраїнській науково-практичній конференції «Радянське минуле в дзеркалі сучасних досліджень з історії педагогіки».

60. **Рапіна Л.** Освіта і сучасні цивілізаційні зміни: Загальні збори НАПН України / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2010. – Листоп. (№ 11). – С. 1.

Про виступ Ольги Василівни на загальних зборах НАПН України.

2011

61. **Вітаємо!** // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2011. – № 4. – С. 112.

Привітання з ювілеєм академіку-секретарю Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України Ользі Василівні Сухомлинській.

62. **Вітаємо з нагородами!** // Пед. газета. – 2011. – Верес. (№ 9). – С. 3.

Про нагородження Ольги Василівни Сухомлинської орденом княгині Ольги I ступеня відповідно до Указу Президента України № 845/2011 «Про відзначення державними нагородами України з нагоди 20-ї річниці незалежності України».

63. **Деркач В.** Цілюще джерело людської мудрості / Валентина Деркач // Пед. газета. – 2011. – Верес. (№ 9). – С. 8.

Про відвідування Ольгою Василівною Сухомлинською Павлиської середньої школи.

64. **Кирій С.** Педагогічні ідеї Софії Русової в сучасній практиці / Світлана Кирій // Пед. газета. – 2011. – Берез. (№ 3). – С. 8.

Про участь Ольги Василівни в педагогічних читаннях «Творча реалізація ідей Софії Русової в сучасній педагогічній практиці».

65. **Міхно О.** Виставка «Особливі потреби – особливі перспективи» [Електронний ресурс] / О. Міхно // Педагогічний музей України : [офіц. портал]. – Текст. дані. – Київ, 2012. – Режим доступу : <http://pmu.in.ua/exhibitions/persha-vseukrayinska-vystavka-osobly/> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Із вітальним словом на відкритті виставки виступила академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України Ольга Василівна Сухомлинська.

66. **Нагородити орденом княгині Ольги I ступеня: Сухомлинську Ольгу Василівну** : [Указ Президента України № 845/2011] // Проф.-техн. освіта. – 2011. – № 3. – 2-га с. обкл. : портр.

67. **I Всеукраїнський з'їзд педагогічних працівників дошкільної освіти**, 5 листопада 2010 р. : зб. матеріалів / [редкол. : Табачник Д. В. (голова редкол. та ін.]. – Харків : Оберіг, 2011. – 135 с.

У списку запрошених до участі в роботі I Всеукраїнського з'їзду педагогічних працівників дошкільної освіти від НАПН України – Сухомлинська Ольга Василівна. – С. 130.

68. **Рапіна Л.** Дитина – це метелик з росою на крилі... / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2011. – Листоп. (№ 11). – С. 6.

Про виступ Ольги Василівни на IV Міжнародних і XVIII Всеукраїнських педагогічних читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю».

69. **Хемчян І. І.** Використання педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського в діяльності освітянських бібліотек / І. І. Хемчян // Шк. б-ка плюс. – 2011. – Груд. (23). – С. 4–6 : фот.

Про сприяння та підтримку О. В. Сухомлинською ідеї ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського щодо започаткування проведення бібліотечних секцій у рамках щорічних педагогічних читань (із 2007 р.).

2012

70. **Бабич В.** Найбільша кількість тем – з теорії і методики професійної освіти / Валентина Бабич // Пед. газета. – 2012. – Груд. (№ 12). – С. 3.

Про виступ О. В. Сухомлинської на сесії Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні.

71. **Дічек Н. П.** Розвиток української педагогічної думки: віхи поступу / Наталія Дічек // Рідна шк. – 2012. – № 6. – С. 79–80.

Про доповідь О. В. Сухомлинської «В. О. Сухомлинський і УНДП» на засіданні круглого столу, присвяченого 20-річчю НАПН України й 85-річчю Інституту педагогіки НАПН України, що відбулося 30 травня 2012 р. у приміщенні Педагогічного музею України.

72. **Доценко П.** Ідеї Сухомлинського в Китаї / Параска Доценко // Пед. газета. – 2012. – Груд. (№ 12). – С. 1.

Про участь О. В. Сухомлинської в міжнародній конференції в Чжецзянському педагогічному університеті (КНР, м. Цзиньхуа), присвяченій 20-річчю встановлення дипломатичних відносин між Україною та Китайською Народною Республікою.

73. **Китайсько-Українська зустріч в Національній академії педагогічних наук України** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2012. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/131/> (дата звернення: 5.04.21). – Назва з екрана.

Про зустріч О. В. Сухомлинської з делегацією КНР.

74. **Кращі освітяни 2011 року** : [перелік номінантів] // Освіта. – 2012. – 4–11 січ. (№ 1/2). – С. 7–10.

Відзнаку отримала О. В. Сухомлинська.

75. **Міхно О.** Ювілейна виставка / Олександр Міхно // Пед. газета. – 2012. – Берез. (№ 3). – С. 8.

Про вітальне слово О. Сухомлинської на відкритті виставки, присвяченій 20-річчю НАПН України, у Педагогічному музеї України.

76. **Міхно О.** Ювілейна виставка «НАПН України – 20 років» [Електронний ресурс] / Олександр Міхно // Педагогічний музей України : [офіц. портал]. – Текст. дані. – Київ, 2012. – Режим доступу : <http://pmu.in.ua/exhibitions/ювілейна-виставка-напн-україни-20-рокі/> (дата звернення: 26.04.2021). – Назва з екрана.

Про вітальне слово О. В. Сухомлинської на відкритті ювілейної виставки «Національна академія педагогічних наук України – 20» у Педагогічному музеї України.

На фото: О. В. Сухомлинська під час промови.

77. **Міхно О.** Ювілейна виставка «Педагогічному музею України – 110 років» [Електронний ресурс] / Олександр Міхно // Педагогічний музей України : [офіц. портал]. – Текст. дані. – Київ, 2012. – Режим доступу : http://pmu.in.ua/exhibitions/pmu_110_years_opening/ (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

На відкриття виставки запрошені академіки-секретарі відділень НАПН України: О. В. Сухомлинська, О. І. Ляшенко, М. Б. Євтух, директори та співробітники підвідомчих установ академії.

78. **Рапіна Л.** Українська педагогіка 1920-х років / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2012. – Груд. (№ 12). – С. 7.

Про участь Ольги Василівни у XII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Українська педагогіка 1920-х років – сучасні оцінки і виміри», що відбулася в м. Умань.

2013

79. **Академія співпрацюватиме з науковцями Киргистану і Таджикистану** // Пед. газета. – 2013. – Груд. (№ 12). – С. 1.

Про зустріч Ольги Василівни Сухомлинської з президентом Академії освіти Таджикистану Іриною Карімовою та президентом Киргизької академії освіти Абакіром Мимитовим щодо налагодження співпраці між НАПН України й академіями освіти Таджикистану та Киргистану.

80. **Джерельна та історіографічна основа сучасних історико-педагогічних досліджень.** 7–8 листопада 2013 р. [Електронний ресурс] // Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. – Текст. дані. – Хмельницький, 2013. – Режим доступу : <https://kgpa.km.ua/node/1263> (дата звернення: 24.02.2020). – Назва з екрана.

Про XII Всеукраїнську історико-педагогічну науково-практичну конференцію «Джерельна та історіографічна основа сучасних історико-педагогічних досліджень», яка відбулася 7–8 листопада 2013 р. на базі Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії. Із доповіддю на тему «Історіографія як методологія історико-педагогічного дослідження» виступила О. В. Сухомлинська.

81. **Ідеї Сухомлинського в Китаї** [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. вебпортал]. – Текст. дані. – Київ, 2013. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/159/> (дата звернення: 04.03.2021). – Назва з екрана.

Про відвідування О. Сухомлинською КНР у складі делегації НАПН України. Під час перебування в КНР Ольга Василівна читала лекції в Науково-дослідному центрі порівняльної педагогіки при Пекінському педагогічному університеті, а також відвідала дві школи в м. Пекін, де зустрічалася з учнями та педагогами.

82. **Кращі освітяни 2012 року** // Освіта. – 2013. – 2–9 січ. (№ 1/2). – С. 7–11.

Відзнаку отримала О. В. Сухомлинська.

83. **Малород А.** Розвиток творчої особистості дитини (до 95-річчя від дня народження Сухомлинського Василя Олександровича – українського педагога, вченого, письменника) [Електронний ресурс] / Аліна Малород // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу : http://pmu.in.ua/exhibitions/rozvitok_tvorchoi_osobustosti_dutunu/ (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Про урочисте відкриття О. В. Сухомлинською виставки «Розвиток творчої особистості дитини» у Педагогічному музеї України.

На фото: О. В. Сухомлинська, В. Г. Кремень та ін.

84. **Міхно О.** Виставка «Метод і творчість Олександра Мазуркевича» (до 100-річчя від дня народження видатного українського педагога, першого академіка з методики викладання літератури) [Електронний

ресурс] / Олександр Міхно // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2013. – Режим доступу : http://pmu.in.ua/exhibitions/exhibition_mazurkevich/ (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Про виступ академіка НАПН України О. В. Сухомлинської на відкритті виставки.

85. **Рапіна Л.** Дорога до Сухомлинського / Лідія Рапіна, Олександр Міхно // Пед. газета. – 2013. – Жовт. (№ 10). – С. 4.

Про виступ О. В. Сухомлинської «Ідеї В. О. Сухомлинського про розвиток особистості в контексті європейської педагогіки» на VI Міжнародних і XX Всеукраїнських педагогічних читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: розвиток творчої особистості» 27–28 вересня 2013 р.

86. **Рапіна Л.** Дороговказ для української освіти / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2013. – Верес. (№ 9). – С. 1.

Про участь О. В. Сухомлинської в урочистому засіданні «Велич духу», присвяченому 95-річчю від дня народження Василя Сухомлинського.

87. **Рапіна Л.** Ідеї Ушинського живі для майбутнього / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2013. – Черв. (№ 6). – С. 1; продовж. С. 4–5.

Про виступ О. В. Сухомлинської на виїзному засіданні Президії НАПН України, присвяченому 190-річчю від дня народження Костянтина Ушинського, та науково-практичній конференції «Ідеї К. Д. Ушинського в розвитку вітчизняної освіти».

88. **Рапіна Л.** Микола Ярмаченко у Драгоманівському університеті / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2013. – Верес. (№ 9). – С. 7.

Про участь О. Сухомлинської у відкритті музею імені Миколи Ярмаченка в НПУ ім. М. П. Драгоманова.

89. **У Кіровограді та Павлиші відбулися VI Міжнародні та XX Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: розвиток творчої особистості»** [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2013. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/217/> (дата звернення: 25.02.2021). – Назва з екрана.

Про виступ академіка НАПН України О. В. Сухомлинської «Ідеї В. О. Сухомлинського про розвиток особистості в контексті європейської педагогіки».

90. **Урочисте засідання «Велич духу»** [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2013. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/212/> (дата звернення: 04.03.2021). – Назва з екрана.

У Київському міському будинку вчителя відбулось урочисте засідання «Велич духу», присвячене 95-річчю від дня народження видатного українського педагога В. О. Сухомлинського, на якому з доповіддю «Павлицька школа імені В. О. Сухомлинського як педагогічний проєкт» виступила О. В. Сухомлинська.

91. **Хемчян І.** Просвітницька функція шкільних бібліотек у формуванні здорового способу життя / І. Хемчян // Шк. б-ка плюс. – Берез. (5–6). – С. 2–3 : фот.

Про участь О. В. Сухомлинської в V Міжнародних і XIX Всеукраїнських педагогічних читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: здоров'я через освіту», які відбулися на базі Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти 11–12 жовтня 2012 р.

92. **VI Міжнародні та XX Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: розвиток творчої особистості»** [Електронний ресурс] / Відділ міжнародних наукових зв'язків НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2013. – Режим доступу : <https://naps.gov.ua/ua/press/announcements/210/> (дата звернення 20.04.2021). – Назва з екрана.

Про плідну співпрацю вчених НАПН України з науковцями КНР, зокрема участь О. В. Сухомлинської в конференції, присвяченій педагогічним ідеям В. О. Сухомлинського, яка відбулася на базі Пекінського університету в 1996 р.

2014

93. **Виставка «Василь Сухомлинський захищає дисертацію»** [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2014. – Режим доступу :

<http://naps.gov.ua/ua/press/releases/408/> (дата звернення: 04.03.2020). – Назва з екрана.

Про участь О. В. Сухомлинської в урочистому відкритті виставки «Василь Сухомлинський захищає дисертацію» (до 96-ї річниці від дня народження педагога) у Педагогічному музеї України 23 вересня 2014 р.

94. **Деркач В.** Українська делегація відвідала китайський форум з вивчення ідей Сухомлинського / Валентина Деркач // Пед. газета. – 2014. – Груд. (№ 12). – С. 2.

Про участь українсько-австралійської делегації, до складу якої входила О. В. Сухомлинська, у Міжнародному форумі «Освітні ідеї В. О. Сухомлинського та їх практика в китайській школі» і відвідування навчальних закладів КНР.

95. **Засновано нове періодичне видання з проблем педагогіки** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2014. – Режим доступу : <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/398/> (дата звернення: 25.02.21). – Назва з екрана.

Ольга Сухомлинська – член наукової ради періодичного видання «Український педагогічний журнал».

96. **Круглий стіл «Постать Є. С. Березняка в контексті інноваційного розвитку загальної середньої освіти України»** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2014. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/281/> (дата звернення: 25.02.21). – Назва з екрана.

У вступному слові Ольга Сухомлинська наголосила на значущості постаті Євгена Березняка для вітчизняної педагогіки, важливості його педагогічної спадщини для розвитку теорії й практики управління закладами загальної середньої освіти.

97. **Листюк С.** Педагогам Кіровоградщини вручили обласну премію В. Сухомлинського [Електронний ресурс] / Світлана Листюк // Перша : електрон. газета. – Текст. дані. – Кіровоград, 2014. – 2 жовт. – Режим доступу : <https://persha.kr.ua/news/26462-pedagogam-kirovogradshhini-vruchili-oblasnu-premiyu-v-suxomlinskogo-foto/> (дата звернення: 24.02.2020). – Назва з екрана.

Із нагоди Дня працівників освіти в сесійній залі Кіровоградської обласної ради нагороджено лауреатів обласної педагогічної премії імені Василя Сухомлинського. Серед них – академік НАПН України Ольга Василівна Сухомлинська.

98. **Музейна кімната Василя Сухомлинського при Луцькій гімназії № 14** [Електронний ресурс] // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : http://pmu.in.ua/virtual-exhibitions/juvilei_pedagogiv/mus_kimnata_syhomlinskogo_luck_gimnasium_14/ (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Під час зустрічі О. Сухомлинська подарувала гімназії низку видань творів батька – В. О. Сухомлинського.

99. **[Науково-практичний семінар «Педагогічні умови ефективного виховання у дошкільників світобачення»]** [Електронний ресурс] // Дошкільний навчальний заклад «Ялинка» імені В. О. Сухомлинського. – Текст. дані. – Бровари, 2014. – Режим доступу : https://brovary-jalinka.ucoz.ua/index/naukova_eksperimentalno_doslidnicka_robota_vprovadzhennja_spadshhini_v_sukhomlinskogo_v_robotu_dnz/0-8 (дата звернення: 24.02.2020). – Назва з екрана.

Про участь О. В. Сухомлинської в науково-практичному семінарі «Педагогічні умови ефективного виховання у дошкільників світобачення», який відбувся 19 листопада 2014 р. на базі дошкільного експериментального навчального закладу Всеукраїнського рівня «Ялинка» імені В. О. Сухомлинського в м. Бровари Київської області.

100. **Педагогічна компаративістика 2014** // Пед. газета. – 2014. – Черв. (№ 6). – С. 3.

Про участь Ольги Василівни в V науково-практичному семінарі «Педагогічна компаративістика 2014: якісний вимір освіти зарубіжжя та український контекст», який відбувся в Інституті педагогіки НАПН України.

101. **Рапіна Л.** Освіта для полікультурного суспільства / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2014. – Черв. (№ 6). – С. 3.

Про участь О. В. Сухомлинської в конференції «Освіта для полікультурного суспільства», яка пройшла в рамках науково-освітнього проекту НАПН України та Вищої педагогічної школи Спільки польських

вчителів (м. Варшава) «Проблеми освіти в Польщі та в Україні в контексті глобалізації та євроінтеграції».

102. **Рапіна Л.** Подолати лінощі душі – бути толерантним / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2014. – Жовт. (№ 10). – С. 5.

Про участь О. В. Сухомлинської у XXI Всеукраїнських педагогічних читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: вчимося толерантності» і VII Міжнародній науково-практичній конференції в Миколаївському національному університеті імені В. О. Сухомлинського.

103. **Ткач О.** Вийшов друком авторський рукопис кращої книжки Сухомлинського / Олександра Ткач // Пед. газета. – 2014. – Лют. (№ 2). – С. 3.

Про презентацію книжки В. О. Сухомлинського «Серце віддаю дітям» в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

2015

104. **Березівська Л.** Забута спадщина українського педагога: до 140-річчя від дня народження Якова Чепіги / Лариса Березівська // Пед. газета. – 2015. – Берез.-квіт. (№ 2). – С. 7.

Серед дослідників спадщини Я. Чепіги – О. В. Сухомлинська.

105. **Відкриття виставки «Василь Сухомлинський – дитячий письменник»** [Електронний ресурс] // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу : <http://pmu.in.ua/exhibitions/відкриття-виставки-василь-сухомлин/> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Під час заходу академік-секретар Відділення загальної педагогіки і філософії освіти НАПН України О. В. Сухомлинська поділилася спогадами про Василя Олександровича та його роботу над художніми творами для дітей.

106. **Відкриття виставки «Наркоми освіти»** [Електронний ресурс] // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу : http://pmu.in.ua/exhibitions/narkomi_osvity/ (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Серед почесних гостей заходу – Ольга Сухомлинська, академік-секретар Відділення загальної педагогіки і філософії освіти НАПН України.

107. **Добко Т.** Пам'яті видатного українського бібліотекознавця Павли Іванівни Рогової / Тетяна Добко [Електронний ресурс] // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : [офіц. вебпортал]. – Текст. дані. – Київ, 2015 : фото. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2530> (дата звернення: 26.05.2021). – Назва з екрана.

Про участь О. В. Сухомлинської в круглому столі «Струна високого неспокою», присвяченого пам'яті видатного українського бібліотекознавця, педагога Павли Іванівни Рогової, 2 листопада 2015 р.

108. **До 40-річчя створення Педагогічно-меморіального музею Василя Олександровича Сухомлинського** [Електронний ресурс] // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу : http://pmu.in.ua/news/40_lit_stvor_mus_syhomlinskii/ (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Про роль у становленні та сучасній діяльності музею академіка О. В. Сухомлинської – невтомного дослідника й популяризатора спадщини свого великого батька.

109. **Жорова І.** Педагогічні ідеї Василя Сухомлинського у вимірі сучасної освіти Таврійського краю / Ірина Жорова, Тетяна Комінарець // Пед. газета. – 2015. – Трав.–черв. (№ 3). – С. 4.

Про Всеукраїнський фестиваль педагогічних ідей «Гуманізація освітнього простору у вимірі педагогіки В. О. Сухомлинського», який організували Українська асоціація Василя Сухомлинського та КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти». Заключний етап фестивалю відбувся 13–14 травня в м. Херсон. Серед його почесних гостей – дійсні члени НАПН України О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко.

110. **Звітна науково-практична конференція «Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал»** [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/922/> (дата звернення: 04.03.2021). – Назва з екрана.

Із вітальним словом до учасників конференції звернулась академік-секретар Відділення педагогіки та філософії освіти НАПН України Ольга Сухомлинська.

111. **Методологічний семінар «Громадянськість української молоді: виклики, здобутки, перспективи» в НАПН України** [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/announcements/576/> (дата звернення: 04.03.2021). – Назва з екрана.

На пленарному засіданні О. В. Сухомлинська виступила з доповіддю «Громадянське виховання і сучасна освіта: від здобутого до нових акцентів і наголосів».

112. **Науково-практичний семінар «Розвиток творчих здібностей і нахилів дошкільників на основі літературних творів В. О. Сухомлинського»** [Електронний ресурс] : фотоколаж // ДНЗ «Ялинка» ім. В. О. Сухомлинського. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу : https://brovary-jalinka.ucoz.ua/news/seminar_rozvitok_tvorchikh_zdibnostej_doshkilnikov/2015-12-04-113 (дата звернення: 24.02.2020). – Назва з екрана.

Про виступ Ольги Василівни Сухомлинської перед учасниками семінару.

113. **Презентація каталогу-путівника «Колекція «Українська дитяча книга 1885–1923 рр.» Педагогічного музею України»** [Електронний ресурс] // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу : http://pmu.in.ua/news/presentacia_putivnika_katalogy_ukr_dituacha_knyga/ (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Про виступ О. В. Сухомлинської на презентації та високу оцінку нею каталогу.

114. **Рапіна Л.** Громадянськість української молоді: виклики, здобутки, перспективи / Лідія Рапіна // Пед. газета. – 2015. – Берез.–квіт. (№ 2). – С. 3.

Про участь О. В. Сухомлинської в методологічному семінарі «Громадянськість української молоді: виклики, здобутки, перспективи», що відбувся в НАПН України.

115. **Розвиток творчих здібностей дошкільнят на основі літературних творів Василя Сухомлинського** [Електронний ресурс] // Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу : <https://imzo.gov.ua/2015/12/07/rozvitok-tvorchih-zdibnostey-doshkilnyat-na->

[osnovi-literaturnih-tvoriv-vasilya-suhomlinskogo/](#) (дата звернення: 24.02.2020). – Назва з екрана.

Про участь О. В. Сухомлинської в науково-методичному семінарі «Розвиток творчих здібностей і нахилів дошкільників на основі літературних творів В. О. Сухомлинського», що відбувся 2 грудня 2015 р. у м. Бровари Київської області.

116. Свято сухомлинівських читань [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/785/> (дата звернення: 04.03.2021). – Назва з екрана.

Про виступ О. Сухомлинської на пленарному засіданні VIII Міжнародної науково-практичної конференції та XXII Всеукраїнських педагогічних читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: виховуємо культуру потреб особистості».

117. Сучасна освіта Таврійського краю у вимірі ідей Василя Сухомлинського [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/657/> (дата звернення: 04.03.2021). – Назва з екрана.

Про заключний етап Всеукраїнського фестивалю педагогічних ідей «Гуманізація освітнього простору у вимірі педагогіки В. О. Сухомлинського» (13–14 травня 2015 р., м. Херсон), почесним гостем якого була академік НАПН України Ольга Сухомлинська.

118. VII Міжнародна науково-практична конференція та XXII Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: виховуємо культуру потреб особистості» [Електронний ресурс] // [Факультет соціальної та психологічної освіти Уманського педагогічного університету імені Павла Тичини]. – Текст. дані. – Умань, 2015. – Режим доступу : <https://fspo.udpu.edu.ua/vii-mizhnarodna-naukovo-praktychna-konfer/> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

О. В. Сухомлинська в складі почесного організаційного комітету конференції, яка відбулася на базі КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради 24–25 вересня 2015 р.

119. Технології виховання справжнього патріота // Пед. газета. – 2015. – Січ.–лют. (№ 1). – С. 7.

Про участь О. В. Сухомлинської в семінарі-презентації «Патріотизм як цінність і консолідуюча основа нації».

120. **Ткаченко Л.** Творити людину для життя і діяльності у суспільстві вільних людей / Лідія Ткаченко // Пед. газета. – 2015. – Верес.–жовт. (№ 5). – С. 6 : фот.

Про участь О. Сухомлинської у VIII Міжнародній науково-практичній конференції та XXII Всеукраїнських педагогічних читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: виховуємо культуру потреб особистості» у Херсоні.

121. **Фінал суспільної акції школярів України «Громадянин – 2015»** [Електронний ресурс] // Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. – Текст. дані. – Суми, 2015. – Режим доступу : <http://www.soippo.edu.ua/index.php/home/1245-final-suspilnoji-aktsiji-shkolyariv-ukrajini-gromadyanin-2015> (дата звернення: 24.02.2020). – Назва з екрана.

Про участь О. Сухомлинської у фіналі суспільної Акції школярів України «Громадянин – 2015» 28 травня 2015 р. у Києві.

2016

122. **Відкриття виставки «2016-й педагогічний»** [Електронний ресурс] // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : http://pmu.in.ua/exhibitions/2016_pedagogical_opening/ (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Про вітальне слово Ольги Сухомлинської до учасників.

123. **Вітаємо!** / Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України // Пед. газета. – 2016. – Верес.–жовт. (№ 5). – С. 5 : фот.

Вітання О. В. Сухомлинській із нагоди ювілею.

124. **Всеукраїнський науково-практичний семінар «Українські педагоги про національно-патріотичне виховання»** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/955/> (дата звернення: 7.04.2021). – Назва з екрана.

Про звернення з вітальним словом до учасників семінару Ольги Сухомлинської, яка підкреслила важливість надбань української культури щодо

національно-патріотичного виховання, їх переосмислення та актуалізації, значний вплив на розвиток теорії виховання, формування молодих громадян України.

125. **IX Міжнародна науково-практична конференція та XXIII Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: Щоб у серці жила Батьківщина»**, Луцьк, 15–16 вересня 2016 р. [Електронний ресурс] // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : <http://pmu.in.ua/actual-info/syhomlinskii chteniua/> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

*Про виступ О. В. Сухомлинської на пленарному засіданні конференції.
На фото: О. Сухомлинська та учасники.*

126. **Дитячий громадський рух України: кращі практики** / Прес-служба НАПН України // Пед. газета. – 2016. – Берез.-квіт. (№ 2). – С. 5.

Про виступ О. В. Сухомлинської з вітальним словом до учасників громадських слухань «Дитячий громадський рух України: кращі практики», що відбулися 4 березня 2016 р. у залі Президії НАПН України.

127. **Дічек Н.** Відділ історії педагогіки на тлі доби / Наталія Дічек // Пед. газета. – 2016. – Трав.-черв. (№ 3). – С. 2 : фот.

Про круглий стіл, присвячений 90-річчю Інституту педагогіки НАПН України, під час якого у вітальному слові директор установи О. М. Топузов відзначив наукові здобутки співробітників, серед яких О. В. Сухомлинська.

128. **Дічек Н.** Дорогою пошуку істини: до ювілею академіка Ольги Сухомлинської / Наталія Дічек, Наталія Антонєць // Освіта. – 2016. – 28 верес. – 5 жовт. – С. 6 ; Рідна шк. – 2016. – № 7. – С. 78–79.

129. **Дічек Н.** Це небагато 90 років / Наталія Дічек // Освіта. – 2016. – 16–23 берез. – С. 8.

На фото: Н. Калениченко, О. Сухомлинська.

130. **До ювілею Ольги Василівни Сухомлинської** [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/announcements/1025/> (дата звернення: 18.02.2021). – Назва з екрана.

Про віртуальну книжкову виставку «Відомий учений у галузі загальної педагогіки та історії педагогіки» і покажчик «Сухомлинська Ольга Василівна. Біобібліографія», підготовлені працівниками ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

131. **Єфімова В.** Відкриття виставки «Василь Сухомлинський: світовий вимір» [Електронний ресурс] / Валентина Єфімова // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : <http://pmu.in.ua/exhibitions/відкриття-виставки-василь-сухомлин-2/> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

На відкритті виставки Ольга Василівна Сухомлинська поділилася спогадами про батька.

132. **Єфімова В.** Х міські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю» у Броварах [Електронний ресурс] / Валентина Єфімова // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : <https://bit.ly/3ete1CB> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

*Про участь Ольги Сухомлинської в роботі ювілейного семінару.
На фото: О. Сухомлинська та учасники.*

133. **Єфімова В.** Засідання «круглого столу» до 130-річчя від дня народження Олександра Залужного (1886–1938) [Електронний ресурс] / Валентина Єфімова // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : <http://pmu.in.ua/actual-info/засідання-круглого-столу-до-130-річчя/> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Про участь Ольги Сухомлинської в роботі круглого столу, її роль у поверненні ім'я О. Залужного в історію української педагогіки.

134. **Загальні збори Національної академії педагогічних наук України** [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1038/> (дата звернення: 04.03.2021). – Назва з екрана.

Про виступ академіка-секретаря Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України Ольги Сухомлинської на загальних зборах.

135. **Звітна науково-практична конференція «Інформаційне забезпечення педагогічної науки та освітньої практики України»**

[Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/863/> (дата звернення: 7.04.2021). – Назва з екрана.

Про вступне слово академіка-секретаря Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України О. В. Сухомлинської на конференції, що відбулася в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського 27 січня 2016 р.

На фото: О. В. Сухомлинська, Л. Д. Березівська.

136. Зустріч з професором Шарлем Уолгутером // Пед. газета. – 2016. – Верес.–жовт. (№ 5). – С. 3 : фот.

Про візит до Інституту педагогіки НАПН України Ш. Уолгутера, відомого професора з порівняльної педагогіки та міжнародної освіти Північно-Західного університету Південної Африки, і зустріч із вченими академії, серед яких Ольга Сухомлинська.

137. Зустріч учених України і Польщі в Національній академії педагогічних наук України [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1062/> (дата звернення: 7.04.2021). – Назва з екрана.

Про зустріч Ольги Сухомлинської з делегацією Інституту педагогіки Гданського університету й керівництвом Східно-Європейського інституту психології, під час якої було обговорено взаємодію української та європейської наукових спільнот у процесах євроінтеграції.

138. Кімната-музей рідкісної книги // Пед. газета. – 2016. – Січ.–лют. (№ 1). – С. 8.

Про участь О. В. Сухомлинської в урочистому відкритті кімнати-музею рідкісної книги в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

139. Кулик Н. Пріоритети реформування / Наталія Кулик // Освіта України. – 2016. – 31 жовт. (№ 43). – С. 7.

Про участь Ольги Сухомлинської, академіка-секретаря Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України, в обговоренні доповіді президента НАПН України В. Г. Кременя на загальних зборах.

140. **Міжвідомча рада з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні** [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/iccr/> (дата звернення: 04.03.2020). – Назва з екрана.

Керівник секції за науковими спеціалізаціями (шифрами наукових спеціальностей до 2015 р.): 13.00.01 (загальна педагогіка та історія педагогіки), 13.00.05 (соціальна педагогіка), 13.00.07 (теорія і методика виховання), 13.00.08 (дошкільна педагогіка) – Сухомлинська Ольга Василівна, дійсний член НАПН України.

141. **Міжнародна науково-практична конференція** [Електронний ресурс] // Луцька міська рада : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Луцьк, 2016. – Режим доступу : <https://www.lutskrada.gov.ua/publications/mizhnarodna-naukovo-praktychna-konferenciya> (дата звернення: 24.02.2020). – Назва з екрана.

Про участь О. В. Сухомлинської у ІХ Міжнародній науково-практичній конференції та ХХІІІ Всеукраїнських педагогічних читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: Щоб у серці жила Батьківщина», які відбулися 15–16 вересня 2016 р. у Луцьку.

142. **Про результати діяльності НАПН України у 2015 році та завдання на 2016 рік** : доповідь президента НАПН України Василя Кременя на Загальних зборах академії 25 березня 2016 р. // Пед. газета. – 2016. – Берез.–квіт. (№ 2). – С. 2 : фот.

Про результати роботи Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України (академік-секретар – О. В. Сухомлинська).

143. **Рапіна Л.** Патріотичне виховання: щоб у серці жила Батьківщина / Лідія Рапіна, Олена Солодовник // Пед. газета. – 2016. – Верес.–жовт. (№ 5). – С. 4–5 : фот.

Про ІХ Міжнародну науково-практичну конференцію та ХХІІІ Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: щоб у серці жила Батьківщина», які відбулися 15–16 вересня 2016 р. на базі Волинського ІІІПО (м. Луцьк), і доповідь О. В. Сухомлинської на пленарному засіданні «Василь Сухомлинський про патріотизм: тексти і контексти» (подано текст доповіді).

144. **Сухомлинська Ольга Василівна. Біобібліографія** : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Заліток Л. М., Покусова О. С. ; авт. вступ. ст. Березівська Л. Д. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Заліток Л. М. ; літ. ред. Редько-Шпак Н. М.]. – Київ, 2016. – 138 с. – (Серія «Академіки НАПН України» ; вип. 27).

145. **Ткаченко Л.** Книги-«Патріархи» / Лідія Ткаченко // Освіта України. – 2016. – 1 лют. (№ 4). – С. 6.

Ольга Сухомлинська на відкритті кімнати-музею рідкісної книги в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

На фото: О. В. Сухомлинська, Л. Д. Березівська.

146. **Філімонова Т.** Українські педагоги про національно-патріотичне виховання / Тетяна Філімонова // Пед. газета. – 2016. – Берез. (№ 3). – С. 6.

Про участь О. В. Сухомлинської у Всеукраїнському науково-практичному семінарі «Українські педагоги про національно-патріотичне виховання».

147. **XVI Всеукраїнська історико-педагогічна науково-практична конференція «Ідея університету у європейському і національному вимірах: традиції, сьогодення, перспективи»** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1050/> (дата звернення: 25.02.2021). – Назва з екрана.

Про виступ О. В. Сухомлинської на пленарному засіданні «Як дорослішають в Україні і світі: загальні тенденції і виклики».

148. **16 листопада 2016 року в Броварській ЗОШ І–ІІІ ст. № 2 відбулись X міські педагогічні читання на тему: «В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю: Щоб у серці жила Батьківщина»** [Електронний ресурс] // Дошкільний навчальний заклад «Ялинка» ім. В. О. Сухомлинського : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : <https://brovary-jalinka.ucoz.ua/> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Про виступ О. В. Сухомлинської «Над чим сьогодні працюють сухомлинівці». На презентації представлено фото О. В. Сухомлинської серед учасників заходу.

149. Щорічні педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю» / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1014/> (дата звернення: 7.04.2021). – Назва з екрана.

Про виступ О. Сухомлинської на пленарному засіданні педагогічних читань, що відбулися 15–16 вересня 2016 р. на базі Волинського ІІПО в Луцьку.

2017

150. Відкриття виставки «Писано власноруч» [Електронний ресурс] / Валентина Єфімова // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу : <http://pmu.in.ua/actual-info/pocherk/> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Про виступ О. Сухомлинської, під час якого вона поділилася спогадами про батька й наголосила на важливості такої інноваційної тематики музейних виставок, коли темою обирається окремий аспект із життя та діяльності педагога.

151. Відкриття виставки «Українська книга 1917–1921 рр.» [Електронний ресурс] / Валентина Єфімова // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу : http://pmu.in.ua/museum_pedagogics/відкриття-виставки-українська-книг-3/ (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Про звернення Ольги Сухомлинської з вітальним словом до присутніх на виставці.

152. Всеукраїнський науково-практичний семінар «Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921)» [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1175/> (дата звернення: 25.02.21). – Назва з екрана.

Про виступ О. Сухомлинської на пленарному засіданні «Народження і перші кроки діяльності Української академії наук».

153. **25 років до педагогічних висот** / підгот. Максим Короденко // Освіта. – 2017. – 20 листоп. (№ 45). – С. 10–11.

Про О. В. Сухомлинську, яка 22 роки очолювала Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України О. В. Сухомлинська (1995–2017).

154. **До 25-річчя НАПН України: Відділення загальної педагогіки та філософії освіти** / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу : <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/1281/> (дата звернення: 20.04.2021). – Назва з екрана.

Академіки-секретарі Відділення О. В. Сухомлинська (1995–2017) і С. О. Сисоєва (із березня 2017 р.).

155. **Єфімова В.** XI міські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі із сьогоденням» у Броварах [Електронний ресурс] / Валентина Єфімова // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу : <http://pmu.in.ua/actual-info/xi-міські-педагогічні-читання-васил/> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

У роботі читань взяла участь Ольга Сухомлинська.

156. **Єфімова В.** Презентація виставки «Київ Сухомлинського» [Електронний ресурс] / Валентина Єфімова // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу : <http://pmu.in.ua/actual-info/презентація-виставки-київ-сухомлин/> (дата звернення: 28.02.2020). – Назва з екрана.

Про участь О. Сухомлинської в урочистому відкритті виставки «Київ Сухомлинського» 4 жовтня 2017 р. в експозиційній залі Педагогічного музею України.

157. **Зозуля С. М.** Науково-методологічний семінар з історії освіти [Електронний ресурс] / С. М. Зозуля // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1141/> (дата звернення: 25.02.21). – Назва з екрана.

Із вітальним словом виступила Ольга Сухомлинська, модератор науково-методологічного семінару, що відбувся в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

158. **Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України)** : зб. наук. пр. / НАПН України. – Київ, 2017. – 400 с. – Текст збірника також доступний в інтернеті: <https://drive.google.com/file/d/0B6UkMWiy4uKzMkxFSWNqbEoyVDJWM2x6UklIRGpTU3pnZTZN/view>.

Про О. В. Сухомлинську – С. 46, 51, 53, 54, 58, 68, 71, 184, 397.

159. **Наукові інновації в Херсоні** [Електронний ресурс] // Херсонський державний університет : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Херсон, 2017. – Режим доступу : <http://www.kspu.edu/PublisherReader.aspx?newsId=7403> (дата звернення: 28.02.2020). – Назва з екрана.

Про участь доктора педагогічних наук, професора, академіка НАПН України О. В. Сухомлинської в міжвузівському науково-методологічному семінарі «Актуальні питання педагогіки в наукових дослідженнях вчених України», що відбувся 13 вересня 2017 р. на кафедрі педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету.

160. **Науково-практичний семінар «Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921)»** [Електронний ресурс] // Київська мала академія наук. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу : <https://kman.org.ua/ua/naukovo-praktychnyj-seminar-rozvytok-osvity-v-dobu-ukrayinskoyi-revoljuciyi-1917-1921-2/> (дата звернення: 28.02.2020). – Назва з екрана.

Про участь О. В. Сухомлинської у Всеукраїнському науково-практичному семінарі «Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921)», що відбувся 17 травня 2017 р. у приміщенні Київського міського будинку вчителя.

161. **Національна академія педагогічних наук України – 25 років** : інформац. довід. / НАПН України ; редкол. В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий, О. М. Топузов та ін. – Київ : Сам, 2017. – 144 с. – Текст довід. також доступний в інтернеті: <https://drive.google.com/file/d/1U4FWyXsXatx7EuuEvHw1JYkUvRKOWdG6/view>.

Про О. В. Сухомлинську – С. 8, 16, 21, 25, 29, 143.

На фото: О. В. Сухомлинська – С. 16, 21, 120.

162. **Національна академія педагогічних наук України, 1992–2017 роки** : (біогр. довід.) / НАПН України ; [уклад.: В. І. Луговий, О. М. Топузов, О. І. Ляшенко та ін. ; редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст.

голови), О. М. Топузов (заст. голови) та ін.]. – Київ : Сам, 2017. – 272 с. – НАПН України – 25 років.

Про О. В. Сухомлинську – С. 3, 49.

163. Нові тенденції і явища у дитячому і молодіжному середовищі в Україні / Прес-служба НАПН України // Пед. газета. – 2017. – Лист.–груд. (№ 6). – С. 2 : фот.

Про виступ О. В. Сухомлинської на пленарному засіданні науково-методологічного семінару НАПН України «Нові тенденції і явища у дитячому і молодіжному середовищі України: цивілізаційний, культурологічний, інформаційний виміри» 16 листопада 2017 р.

164. Позачергове засідання Президії НАПН України [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1073/> (дата звернення: 20.05.21). – Назва з екрана.

Про нагородження Ольги Сухомлинської за багаторічну плідну співпрацю зі Східноєвропейським національним університетом імені Лесі Українки Золотим нагрудним знаком «За вагомий внесок у світову і вітчизняну науку».

165. Рапіна Л. Педагогіка добротворення має реалізовуватись у сучасній школі: до 80-річчя Олександра Захаренка / Л. Рапіна, О. Крутенко // Пед. газета. – 2017. – Січ.–лют. (№ 1). – С. 4 : фот.

Про участь О. В. Сухомлинської в урочистостях із нагоди вшанування пам'яті відомого педагога та встановлення меморіальної дошки на навчальному корпусі № 4 Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького, де навчався О. А. Захаренко.

На фото: О. Сухомлинська серед учасників заходу.

166. Ткаченко Л. Василь Сухомлинський: філософія для дітей / Лідія Ткаченко // Пед. газета. – 2017. – Верес.–жовт. (№ 5). – С. 6 : фот.

Про XXIV Всеукраїнські педагогічні читання «В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю: “А що там за лісом?” Філософія для дітей», які відбулися на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка, і доповідь О. В. Сухомлинської.

На фото: О. В. Сухомлинська серед учасників заходу.

167. **Всеукраїнська науково-практична конференція «Педагогіка Василя Сухомлинського: від традицій до інновацій»** (до 100-річчя від дня народж. Василя Сухомлинського) [Електронний ресурс] // Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Дрогобич, 2018. – Режим доступу : <http://dspu.edu.ua/news/vseukrayinska-naukovo-praktychna-konferenciya-pedagogika-vasylya-suxomlynskogo-vid-tradycij-do-innovacij-do-100-richchya-vid-dnya-narodzhennya-vasylya-suxomlynskogo/> (дата звернення: 28.02.2020). – Назва з екрана.

Про виступ О. В. Сухомлинської «Василь Сухомлинський в контексті європейської педагогічної думки» на заході, що відбувся 17 вересня 2018 р. на базі Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

168. **Всеукраїнська науково-практична конференція «Підготовка педагога ХХІ століття крізь призму ідей Василя Сухомлинського»** [Електронний ресурс] // Переяслав-Хмельницький педагогічний університет імені Григорія Сковороди. Педагогічний факультет : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Переяслав-Хмельницький, 2018. – Режим доступу : <https://pf.phdpu.edu.ua/2018/05/23/vseukrayinska-naukovo-praktychna-konferentsiya-pidgotovka-pedagoga-hhi-stolittya-kriz-pryzmu-idej-vasylya-suhomlynskogo/> (дата звернення: 28.02.2020). – Назва з екрана.

Про виступ О. В. Сухомлинської «Відвідування уроків і аналіз роботи вчителя – складова діяльності керівника школи (на прикладі Василя Сухомлинського)» на конференції, що відбулася 22 травня 2018 р.

169. **Всеукраїнський науково-практичний семінар «Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017)»** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1395/> (дата звернення: 25.02.21). – Назва з екрана.

Про виступ О. В. Сухомлинської на пленарному засіданні «До питання про підходи до аналізу розвитку освіти в роки незалежності (1991–2018)».

170. **Вшанування пам'яті видатного українського педагога Василя Сухомлинського: до 100-річчя від дня народження** [Електронний ресурс]

/Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1456/> (дата звернення: 25.02.21). – Назва з екрана.

Про виступ Ольги Василівни на урочистостях.

171. **22 серпня 2018 року у Колонній залі Київської міської державної адміністрації відбулася традиційна Серпнева конференція педагогічних працівників Києва**, присвячена впровадженню Нової Української школи та визначенню стратегічних напрямів розвитку системи освіти міста Києва у 2018/2019 навчальному році [Електронний ресурс] // Департамент освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації). – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу : <https://don.kyivcity.gov.ua/content/serpneva-konferenciya-pedagogichnyh-pracivnykiv-2018.html> (дата звернення: 25.01.2021). – Назва з екрана.

Про участь О. В. Сухомлинської в конференції.

172. **X Міжнародна науково-практична конференція та XXV Всеукраїнські педагогічні читання «Творча спадщина Василя Сухомлинського у вітчизняному та міжнародному вимірах»** [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1462/> (дата звернення: 04.03.2020). – Назва з екрана.

Про участь О. В. Сухомлинської в педагогічних читаннях, що відбулися 4 жовтня 2018 р., та виголошену нею доповідь «Творчість Василя Сухомлинського як об'єкт критики: тоді і нині» на пленарному засіданні.

173. **Дмітров Д. Василь Сухомлинський: «Людина народжується, щоб залишити по собі слід вічний» / Д. Дмітров // Освіта і суспільство. – 2018. – Верес. (№ 6). – С. 2.**

Про виступ О. В. Сухомлинської «Він залишається великим авторитетом» під час урочистостей, присвячених 100-річчю від дня народження Василя Сухомлинського, у Київському університеті імені Б. Грінченка.

174. **До 100-річчя з дня народження В. О. Сухомлинського. Круглий стіл «Серце віддаю дітям» (до 50-річчя виходу книги)** [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. –

Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1443/> (дата звернення: 04.03.2020). – Назва з екрана.

Про доповідь О. В. Сухомлинської «Книга „Серце віддаю дітям” як символ педагогіки Василя Сухомлинського» на засіданні круглого столу.

175. До 100-річчя з дня народження. Круглий стіл «Сухомлинському пишуть» (епістолярна спадщина педагога) [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1382/> (дата звернення: 04.03.2020). – Назва з екрана.

Про виступ О. Сухомлинської «Сухомлинському пишуть» під час роботи круглого столу, що відбувся 16 квітня 2018 р. у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

176. **Єфімова В.** Відкриття виставки «Педагогічні портрети – 2018. Пам’ятаємо і шануємо» [Електронний ресурс] / Валентина Єфімова // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу : <http://pmu.in.ua/actual-info/відкриття-виставки-педагогічні-пор/> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Серед запрошених гостей – Ольга Сухомлинська, академік НАПН України.

177. **Єфімова В.** Інтерактивна лекція та педагогічна консультація «Методика Василя Сухомлинського» [Електронний ресурс] / Валентина Єфімова // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу : <http://pmu.in.ua/actual-info/інтерактивна-лекція-та-педагогічна-к-2/> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Про особливості методики В. Сухомлинського розповіла донька педагога – Ольга Василівна.

178. **Єфімова В.** Підсумки проекту Педагогічного музею України «Педагогіка дитинства: нове життя «старих» методик навчання і виховання» [Електронний ресурс] / Валентина Єфімова // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу : <http://pmu.in.ua/actual-info/підсумки-проекту-педагогічного-музе/> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Про підсумки соціального проєкту «Педагогіка дитинства: нове життя “старих” методик навчання і виховання», спікером якого була Ольга Сухомлинська.

179. **Зустріч з учителями Кіровоградської області** : [до 100-річчя з дня народж. В. О. Сухомлинського] [Електронний ресурс] // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1374/> (дата звернення: 04.03.2021). – Назва з екрана.

Під час заходу академік Ольга Сухомлинська поділилася спогадами про батька та новітнім трактуванням його ідей.

180. **Іванова М.** Знаменна естафета / М. Іванова // Освіта України. – 2018. – 8–11 жовт. – С. 5.

На фото: О. Я. Савченко, В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська.

181. **Кращі освітяни 2017 року** // Освіта. – 2018. – 3–10 січ. (№ 1/2). – С. 4–9.

Серед найкращих освітян 2017 р. – О. В. Сухомлинська, академік НАПН України, лауреат відзнаки «Народ мій завжди буде».

182. **Мушка О.** Тенденції творення Нової української школи : [Рік Сухомлинського] / Оксана Мушка, Ірина Жорова // Пед. газета. – 2018. – Трав.–черв. (№ 3). – С. 4 : фот.

Про участь О. Сухомлинської у Всеукраїнському освітньому форумі «Нова українська школа – діалог з В. О. Сухомлинським» (до 100-річчя від дня народження), який відбувся 25–26 квітня 2018 р. у Херсоні.

На фото: О. Сухомлинська під час виступу.

183. **Нова українська школа – діалог з В. О. Сухомлинським** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1388/> (дата звернення: 25.03.21). – Назва з екрана.

Про участь Ольги Сухомлинської у Всеукраїнському освітньому форумі «Нова українська школа – діалог з В. О. Сухомлинським», присвяченому 100-річчю від дня народження педагога.

184. **Новітні трактування ідей Сухомлинського** // Пед. газета. – 2018. – Берез.–квіт. (№ 2). – С. 1 : фот.

Про виступ О. Сухомлинської на зустрічі з учителями Кіровоградської області, учасниками «Тижня молодого вчителя».

185. **Омельчук С.** Діалог із Сухомлинським / Сергій Омельчук // Освіта. – 2018. – 30 квіт. (№ 30). – С. 6.

Про вітальне слово О. Сухомлинської до учасників урочистого відкриття Всеукраїнського освітнього форуму «Нова українська школа – діалог з Василем Сухомлинським» і вручення їй нагрудного знака.

186. **Отич О.** Робоча зустріч авторів українсько-литовської монографії / Олена Отич, Ірина Сіданіч // Пед. газета. – 2018. – Берез.–квіт. (№ 2). – С. 7 : фот.

О. Сухомлинська – один з авторів колективної монографії «Горизонт духовності виховання», яка готувалася в рамках українсько-литовського проєкту «Розвиток духовності виховання у глобалізованому світі».

187. **Петренко О. Б.** Ганна Іванівна Сухомлинська – педагог, популяризатор доробку Василя Сухомлинського / О. Б. Петренко // Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія: Педагогічні науки. – 2018. – Вип. 171. – С. 117–123. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2018_171_23 (дата звернення: 01.06.2021). – Назва з екрана.

Про О. В. Сухомлинську. – С. 120–121.

188. **Підготовка педагога ХХІ століття : [Рік Сухомлинського]** / за інф. Київської обласної держадміністрації // Пед. газета. – 2018. – Трав.–черв. (№ 3). – С. 4 : фот.

Про виступ О. Сухомлинської «Відвідування уроків і аналіз роботи вчителя – складова діяльності керівника школи (на прикладі Василя Сухомлинського)» на Всеукраїнській науково-практичній коференції «Підготовка педагога ХХІ століття крізь призму ідей Василя Сухомлинського», яка відбулася в Переяслав-Хмельницькому державному педагогічному університеті імені Григорія Сковороди 22 травня 2018 р.

189. **Про діяльність НАПН України у 2017 році та завдання на 2018 рік** : доповідь президента НАПН України Василя Кременя на Загальних зборах академії 23 березня 2018 р. // Пед. газета. – 2018. – Берез.–квіт. (№ 2). – С. 2–3 : фот.

Про роботу Всеукраїнської асоціації Василя Сухомлинського (О. Савченко, О. Сухомлинська), результатом якої стало включення 100-річчя В. Сухомлинського до Календаря пам'ятних дат ЮНЕСКО у 2018 р.

190. **Пустовіт Г.** Презентація «Енциклопедії позашкільної освіти» / Григорій Пустовіт // Пед. газета. – 2018. – Берез.–квіт. (№ 2). – С. 8. : фот.

О. Сухомлинська входить до складу авторського колективу енциклопедії.

191. **Сорочан Т.** Науково-методичний супровід у системі підвищення кваліфікації / Тамара Сорочан // Пед. газета. – 2018. – Лип.–серп. (№ 4). – С. 4–5 : фот.

Про наукове обґрунтування науково-методичного супроводу як однієї з сучасних освітніх технологій безперервного професійного розвитку педагогічних і керівних кадрів, яке представлено в працях учених, серед яких О. В. Сухомлинська.

192. **Сухомлинському 100 у XXI столітті** [Електронний ресурс] // Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Кропивницький, 2018. – Режим доступу : <https://www.cuspu.edu.ua/ua/ntmd/rada-molodyh-vchenyh/novyny/8398-sukhomlynskomu-100-u-khkhi-stolitti> (дата звернення: 28.02.2020). – Назва з екрана.

Про участь О. В. Сухомлинської в X Міжнародній науково-практичній конференції та XXV Всеукраїнських педагогічних читаннях «Творча спадщина Василя Сухомлинського у вітчизняному та міжнародному вимірах», що відбулися 4 жовтня 2018 р. на базі Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

193. **Тарнавська С.** Василь Сухомлинський і сучасне дошкілля: до 100-річчя Павліського педагога / Сніжана Тарнавська // Пед. газета. – 2018. – Берез.–квіт. (№ 2). – С. 3 : фот.

Про виступ О. Сухомлинської «Пріоритети Сухомлинського у розвитку дитини передшкільного віку» на пленарному засіданні науково-практичного семінару, що відбувся 30 березня 2018 р.

На фото: Ольга Василівна серед членів президії заходу.

194. У педагогічній Меці України : [до 100-річчя В. Сухомлинського] / Прес-служба НАПН України // Пед. газета. – 2018. – Верес.–жовт. (№ 5). – С. 2 : фот.

Про О. Сухомлинську в складі представників НАПН України під час відвідування Павлівської школи з нагоди ювілею видатного педагога.

195. Урочистості в університеті Грінченка : [відзначення 100-річчя від дня народж. В. Сухомлинського] / Прес-служба НАПН України // Пед. газета. – 2018. – Верес.–жовт. (№ 5). – С. 2 : фот.

Про надзвичайно проникливий, емоційний, хвилюючий виступ Ольги Василівни на урочистому зібранні з нагоди 100-річчя від дня народження В. О. Сухомлинського.

196. У ХДУ розпочався Всеукраїнський форум [Електронний ресурс] // Херсонський державний університет : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Херсон, 2017. – Режим доступу : <http://www.kspu.edu/PrintVersion.aspx?newsId=8248> (дата звернення: 25.01.2021). – Назва з екрана.

Про участь О. В. Сухомлинської у Всеукраїнському освітньому форумі «Нова українська школа – діалог з В. О. Сухомлинським», що відбувся в Херсонському державному університеті 25 квітня 2018 р.

2019

197. «Автор року – 2018» газети «Освіта і суспільство» // Освіта і суспільство. – 2019. – № 1. – С. 7.

Про громадське визнання праці О. Сухомлинської «Філософія дитинства Януша Корчака: як ми розуміємо її зараз».

198. Відбулася презентація українсько-литовської монографії «Горизонт духовності виховання» [Електронний ресурс] // Університет менеджменту освіти Національної академії педагогічних наук України [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу : <http://umo.edu.ua/news/vidbulasja-prezentacija-ukrajinsjko-litovskojji->

[monografiji-ghorizont-dukhovnosti-vikhovannja-](#) (дата звернення: 24.02.2020). – Назва з екрана.

Про презентацію колективної монографії «Горизонт духовності виховання = The Horizon of Spirituality of Education: collective monograph», що відбулася в рамках XI Міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті – 2019» 22–24 жовтня 2019 р. Серед українських авторів – академіки Василь Кремень, Ольга Сухомлинська та ін.

199. **[Всеукраїнська науково-практична конференція «Педагогіка у вимірі соціокультурних досліджень»]** [Електронний ресурс] // Херсонський державний університет. – Текст. дані. – Херсон, 2019. – Режим доступу : <http://www.kspu.edu/PublisherReader.aspx?newsId=9814> (дата звернення: 24.02.2020). – Назва з екрана.

Про Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Педагогіка у вимірі соціокультурних досліджень», що відбулася 10–11 квітня 2019 р. на базі Херсонського державного університету. Серед почесних гостей конференції – академік НАПН України Ольга Василівна Сухомлинська.

200. **Всеукраїнський науково-практичний семінар «Форми репрезентації джерел з історії освіти»** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1575/> (дата звернення: 25.02.2021). – Назва з екрана.

Про виступ Ольги Сухомлинської на Всеукраїнському науково-практичному семінарі «Форми репрезентації джерел з історії освіти» з доповіддю «Розвиток історико-педагогічної науки і форми її представлення».

201. **XXVI Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю :** [відеовиступ О. В. Сухомлинської] // YouTube. – 2019. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=81-mU-rp0n4> (дата звернення: 26.01.2021). – Назва з екрана.

Виступ О. В. Сухомлинської на педагогічних читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: методична спадщина в контексті ідей Нової української школи».

202. **Державній науково-педагогічній бібліотеці України ім. В. О. Сухомлинського НАПН України – 20 років** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу :

<http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1655/> (дата звернення: 25.03.2021). – Назва з екрана.

Про доповідь Ольги Сухомлинської «Відображення розвитку національної освіти і педагогічної думки у друкованих та електронних виданнях» на пленарному засіданні ювілейної конференції.

203. **Дочка Василя Сухомлинського розповіла про гуманістичну педагогіку та батька** [Електронний ресурс] // Новини по-рівненськи. – Текст. дані. – Рівне, 2019. – Режим доступу : <https://tomat.rv.ua/dochka-vasyliia-sukhomlynskoho-rozpozivila-pro-humanistychnu-pedahohiku-ta-batka/> (дата звернення: 04.03.2020). – Назва з екрана.

Про виступ О. В. Сухомлинської на Всеукраїнських педагогічних читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: методична спадщина педагога в контексті ідей Нової української школи», що відбулися на Рівненщині.

204. **Історія Павлиської школи в фотографіях** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1666/> (дата звернення: 25.03.2021). – Назва з екрана.

Про виступ О. Сухомлинської «Погляд на Василя Сухомлинського через об'єктив» на засіданні круглого столу «Фотографії як джерело розкриття діяльності школи в Павлиші: про що говорять давні світлини», який відбувся в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

205. **Лапаєнко С. В.** Розглянуто діяльність ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського / Світлана Лапаєнко // Пед. газета України. – 2019. – Верес.–жовт. (№ 5). – С. 3.

Про розгляд питання на засіданні Президії НАПН України, в обговоренні якого взяла участь Ольга Сухомлинська.

206. **Міхно О.** Педагогічний акорд «Лідія Деполович: 150» [Електронний ресурс] / О. Міхно // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. вебпортал]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу : <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=21824> (дата звернення: 26.01.2021). – Назва з екрана.

Про участь О. В. Сухомлинської в заході, присвяченому 150-річчю від дня народження української педагогині, авторки букварів Лідії Демолович, який відбувся в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського 26 листопада 2019 р.

На фото: О. Сухомлинська, О. Міхно.

207. НАПН: відповідати сучасним вимогам : [про доповідь президента В. Кременя на Загальних зборах НАПН України «Про діяльність НАПН України у 2018 році та завдання на 2019 рік»] / підгот. Максим Короденко // Освіта України. – 2019. – 15 квіт. (№ 15). – С. 10 : фот.

Про велику роботу Всеукраїнської асоціації Василя Сухомлинського на чолі з О. Савченко й О. Сухомлинською та відзначення 100-річчя з дня народження В. Сухомлинського відповідно до Календаря пам'ятних дат ЮНЕСКО.

208. Науково-методологічний семінар з історії освіти «Регіональні виміри розвитку освітнього простору в Україні» [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1639/> (дата звернення: 7.04.2021). – Назва з екрана.

Про виступ Ольги Сухомлинської «До питання про регіональний підхід в історико-педагогічних дослідженнях: проблеми і перспективи».

209. Склад Комітету з Державної премії України в галузі освіти [Електронний ресурс] : затв. указом Президента України від 19 груд. 2019 р. № 917/2019 // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/917/2019> (дата звернення: 24.02.2020). – Назва з екрана.

Ольга Василівна Сухомлинська в складі Комітету.

210. Страйгородська Л. І. Міжнародна науково-практична конференція «Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського» [Електронний ресурс] / Л. І. Страйгородська, С. В. Лапаєнко // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. вебпортал]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу : <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=21663> (дата звернення: 26.01.2021). – Назва з екрана.

Про доповідь О. В. Сухомлинської «Відображення розвитку національної освіти і педагогічної думки у друкованих та електронних виданнях» на пленарному засіданні конференції й нагородження співробітників ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського відзнаками Всеукраїнської асоціації Василя Сухомлинського з нагоди 20-річного ювілею бібліотеки.

211. Сухомлинівські читання на Рівненщині // Освіта і суспільство. – 2019. – № 9. – С. 3.

Про відкриття академіком НАПН України Ольгою Сухомлинською пленарної частини Всеукраїнських педагогічних читань «Методична спадщина Василя Сухомлинського: через історико-педагогічне пізнання до пошукових відповідей на виклики сьогодення».

212. Сухомлинська Л. В. Круглий стіл «Фотографії як джерело розкриття діяльності школи в Павлиші: про що говорять давні світлини» [Електронний ресурс] / Л. В. Сухомлинська // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. вебпортал]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу : <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=21779> (дата звернення: 26.01.2021).

Про доповідь О. В. Сухомлинської «Погляд на Василя Сухомлинського через об'єкти» на засіданні круглого столу, який відбувся в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського 20 листопада 2019 р.

На фото: О. В. Сухомлинська серед учасників заходу.

213. Тарнавська С. Діяльність відділу історії освіти: до 20-річчя ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / Сніжана Тарнавська // Пед. газета України. – 2019. – Лип.–серп. (№ 4). – С. 7 : фот.

Про Ольгу Сухомлинську як координатора сектору сухомлиністики, що функціонує в структурі відділу історії освіти.

214. У Рівному міркували про НУШ і спадок Сухомлинського. Йшлося про «уроки мислення», «уроки на природі», «школу розвитку» [Електронний ресурс] // Волинь. – Текст. дані. – 2019. – Режим доступу : <https://www.volyn.com.ua/news/136800-u-rivnomu-mirkuvaly-pro-nush-i-spadok-sukhomllynsko> (дата звернення: 25.01.2021). – Назва з екрана.

Про виступ Ольги Сухомлинської на педагогічних читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: методична спадщина педагога в контексті ідей Нової української школи».

На фото: О. Сухомлинська.

215. **Хемчян І. І.** XXVI Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: методична спадщина педагога в контексті ідей Нової української школи» [Електронний ресурс] / І. І. Хемчян, Л. В. Сухомлинська // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. вебпортал]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу : <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=21212> (дата звернення: 26.01.2021). – Назва з екрана.

Про доповідь О. В. Сухомлинської «Методична спадщина Василя Сухомлинського: через історико-педагогічне пізнання до пошуків відповідей на виклики сьогодення» на пленарному засіданні педагогічних читань, які відбулися 27 вересня 2019 р.

216. **Хопта С. М.** Регіональні виміри розвитку освітнього простору в Україні [Електронний ресурс] / С. М. Хопта // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. вебпортал]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу : <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=21550> (дата звернення: 26.01.2021). – Назва з екрана.

Про модерування й виступ О. В. Сухомлинської «До питання про регіональний підхід в історико-педагогічних дослідженнях: проблеми і перспективи» на науково-методологічному семінарі з історії освіти, який відбувся в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського 23 жовтня 2019 р.

На фото: О. В. Сухомлинська серед учасників заходу.

2020

217. **Гавриленко Т.** V Всеукраїнський науково-методологічний семінар з історії освіти «Дослідницькі підходи до історико-педагогічних розвідок: від традицій до новацій» [Електронний ресурс] / Т. Гавриленко // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. вебпортал]. – Текст. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу : <https://dnpb.gov.ua/ua/naukovi-zakhody/doslidnytski-pidkhody-do-istoryko-pedahohichnykh-rozvidok/> (дата звернення: 26.01.2021). – Назва з екрана.

Про модерування О. В. Сухомлинською науково-методологічного семінару з історії освіти та її виступ «Бібліографічні покажчики як джерела історико-педагогічних досліджень з сухомлиністики».

218. **XXVII Всеукраїнські педагогічні інтернет-читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю** [Електронний ресурс] / Прес-служба

НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/2065/> (дата звернення: 25.02.21). – Назва з екрана.

Про звернення з вітальним словом академіка НАПН України Ольги Сухомлинської до учасників педагогічних читань.

219. **До 45-річчя створення Педагогічно-меморіального музею Василя Олександровича Сухомлинського** [Електронний ресурс] // Опорний заклад загальної середньої освіти «Павлиський лицей імені В. О. Сухомлинського». Музей В. О. Сухомлинського. – Текст. дані. – Павлиш, 2020. – Режим доступу : http://suhomlschool1.at.ua/index/muzej_v_o_sukhomlinskogo/0-35 (дата звернення: 26.01.2021). – Назва з екрана.

Про участь О. В. Сухомлинської в урочистостях із нагоди святкування 45-річчя музею В. О. Сухомлинського в Павлиші.

220. **Єфімова В.** Віртуальний освітній проєкт «Педагогічні рефлексії»: Методика Василя Сухомлинського [Електронний ресурс] / Валентина Єфімова // Педагогічний музей України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу : <http://pmu.in.ua/news/syhomlynsky/> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Під час зустрічі О. В. Сухомлинська розповіла, що найбільше відомостей про життєвий та творчий шлях В. Сухомлинського можна знайти на спеціальній сторінці «Василь Олександрович Сухомлинський (1918–1970)» і в ресурсі «Видатні педагоги України та світу» на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

На фото: О. В. Сухомлинська, О. П. Міхно та ін.

221. **Звітна науково-практична конференція Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського «Інформаційне забезпечення сфери освіти України»** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/2178/http://naps.gov.ua/ua/press/releases/2178/> (дата звернення: 25.02.21). – Назва з екрана.

Про участь Ольги Сухомлинської в обговоренні завдань та перспектив діяльності ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на 2021 р.

222. **Її діти дарували малюнки: штрихи до портрету** [пам'яті О. Я. Савченко] / підгот. Наталія Кулик // Освіта України. – 2020. – 16 лист. (№ 45). – С. 14.

О. В. Сухомлинська розповіла про багаторічну дружбу, співпрацю з О. Я. Савченко.

223. **Круглий стіл ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського «Збірки творів В. О. Сухомлинського: літературно-педагогічний дискурс»** [Електронний ресурс] // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. вебпортал]. – Текст. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1967/> (дата звернення: 26.02.2021). – Назва з екрана.

Про доповідь О. В. Сухомлинської «Збірки як форма репрезентації творчої спадщини Василя Сухомлинського» на засіданні круглого столу.

224. **Міхно О.** Тимофій Лубенець: вірую в силу і твердість освіти / Олександр Міхно // Освіта України. – 2020. – 23 берез. (№ 12). – С. 14–15 : фот.

Про книгу «Українська педагогіка в персоналіях» за редакцією Ольги Сухомлинської (2005 р.), у якій вміщено статтю про життя, діяльність і творчу спадщину відомого педагога.

225. **Онлайн-засідання відділу педагогічного джерелознавства та біографістики** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2016. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1900/> (дата звернення: 25.02.2021). – Назва з екрана.

В обговоренні перспектив розвитку проекту «Видатні педагоги України та світу» взяла участь Ольга Сухомлинська.

226. **V Всеукраїнський науково-методологічний семінар з історії освіти відбувся в ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/2097/> (дата звернення: 25.02.21). – Назва з екрана.

Про модерування О. В. Сухомлинською науково-методологічного семінару та виголошену нею доповідь «Бібліографічні покажчики як джерела історико-педагогічних досліджень з сухомлиністики».

227. Святкування 45-річчя Педагогічно-меморіального музею В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] // Опорний заклад загальної середньої освіти «Павлиський ліцей імені В. О. Сухомлинського»: [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Павлиш, 2020. – Режим доступу: http://suhomlschool1.at.ua/news/svjatkuvannja_45_richchja_pedagogichno_memorialnogo_muzeju_v_o_sukhomlinskogo/2020-02-20-454 (дата звернення: 26.01.2021). – Назва з екрана.

Про участь О. В. Сухомлинської в урочистостях із нагоди святкування 45-річчя Педагогічно-меморіального музею В. Сухомлинського в Павлиші.

На фото: О. Сухомлинська під час відвідування визначних місць, пов'язаних із В. Сухомлинським.

228. Сорока Р. Статус національного надбаня – Педагогічно-меморіальному музею В. О. Сухомлинського / Руслана Сорока // Освіта і суспільство. – 2020. – № 2/3. – С. 11.

Про участь Ольги Сухомлинської в засіданні круглого столу, присвяченому ювілею Педагогічно-меморіального музею В. О. Сухомлинського.

229. Страйгородська Л. Натхенна історією, впевнено творить сучасність: [до ювілею Лариси Дмитрівни Березівської] / Людмила Страйгородська, Тетяна Гавриленко, Тетяна Деревянко // Освіта і суспільство. – 2020. – № 9. – С. 6.

На фото: О. Я. Савченко, О. В. Сухомлинська, Л. Д. Березівська.

230. Сухомлинська Л. В. Круглий стіл «Збірки творів В. О. Сухомлинського: літературно-педагогічний дискурс» [Електронний ресурс] / Л. В. Сухомлинська // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: [офіц. вебпортал]. – Текст. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу: <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=24393> (дата звернення: 26.01.2021). – Назва з екрана.

Про участь О. В. Сухомлинської в засіданні круглого столу з виступом «Збірки як форма репрезентації творчої спадщини Василя Сухомлинського».

231. Сухомлинська Л. В. Педагогічно-меморіальному музею В. О. Сухомлинського – 45! [Електронний ресурс] / Л. В. Сухомлинська

// Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. вебпортал]. – Текст. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу : <https://bit.ly/2Qm5fhT> (дата звернення: 26.03.2021). – Назва з екрана.

Про виступ О. В. Сухомлинської на засіданні круглого столу, у якому вона відзначила роль Ганни Іванівни Сухомлинської, дружини видатного педагога, у розвитку музею, висвітлила її внесок в увічнення пам'яті В. О. Сухомлинського та збереження його педагогічного й літературного спадку.

232. Тарнавська С. В. XXVII Всеукраїнські педагогічні інтернет-читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю. Ідеї Василя Сухомлинського крізь призму сучасних освітніх практик: набутий досвід і перспективи» [Електронний ресурс] / С. В. Тарнавська // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. вебпортал]. – Текст. дані. – Київ, 2020. – Режим доступу : <https://dnpb.gov.ua/ua/?events=25054> (дата звернення: 26.01.2021). – Назва з екрана ; Освіта і суспільство. – 2020. – № 9. – С. 2.

Про виступ О. Сухомлинської на Всеукраїнських педагогічних читаннях, які відбулися 30 вересня 2020 р.

233. Тарнавська С. Сухомлинівські педагогічні читання вперше онлайн / Сніжана Тарнавська // Пед. газета України. – 2020. – Верес.–жовт. (№ 5). – С. 3 : фот.

Про вітальне слово О. В. Сухомлинської до учасників заходу.

На фото: О. В. Сухомлинська під час відеозвернення на пленарному засіданні.

234. Ткаченко Л. Нові виміри проблематики обдарованості / Лідія Ткаченко // Освіта і суспільство. – 2020. – № 11–12. – С. 12.

Про виступ Ольги Сухомлинської на Всеукраїнській науково-практичній онлайн-конференції «Підтримка та супровід обдарованих учнів у сучасному освітньо-інформаційному просторі».

2021

235. Гавриленко Т. Л. VI Всеукр. наук.-методол. семінар з історії освіти «Понятійно-термінологічний апарат історико-педагогічних досліджень: історія і сучасні підходи» [Електронний ресурс] // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. вебпортал]. – Текст. дані. – Київ, 2021. – Режим доступу :

<https://dnpb.gov.ua/ua/?events=28591> (дата звернення: 20.05.2021). – Назва з екрана.

Про доповідь О. В. Сухомлинської «До питання про становлення української педагогічної термінології: історіографічний аспект» на семінарі.

236. **До 30-річчя Всеукраїнської асоціації Василя Сухомлинського** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2021. – Режим доступу : <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/2270/> (дата звернення: 5.04.2021). – Назва з екрана.

Про участь Ольги Сухомлинської в засіданні круглого столу, присвяченому ювілею Асоціації.

237. **Сухомлинська Л. В.** До 30-річчя Всеукраїнської асоціації Василя Сухомлинського (пам'яті О. Я. Савченко присвячується) [Електронний ресурс] / Л. В. Сухомлинська // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського : [офіц. вебпортал]. – Текст. дані. – Київ, 2021. – Режим доступу : <https://dnpb.gov.ua/ua/naukovi-zakhody/kruhli-stoly/do-30-richchya-vseukrayinskoyi-asotsiatsiyi-vasylya-sukhomlynshoho/> (дата звернення: 26.04.2021). – Назва з екрана.

Про виступ О. В. Сухомлинської «30-річчя Всеукраїнської асоціації Василя Сухомлинського як особлива перспектива розгортання досліджень з біографістики та педагогічного джерелознавства».

238. **VI Всеукраїнський науково-методологічний семінар з історії освіти «Понятійно-термінологічний апарат історико-педагогічних досліджень: історія і сучасні підходи»** [Електронний ресурс] / Прес-служба НАПН України // Національна академія педагогічних наук України : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2021. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/2327/> (дата звернення: 20.05.2021). – Назва з екрана.

Про доповідь Ольги Сухомлинської «До питання про становлення української педагогічної термінології: історіографічний аспект».

Розділ II.

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПРАЦЬ О. В. СУХОМЛИНСЬКОЇ

1978

239. *Упоряд.:* В. О. Сухомлинський. Бібліографія творів / вступ. ст. В. З. Смаля; покажч. друк. пр. склали Г. І. Сухомлинська та О. В. Сухомлинська. – Київ : Рад. шк., 1978. – 110 с. – (Пед. т-во УРСР).

1979

240. **З історії марксистської педагогічної думки у Франції:** [про діяльність педагога Жоржа Коньо, 1901–1978] / Ольга Сухомлинська // Рад. шк. – 1979. – № 12. – С. 84–86.

1980

241. **Актуальные проблемы марксистской теории воспитания в современной Франции:** дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Сухомлинская Ольга Васильевна ; Ин-т педагогики АПН Украины. – Київ, 1980. – 202 с.

242. **Становлення марксистської педагогічної думки у Франції:** [пед. ідеї Ж. Гедя, П. Лафарга, Ж. Жореса] / О. В. Сухомлинська // Педагогіка : респ. наук.-метод. зб. – Київ, 1980. – Вип. 19. – С. 121–127.

243. *Рец.:* [Рецензия] / О. В. Сухомлинская // Совет. педагогика. – 1980. – № 1. – С. 147–149. – Рец. на кн.: Баллион Р. Деньги и школа / Р. Баллион. – Париж, 1977. – 298 с.

1983

244. **З історії розвитку марксистської педагогічної думки у Франції (1920–1939 рр.):** [пед. погляди А. Валлона і П. Ланжевена] / О. В. Сухомлинська // Педагогіка : респ. наук.-метод. зб. – Київ, 1983. – Вип. 22. – С. 143–149.

245. **Французькі прогресивні педагоги про проблеми виховання:** [Ж. Коньо, Ж. Снідерс про політехнізацію освіти та труд. виховання] / Ольга Сухомлинська // Рад. шк. – 1983. – № 8. – С. 81–84.

1984

246. **Сотрудничество французских деятелей просвещения с журналом «Шлях освіти»**: [примеры сотрудничества С. Френе, М. Бубу, П. Делану] / О. В. Сухомлинская // Совет. педагогика. – 1984. – № 7. – С. 107–111.

1985

247. **Критика буржуазних концепцій освіти і виховання на сторінках журналу «Комуністична освіта» («Шлях освіти») (1922–1941)** / О. В. Сухомлинська // Педагогіка : респ. наук.-метод. зб. – Київ, 1985. – Вип. 24. – С. 116–124.

248. **Н. К. Крупская и международное учительское движение** / О. В. Сухомлинская // Совет. педагогика. – 1985. – № 8. – С. 109–113.

1986

249. **З історії Інтернаціоналу працівників освіти (1920–1939 рр.)** / О. В. Сухомлинська // Укр. іст. журн. – 1986. – № 8. – С. 58–66.

250. **Марксистсько-ленінські принципи критики буржуазної педагогіки в працях радянських дослідників 20–30-х років (на прикладі Франції)** / О. В. Сухомлинська // Педагогіка : респ. наук.-метод. зб. – Київ, 1986. – Вип. 25. – С. 70–76.

251. **Международный комитет пропаганды и прогрессивное учительское движение** / О. В. Сухомлинская // Совет. педагогика. – 1986. – № 1. – С. 125–129.

1987

252. **Викриття діячами Інтернаціоналу робітників освіти імперіалістичної спрямованості предметів гуманітарного циклу буржуазної школи (1920–1939 рр.)** / О. В. Сухомлинська // Педагогіка : респ. наук.-метод. зб. – Київ, 1987. – Вип. 26. – С. 118–124.

253. **Александр Фёдорович Музыченко (1875–1940)**: [біографія] / О. В. Сухомлинская // Антология педагогической мысли Украинской ССР / сост. Н. П. Калениченко. – М., 1987. – С. 391–393.

254. **Ступени взросления** : [вступ. ст.] / О. В. Сухомлинская // Сухомлинский В. А. Сердце отдаю детям. Рождение гражданина. Письма к сыну / В. А. Сухомлинский. – 2-е изд. – Київ, 1987. – С. 5–12.

255. **В. А. Сухомлинский. Библиография** / сост. А. И. Сухомлинская, О. В. Сухомлинская. – Київ : Рад. школа, 1987. – 255 с.

256. **Уроки наступальності** : навч. закл.: кроки реформи / Ольга Сухомлинська // Черв. прапор. – 1987. – 26 трав. – С. 2.

257. **Учительское движение – против фашистской школьной доктрины** : [деятельность Интернационала работников просвещения, 1920–1939 гг.] / О. В. Сухомлинская // Совет. педагогика. – 1987. – № 6. – С. 123–128.

258. **Школа сучасної Франції: проблеми й перспективи** / Ольга Сухомлинська // Рад. шк. – 1987. – № 6. – С. 87–90.

259. **Упоряд.: В. А. Сухомлинский. Библиография** / сост.: А. И. Сухомлинская, О. В. Сухомлинская. – Київ : Рад. шк., 1987. – 255 с.

1988

260. **В родинному колі** : [бесіда] / Г. І. Сухомлинська, О. В. Сухомлинська, С. В. Сухомлинський ; бесіду вів П. І. Ігнатенко // Рад. освіта. – 1988. – 27 верес. (№ 78). – С. 3.

261. **Идеи и свершения Василия Александровича Сухомлинского (1918–1970)** : [к 70-летию со дня рождения] / О. В. Сухомлинская // Совет. педагогика. – 1988. – № 9. – С. 11–17.

262. **Василий Александрович Сухомлинский (1918–1970)** : [биография] / О. В. Сухомлинская // Антология педагогической мысли Украинской ССР / сост. Н. П. Калениченко. – М., 1988. – С. 442–444.

263. **Пер.: Сухомлинский В. А.** Неисчерпаемо богатство педагогических идей А. С. Макаренко / В. А. Сухомлинский ; пер. на рус. яз. и подгот. к публ. О. В. Сухомлинской // Шк. и пр-во. – 1988. – № 1. – С. 4–5.

264. **Ред.: Сухомлинский В. А.** К вопросу об организации школ-интернатов / В. А. Сухомлинский ; публ. и примеч. подгот. О. В. Сухомлинской // Совет. педагогика. – 1988. – № 12. – С. 82–88.

265. **Ред.: Сухомлинський В. О.** Моя педагогічна система / В. О. Сухомлинський ; підгот. до публ. О. В. Сухомлинської // Рад. шк. – 1988. – № 6. – С. 87–91 ; № 7. – С. 79–84 ; № 8. – С. 87–91 ; № 9. – С. 86–91.

266. **Ред.: Сухомлинський В. О.** Художні мініатюри: з неопублікованого / В. О. Сухомлинський ; публ. підгот. О. В. Сухомлинська // Рад. освіта. – 1988. – 27 верес. (№ 78). – С. 4.

267. **Ред.: Сухомлинський В. О.** Чотири аркуші золотого паперу: новелети / В. О. Сухомлинський ; публ. підгот.: Ганна і Ольга Сухомлинські, Андрій Бережина // Пам'ятки України. – 1988. – № 1. – С. 31–34.

1989

268. **Виховання дітей у дусі миру: на прикладі міжнародного учительського руху:** [прогр. виховання ЮНЕСКО, Міжнар. федерації профспілок працівників освіти] / Ольга Сухомлинська // Рад. шк. – 1989. – № 10. – С. 3–9.

269. **От составителя / О. В. Сухомлинская // Сухомлинский В. А.** Как воспитать настоящего человека: (этика коммунистического воспитания) : пед. наследие / В. А. Сухомлинский. – М. : Педагогика, 1989. – С. 5–9.

270. **Упоряд.: Сухомлинский В. А.** Как воспитать настоящего человека: (этика коммунистического воспитания) : пед. наследие / В. А. Сухомлинский ; сост. О. В. Сухомлинская. – М. : Педагогика, 1989. – 287 с. – (Бібліотечка учителя).

1990

271. **Сухомлинский В. А.** Как воспитать настоящего человека: пед. наследие / сост. О. В. Сухомлинская. – М. : Педагогика, 1990. – 286 с. – (Б-ка учителя).

272. **Сухомлинский В. А.** Хрестоматия по этике / сост. О. В. Сухомлинская. – М. : Педагогика, 1990. – 303 с.

273. **Учитель в современном мире и его роль в демократизации образования :** учеб. пособие / О. В. Сухомлинская ; НИИ педагогики УССР. – Киев : КГПИ, 1990. – 82 с.

274. **От составителя** / О. В. Сухомлинская // Сухомлинский В. А. Хрестоматия по этике / В. А. Сухомлинский. – М., 1990. – С. 3–5.

275. **Питання виховання дітей пролетаріату на Лейпцігській міжнародній педагогічній конференції (10–12 квіт. 1928 р.)** / О. В. Сухомлинська // Педагогіка : респ. наук.-метод. зб. – Київ, 1990. – Вип. 29. – С. 135–141.

276. **Свіжий вітер казки** : [казки В. О. Сухомлинського] / Ольга Сухомлинська // Початкова шк. – 1990. – № 9. – С. 65–66 ; Рад. освіта. – 1990. – 25 верес. (№ 77). – С. 4.

277. **Упоряд.:** Сухомлинский В. А. Хрестоматия по этике / В. А. Сухомлинский ; сост. О. В. Сухомлинская. – М. : Педагогика, 1990. – 303 с.

1991

278. **Елементи порівняльно-педагогічного підходу до вивчення зарубіжного досвіду в 20-х рр. в Україні** / О. В. Сухомлинська // Сучасні тенденції розвитку педагогічної теорії і практики в зарубіжних країнах : тези респ. наук. семінару. – Київ, 1991. – С. 6–9.

279. **А. В. Луначарський і міжнародний учительський рух** / О. В. Сухомлинська // Педагогіка : респ. наук.-метод. зб. – Київ, 1991. – Вип. 30. – С. 61–69.

280. **Международное прогрессивное профессиональное движение учителей в борьбе за демократическую педагогику (1917–1990)** : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / Сухомлинская Ольга Васильевна ; НИИ педагогики УССР. – Киев, 1991. – 47 с.

281. **Международное прогрессивное профессиональное движение учителей в борьбе за демократическую педагогику (1917–1990)** : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Сухомлинская Ольга Васильевна ; Ин-т педагогики АПН Украины. – Киев, 1991. – 400 с.

282. **Міжнародні зв'язки педагогів України у 20-х – на початку 30-х рр.** / О. В. Сухомлинська // Укр. іст. журн. – 1991. – № 10. – С. 52–57.

283. **В. А. Сухомлинский в Оберхаузене** : [учредит. конф., посвящ. созданию «Международного общества последователей В. А. Сухомлинского»] / О. В. Сухомлинская // Совет. педагогика. – 1991. – № 4. – С. 156–158.

284. **Упоряд.:** **Сухомлинський В.** Казки Школи під Голубим Небом / В. Сухомлинський ; худож. М. В. Перевальська. – Київ : Освіта, 1991. – 191 с. : іл.

1992

285. **Зарубіжний педагогічний досвід в Україні в 20-ті роки** / Ольга Сухомлинська // Рідна шк. – 1992. – № 2. – С. 3–7.

286. **Ян Амос Коменський і розвиток національної школи в Україні** / О. В. Сухомлинська // Педагогічна спадщина Я. А. Коменського і перспективи розвитку народної освіти : тези доп. і повідомлень міжвуз. наук.-теорет. конф. / Переяслав-Хмельниц. пед. ун-т. – Переяслав-Хмельницький, 1992. – Ч. 1. – С. 3–7.

287. **Селестен Френе у журналі «Шлях освіти» («Рідна школа»)** / Ольга Сухомлинська // Рідна шк. – 1992. – № 5/6. – С. 82–85. – Бібліогр.: С. 85.

288. **Ред.:** **Педагогічна спадщина Я. А. Коменського і перспективи розвитку народної освіти** : тези доп. і повідомлень міжвуз. наук.-теорет. конф., 16–17 квіт. 1992 р. / Переяслав-Хмельниц. пед. ун-т; [редкол.: І. П. Стогній (голова), П. В. Дмитренко ... О. В. Сухомлинська]. – Переяслав-Хмельницький, 1992.

Ч. 1. – 277 с.

Ч. 2. – 164 с.

1993

289. **Біографія В. О. Сухомлинського у світлі наукового аналізу** : до 75-річчя від дня народж. / Ольга Сухомлинська // Рідна шк. – 1993. – № 8. – С. 33–36 : фот. – Дод.: з неопублікованих листів В. О. Сухомлинського.

290. **Идеи свободы в воспитании** / О. В. Сухомлинская // Свободное воспитание. ВЛАДИ : пед. альм. – М., 1993. – Вып. 3 (март–апр.). – С. 9–13.

291. **Из педагогического наследия В. А. Сухомлинского** : [предисл. к ст. В. А. Сухомлинского «Что такое добро и зло»] / О. В. Сухомлинская // Свободное воспитание. ВЛАДИ : пед. альм. – М., 1993. – Вып. 3 (март–апр.). – С. 2.

292. **Ідея свободи** / О. В. Сухомлинська // Освіта. – 1993. – 24 верес., спец. вип. – С. 6.

293. **Ідея свободи у вихованні в європейській педагогіці й спадщині В. О. Сухомлинського** / О. В. Сухомлинська // Європейська педагогіка і Василь Сухомлинський як сучасний педагог-гуманіст : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 75-річчю від дня народж. видат. укр. педагога. – Київ, 1993. – С. 54–57.

294. **Коньо Жорж (1901–1978): французский педагог, философ** / О. В. Сухомлинська // Российская педагогическая энциклопедия: в 2 т. / гл. ред. В. В. Давыдов. – М. : Большая рос. энцикл., 1993. – Т. 1. – С. 469.

295. **Материнська любов як основа виховання почуття відповідальності: з педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського** / О. В. Сухомлинська // Початкова шк. – 1993. – № 5/6. – С. 26–29.

296. **Международное общество последователей В. А. Сухомлинского** : [о первой сессии на тему «Воспитание чувства ответственности», Марбург, октябрь, 1991 г.] / О. В. Сухомлинская // Педагогика. – 1993. – № 3. – С. 118–120.

297. **Мир сказок Василия Александровича Сухомлинского** / О. В. Сухомлинская // Учит. газета. – 1993. – 30 март. (№ 12/14). – С. 30.

298. **Ногами людина повинна вrostати у землю своєї батьківщини, але очі її хай оглядають весь світ** : [укр. нац. виховання] / О. В. Сухомлинська // Відродження. – 1993. – № 3/4. – С. 6–8.

299. **Педагогічні товариства послідовників В. Сухомлинського** / О. В. Сухомлинська // В. О. Сухомлинський – видатний український педагог : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Використання педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського в навчальному виховному процесі школи і вузу», присвяч. 75-річчю від дня народж. В. О. Сухомлинського. – Рівне, 1993. – С. 2–4.

300. **Сухомлинский принадлежит всему миру: рассказывает дочь педагога** / О. В. Сухомлинская // Первое сент. – 1993. – 28 сент.

301. **В. О. Сухомлинський об'єднує вчителів** / О. В. Сухомлинська // Початкова шк. – 1993. – № 10. – С. 13–15.

302. **Українські вчені про зарубіжний педагогічний рух (1920–1929)**: [О. Ф. Музиченко, Я. А. Мамонтов, А. Г. Готалов-Готліб, С. А. Ананьїн] / О. В. Сухомлинська // Педагогіка : наук.-метод. зб. – Київ, 1993. – Вип. 32. – С. 106–114.

303. **Школа під Голубим Небом**: Світ казок В. О. Сухомлинського / [О. В. Сухомлинська] // Витоки. – 1993. – № 6. – С. 4.

304. **Celestyn Freinet i Ukraina** / Olga Sukhomlinska // Buletyn PSAPF / Polskie Stowarzyszenie Animatorow Pedagogiki C. Freineta ; Redaguj : Halina Smolinska, Zofia Napiorkowska, Kazimiera Michalczak. – Gniezno, 1993. – Vol. 10. – P. 3–8.

305. **Ред.: Європейська педагогіка і Василь Сухомлинський як сучасний педагог-гуманіст**: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 75-річчю від дня народж. видат. укр. педагога / АПН України, Міжнар. т-во послідовників Василя Сухомлинського; [уклад. О. Я. Савченко, М. Я. Антоненко; відп. ред. О. В. Сухомлинська]. – Київ, 1993. – 103 с.

306. **Ред.: Із записника В. О. Сухомлинського** / підгот. О. Сухомлинська // Початкова шк. – 1993. – № 10. – С. 5–6.

307. **Ред.: Сухомлинский В. А. «Что такое добро и зло»** / В. А. Сухомлинский; публ. подгот. О. В. Сухомлинская // Свободное воспитание. ВЛАДИ: пед. альм. – М., 1993. – Вып. 3 (март–апр.). – С. 2–8.

1994

308. **Витоки й засади української школи рефлексології та педології (20-ті роки)** / О. В. Сухомлинська // Педагогіка і психологія. – 1994. – № 3. – С. 107–118.

309. **Давайте вспомним Сухомлинского**: [інтерв'ю с Ольгой Сухомлинской] / записала Г. Головлева // Зеркало недели. – 1994. – 15 окт. – С. 14.

310. **Диспут по-советски** : [диспут по кн. В. А. Сухомлинського «Этюды о коммунистическом воспитании»] / О. В. Сухомлинская // Пед. калейдоскоп. – 1994. – № 51/52. – С. 3.

311. **Етнопедagogіка – засіб полікультурного виховання** / О. В. Сухомлинська // Укр. оглядач : аналіт. газ. – 1994. – № 8. – С. 1–3.

312. **В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю** / О. Я. Савченко, О. В. Сухомлинська // В. О. Сухомлинський і сучасність : наук. метод. зб. – Київ, 1994. – Вип. 1. – С. 15–17.

313. **Zwizki Celestyna Freineta z Ukraine** / Olga Sukhomlinska // Kultura i Edukacja : kwartalnik. – Torun–Warszawa, 1994. – Vol. 2/3 (8/9). – P. 133–139.

314. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / редкол.: М. Д. Ярмаченко (голов. ред.), С. У. Гончаренко, В. П. Горпинюк ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 1994. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

315. **Ред.: Г. С. Сковорода – видатний український філософ і просвітитель** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 29–30 листоп. 1994 р., м. Переяслав-Хмельницький / організ.-ред. ком.: В. М. Мадзігон, І. А. Зязюн ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – Київ, 1994. – 153 с. – (Академія педагогічних наук України, Переяслав-Хмельницький державний педагогічний інститут).

1995

316. **Етнопедagogіка – засіб полікультурного виховання, або як інтегрувати національну концепцію розвитку школи в загальноєвропейський контекст** / О. В. Сухомлинська // Відродження. – 1995. – № 7. – С. 5–6.

317. **Проблеми теорії виховання дітей і молоді в Україні** / О. В. Сухомлинська // Пед. газета. – 1995. – Груд. (№ 12). – С. 1–2. – На обговорення заг. зборів АПН України.

318. **Теоретичні проблеми виховання і діяльність позашкільних закладів** / О. В. Сухомлинська // Початкова шк. – 1995. – № 1. – С. 28–30.

319. **Філософія для дітей в етичній спадщині В. О. Сухомлинського** / О. В. Сухомлинська // Постметодика. – 1995. – № 2. – С. 2–6.

320. **Ukraina/Ukraine** / Olga Sukhomlinska // International guide for research in the history of education. – Paris : Institut national de recherche pedagogique, 1995. – P. 203–207.

321. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / редкол.: М. Д. Ярмаченко (голов. ред.), С. У. Гончаренко, В. П. Горпинюк ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 1995. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

1996

322. **Кого считать «элитой»?** : [інтерв'ю с О. В. Сухомлинской о соврем. состоянии и будущем укр. педагогики] / беседу вела Е. Мащенко // Зеркало недели. – 1996. – 26 окт. – С. 13.

323. **Комплексне навчання в школах України** / О. В. Сухомлинська // Нариси історії українського шкільництва (1905–1933) : навч. посіб. – Київ, 1996. – Розд. 3, § 2. – С. 176–207.

324. **Олександр Залужний (1886–1941)** / О. В. Сухомлинська // Нариси історії українського шкільництва (1905–1933) : навч. посіб. – Київ, 1996. – С. 270–275.

325. **Олександр Залужний: віхи життя і педагогічної творчості** / О. В. Сухомлинська // Проблеми національної освіти в Україні на початку ХХ століття : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки. – Київ, 1996. – С. 33–38.

326. **Олександр Музиченко (1875–1940)** / О. В. Сухомлинська // Нариси історії українського шкільництва (1905–1933) : навч. посіб. – Київ, 1996. – С. 287–291.

327. **Презентація нових педагогічних видань відбудеться** : [інтерв'ю з голов. ред. журн. «Шлях освіти» О. Сухомлинською] / провела Ніна Міщенко // Освіта України. – 1996. – 26 берез. – С. 5.

328. **Проблеми виховання дітей** / О. В. Сухомлинська // Початкова шк. – 1996. – № 6. – С. 4–7.

329. **Пусть дети имеют голубое небо** : [інтерв'ю с О. Сухомлинской] // Всекитайская пед. газета. – 1996. – 18 окт. – Текст кит. мовою.

330. **Розвиток педагогічної науки** / О. В. Сухомлинська // Нариси історії українського шкільництва (1905–1933) : навч. посіб. – Київ, 1996. – С. 121–153.

331. **Іван Соколянський (1889–1960)** / О. В. Сухомлинська // Нариси історії українського шкільництва (1905–1933) : навч. посіб. – Київ, 1996. – С. 282–287.

332. **С. Русова – видатний педагог, державний, громадський діяч України** : матеріали Всеукр. пед. читань / відповід. ред. Є. І. Коваленко. – Чернігів, 1996. – Кн. 1. – С. 1–7.

333. **Софія Русова в контексті розвитку педагогічної думки** / О. В. Сухомлинська // Почат. шк. – 1996. – № 9. – С. 54–56.

334. **Сучасні цінності у вихованні: проблеми, перспективи** / О. В. Сухомлинська // Шлях освіти. – 1996. – № 1. – С. 24–27.

335. **С. Френе і В. Сухомлинський: спільне й відмінне у вихованні** / О. В. Сухомлинська // Шлях освіти. – 1996. – № 2. – С. 30–35.

336. **Хай над дітьми простирається блакитне небо** : [інтерв'ю з О. Сухомлинською] // Всекитайська пед. газета. – 1996. – 18 жовт. – Текст кит. мовою.

337. **Школа під блакитним небом** : [інтерв'ю з О. Сухомлинською] // Всекитайська пед. газета. – 1996. – 30 жовт. – Текст кит. мовою.

338. **Яків Чепіга (1875–1938)** / О. В. Сухомлинська // Нариси історії українського шкільництва (1905–1933) : навч. посіб. – Київ, 1996. – С. 275–282.

339. **Ред.: Дошкільне виховання** : щомісяч. наук.-метод. журн. М-ва освіти і науки України для педагогів і батьків / голов. ред. Ніна Олексіївна Андрусич ; редкол.: Бех Іван Дмитрович, Беленька Ганна Володимирівна ... Сухомлинська Ольга Василівна [та ін.]. – 1993. – . – Київ : Вид-во «Світоч», 1996. – № 1–12. – Виходить щомісячно.

340. **Ред.: Нариси історії українського шкільництва (1905–1933)** : навч. посіб. / за ред. О. В. Сухомлинської. – Київ : Заповіт, 1996. – 302 с.

341. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / редкол.: М. Д. Ярмаченко (голов. ред.), С. У. Гончаренко, В. П. Горпинюк ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 1996. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

342. **Ред.: Шлях освіти** : наук.-метод. журн. / М-во освіти України, АПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; Ольга Сухомлинська (голов. ред.) ; редкол.: Віктор Андрущенко, Мар'яна Босенко, Олег Волков [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 1996. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

1997

343. **Відділення теорії та історії педагогіки** : [звіт] / О. В. Сухомлинська // Пед. газета. – 1997. – Груд. (№ 12). – С. 3. – (На трибуну заг. зборів АПН України. Творчий доробок відділень. Пошуки. Проблеми. Перспективи).

344. **Неминуці цінності у вихованні дітей і молоді** / О. В. Сухомлинська // Пед. газета. – 1997. – Січ. (№ 1). – С. 3.

345. **Проблема «природа-виховання» в педагогічній теорії та шкільній практиці України 20–30-х рр.** : [про рефлексологію і «вільне» виховання, які об'єднувалися в педологію] / О. В. Сухомлинська // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 2. – С. 73–80.

346. **Проблеми теорії виховання дітей і молоді в Україні** / О. В. Сухомлинська // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 4. – С. 109–125. – (Проблеми виховання).

347. **Слово про педагога** : [про педагога Якова Феофановича Чепігу (Зеленкевича), 1875–1938] / О. В. Сухомлинська // Шлях освіти. – 1997. – № 2. – С. 55.

348. **Цінності в історії розвитку школи в Україні** / О. В. Сухомлинська // Цінності освіти і виховання : наук.-метод. зб. / АПН України, Центр інформації та документації Ради Європи в Україні ; редкол.: О. В. Сухомлинська [та ін.] ; упоряд. О. М. Павлюченко. – Київ : [б. в.], 1997. – С. 3–8.

349. **Цінності у вихованні дітей та молоді: стан розроблення проблеми** / О. В. Сухомлинська // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 1. – С. 105–111.

350. **Ред.: Дошкільне виховання** : щомісяч. наук.-метод. журн. М-ва освіти і науки України для педагогів і батьків / голов. ред. Ніна Олексіївна Андрусич ; редкол.: Бех Іван Дмитрович, Беленька Ганна Володимирівна ... Сухомлинська Ольга Василівна [та ін.]. – 1993. – . – Київ : Вид-во «Світоч», 1997. – № 1–12. – Виходить щомісячно.

351. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / редкол.: М. Д. Ярмаченко (голов. ред.), І. Д. Бех, М. С. Вашуленко, С. У. Гончаренко ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 1997. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

352. **Ред.: Цінності освіти і виховання** : наук.-метод. зб. / АПН України, Центр інформації та документації Ради Європи в Україні / за заг. ред. О. В. Сухомлинської ; упоряд. О. М. Павліченко. – Київ : [б. в.], 1997. – 224 с.

353. **Ред.: Шлях освіти** : наук.-метод. журн. / М-во освіти України, АПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; Ольга Сухомлинська (голов. ред.) ; редкол.: Віктор Андрущенко, Мар'яна Босенко, Олег Волков [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 1997. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

1998

354. **«З кожним роком осягаю, поважаю і люблю свого батька все більше»** : [до 80-річчя від дня народж. В. О. Сухомлинського : інтерв'ю з Ольгою Василівною Сухомлинською] / провела Людмила Момот // Кіровоград. правда. – 1998. – 26 верес. – (Найголовніша книга про Сухомлинського ще не написана).

355. **Місце і роль Сухомлинського у трансформації освіти в Україні** / О. В. Сухомлинська // Пед. газета. – 1998. – Жовт. (№ 10). – С. 2. – (Міжнародна науково-практична конференція «Педагогіка В. Сухомлинського на зламі епох»).

356. **Про стан теорії і практики виховання в освітньому просторі України** / О. В. Сухомлинська // Шлях освіти. – 1998. – № 3. – С. 2–5.

357. **Рядки з листа** : [про батька та його колег-однодумців] / О. Сухомлинська // Калініченко Н. А. Сучасники В. О. Сухомлинського / Н. А. Калініченко, Г. М. Перебийніс. – Кіровоград, 1998. – С. 37.

358. **Ольга Сухомлинская. Отец находил счастье в гармонии с природой и людьми** : 28 сент. известному педагогу [В. А. Сухомлинскому] исполнилось бы 80 лет : [интервью с Ольгой Сухомлинской] / провела А. Петрова // Комсомол. правда в Украине. – 1998. – 25 сент. – 2 окт. (№ 179). – С. 12–13 : фот.

359. **Василь Сухомлинський у зарубіжжі** : до 80-річчя від дня народж. / О. В. Сухомлинська // Початкова шк. – 1998. – № 9. – С. 5–10.

360. **Трансформація освіти в Україні і доробок Василя Сухомлинського** / О. В. Сухомлинська // Освіта України. – 1998. – 7 жовт. – С. 6 ; Проф.-техн. освіта. – 1998. – № 2. – С. 10–14.

361. **Ред.: Дошкільне виховання** : щомісяч. наук.-метод. журн. М-ва освіти і науки України для педагогів і батьків / голов. ред. Ніна Олексіївна Андрусич ; редкол.: Бех Іван Дмитрович, Беленька Ганна Володимирівна ... Сухомлинська Ольга Василівна [та ін.]. – 1993. – . – Київ : Вид-во «Світоч», 1998. – № 1–12. – Виходить щомісячно.

362. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), І. Д. Бех, М. С. Вашуленко, М. Б. Євтух ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 1998. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

363. **Ред.: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді** : зб. наук. праць / редкол.: О. В. Сухомлинська та ін. – Київ : Пед. думка, 1999.

Кн. 1. – 275 с.

Кн. 2. – 328 с.

364. **Ред.: Шлях освіти** : наук.-метод. журн. / М-во освіти України, АПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; Ольга Сухомлинська (голов. ред.) ; редкол.: Віктор Андрущенко, Мар'яна Босенко, Олег Волков [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 1998. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

365. **Громадянськість як феномен виховання** / О. В. Сухомлинська // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – Київ, 1999. – Кн. 2. – С. 6–12.

366. **Ідеї громадянськості й школа в Україні** / О. В. Сухомлинська // Шлях освіти. – 1999. – № 4. – С. 20–25.

367. **Концептуальні засади розвитку історико-педагогічної науки в Україні** / О. В. Сухомлинська // Шлях освіти. – 1999. – № 1. – С. 41–45.

368. **Про стан теорії і практики виховання в освітньому просторі України** / Ольга Сухомлинська // Зб. наук. пр. Полтав. держ. пед. ін-ту ім. В. Г. Короленка. Серія: Педагогічні науки / Полтав. держ. пед. ін-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1999. – Вип. 1. – С. 4–13.

369. **Трансформація освіти в Україні та педагогічний доробок Василя Сухомлинського** / О. В. Сухомлинська // Педагогіка Василя Сухомлинського на зламі епох : матеріали Міжнар. наук-практ. конф. та 5-х Всеукр. пед. читань «Василь Сухомлинський і сучасність» / АПН України, Укр. асоц. імені Василя Сухомлинського, Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка ; за заг. ред. О. Я. Савченко. – Київ ; Кіровоград, 1999. – С. 12–17.

370. **Education for Democratic Citizenship** : Report on the Seminar «Education for Democracy» and «European Studies in Ukraine» (Kiev, Ukraine, Dec. 15–19, 1998) / Olga Sukhomlinska // Council for Cultural Cooperation (CDCC). – Strasbourg, 1999. – P. 7–9.

371. **Ред.: Дошкільне виховання** : щомісяч. наук.-метод. журн. М-ва освіти і науки України для педагогів і батьків / голов. ред. Ніна Олексіївна Андрусич ; редкол.: Бех Іван Дмитрович, Беленька Ганна Володимирівна ... Сухомлинська Ольга Василівна [та ін.]. – 1993. – . – Київ : Вид-во «Світоч», 1999. – № 1–12. – Виходить щомісячно.

372. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), І. Д. Бех, М. С. Вашуленко ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 1999. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

373. **Ред.:** Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання ; редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, Б. С. Кобзар [та ін.]. – Київ, 1999.

Кн. 1. – 275 с.

Кн. 2. – 328 с.

374. **Ред.:** Шлях освіти : наук.-метод. журн. / М-во освіти України, АПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; голов. ред. Ольга Сухомлинська ; редкол.: Віктор Андрущенко, Мар'яна Босенко, Олег Волков [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 1999. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

375. **Рец.:** Березівська Л. Д. Освітньо-виховна діяльність Київських просвітницьких товариств (друга половина XIX – поч. XX ст.) / Л. Д. Березівська ; [рец. О. В. Сухомлинська та ін.]. – Київ : Вид-во «Молодь», 1999. – 191 с.

2000

376. **Відділення теорії та історії педагогіки: звітують відділення АПН України** / О. В. Сухомлинська // Пед. газета. – 2000. – Квіт. (№ 4). – С. 1. – (До заг. зборів АПН України).

377. **Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності** / кол. авт.: О. В. Сухомлинська (керівник), М. Й. Боришевський, К. І. Чорна [та ін.] // Пед. газета. – 2000. – Черв. (№ 6). – С. 4–6.

378. **Навчання і здоров'я дитини** : [по сторінках пед. спадщини В. О. Сухомлинського] / О. В. Сухомлинська // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХДПУ, 2000. – Вип. 10, ч. 3. – С. 75–77.

379. **Національна система виховання** / О. В. Сухомлинська // Пед. газета. – 2000. – Трав. (№ 5). – С. 4. – (Заг. збори АПН України).

380. **Підходи до особистісно зорієнтованого виховання дітей раннього віку в Україні (у контексті педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського)** / О. В. Сухомлинська // В. О. Сухомлинський і сучасні проблеми особистісно зорієнтованого виховання : матеріали Всеукр.

наук.-практ. конф., м. Умань, 2000 р., 26 трав. / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Київ, 2000. – С. 5–6.

381. **Почему завтра не приходит сегодня: философия для детей и «Хрестоматия по этике» В. А. Сухомлинского / О. В. Сухомлинская // Дет. сад.** – 2000. – Июль (№ 19). – С. 8–9.

382. **Співвідношення наукової та народної педагогіки у вихованні дітей та молоді / О. В. Сухомлинська // Теоретико-методологічні засади поєднання ідей народної і наукової педагогіки у вихованні дітей та молоді / Прикарпат. ун-т ім. Василя Стефаника ; за ред. В. І. Кононенко, Р. П. Скульського.** – Івано-Франківськ, 2000. – С. 3–9.

383. **Сухомлинский должен вернуться :** [интервью с О. В. Сухомлинской] // Киев. ведомости. – 2000. – 29 марта. – С. 5.

384. **Що таке духовність сьогодні? / О. В. Сухомлинська // Морально-духовний розвиток особистості в сучасних умовах: (теоретико-методологічні проблеми виховання дітей та учнів. молоді) : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання.** – Київ, 2000. – Кн. 1. – С. 7–10.

385. **The organization of the teaching – educational process in the context of formation of outlines of citizenship for the learning youth : [the viewpoint of report] / Olga Sukhomlinska // Project on «Education for Democratic Citizenship»: Education for Democracy and European Studies (EDES) : Second Training Seminar of EDES, Ukraine, 13–15 May 1999 / Council for Cultural Cooperation (CDCC).** – Strasbourg, 2000. – Appendix 6. – P. 30–34.

386. **Ред.: Дошкільне виховання : щомісяч. наук.-метод. журн. М-ва освіти і науки України для педагогів і батьків / голов. ред. Ніна Олексіївна Андрусич ; редкол.: Бех Іван Дмитрович, Беленька Ганна Володимирівна ... Сухомлинська Ольга Василівна [та ін.].** – 1993. – . – Київ : Вид-во «Світоч», 2000. – № 1–12. – Виходить щомісячно.

387. **Ред.: Морально-духовний розвиток особистості в сучасних умовах: (теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учнів. молоді) : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання ; [редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, Б. С. Кобзар та ін.].** – Київ, 2000.

Кн. 1. – 340 с.

Кн. 2. – 340 с.

388. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), І. Д. Бех, М. С. Вашуленко, М. Б. Євтух ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2000. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

389. **Ред.: Шлях освіти** : наук.-метод. журн. / М-во освіти України, АПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; голов. ред. Ольга Сухомлинська ; редкол.: Мар'яна Босенко, Олег Волков, Іван Єрмаков [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 2000. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

2001

390. **Алчевська [дівоче прізвище Журавльова] Христина Данилівна** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 23.

391. **Альтруїзм** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 23–24.

392. **Антипедагогіка** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 27.

393. **Антична педагогіка** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 28.

394. **Антропологія** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 28–29.

395. **Антропологія педагогічна** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 29.

396. **Аристотель** : [біогр. довідка] / О. В. Сухомлинська // Громадянин – Держава – Громадянське виховання : антологія / упоряд.: М. П. Рагозін, О. В. Сухомлинська. – Донецьк, 2001. – С. 160.

397. **Архівні документи** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 32–33.

398. **Асоційовані школи ЮНЕСКО** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 34.

399. **Багалій Дмитро Іванович** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 40.

400. **Баден-Пауелл Роберт** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 40.

401. **Бахтін Михайло Михайлович** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 47.

402. **Біогенетичний закон у педагогіці й психології** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 57.

403. **Бубер Мартін Мардохай** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 67.

404. **Бюїссон Фердінанд** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 73.

405. **Валлон Анрі** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 74–75.

406. **«Вальдорфська педагогіка»** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 75.

407. **Вентцель Костянтин Миколайович** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 79.

408. **Виховання** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 85.
409. **Виховна система** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 86.
410. **«Вільна українська школа»** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 93.
411. **Віннетка-план** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 94.
412. **Вітторіно да Фельтре** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 94.
413. **Врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 99.
414. **Вступ** : [до Ч. 3 «Громадянське виховання: спадщина і сучасність»] / О. В. Сухомлинська // Громадянин – Держава – Громадянське виховання : антологія / упоряд.: М. П. Рагозін, О. В. Сухомлинська. – Донецьк, 2001 – С. 145–152.
415. **Вчительські організації** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 104.
416. **Гайдар (Голиков) Аркадій Петрович** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 104–105.
417. **Гельвецій Клод Адріан** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 109–110.

418. **Гернле Едвін** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 112.

419. **Деякі питання етимології педагогічного знання** : [проблеми національного в педагогіці] / О. В. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2001. – № 1. – С. 2–7.

420. **Драгоманов Михайло Петрович** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 164.

421. **Дурдуківський Володимир Федорович** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 165.

422. **Джон Дьюї** : [біогр. довідка] / О. В. Сухомлинська // Громадянин – Держава – Громадянське виховання : антологія / упоряд.: М. П. Рагозін, О. В. Сухомлинська. – Донецьк, 2001. – С. 177–178.

423. **Експериментальна педагогіка** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 170.

424. **Єфремов Сергій Олександрович** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 182.

425. **Залкінд Арон Борисович** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 196.

426. **Залужний Олександр Самійлович** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 197.

427. **Зільберштейн Андрій Ілліч** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 210.

428. **Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності. (АПН України)** / кол. авт.:

О. В. Сухомлинська, М. Й. Боришевський, І. Г. Тараненко [та ін.] // Громадянин – Держава – Громадське виховання : антологія / упоряд.: М. П. Рагозін, О. В. Сухомлинська. – Донецьк, 2001. – С. 252–262.

429. **Краса й мудрість Сухомлинських** : [інтерв'ю з О. Сухомлинською] / записала Людмила Зінковська // Молодь України. – 2001. – 9 листоп. (№ 138/139). – Дай собі раду : газ. в газ. – С. 1.

430. **Лубенець Тимофій Григорович** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 293.

431. **Непочута промова про цінності** : [цінності виховання] / О. В. Сухомлинська // Упр. освітою. – 2001. – Жовт. (число 20). – С. 3.

432. **Персоналія в історико-педагогічному дискурсі** / О. В. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2001. – № 4. – С. 10–15.

433. **Микола Рагозін** : [біогр. довідка] / О. В. Сухомлинська // Громадянин – Держава – Громадянське виховання : антологія / упоряд.: М. П. Рагозін, О. В. Сухомлинська. – Донецьк, 2001. – С. 230.

434. **Жан-Жак Руссо** : [біогр. довідка] / О. В. Сухомлинська // Громадянин – Держава – Громадянське виховання : антологія / упоряд.: М. П. Рагозін, О. В. Сухомлинська. – Донецьк, 2001. – С. 163–164.

435. **Василь Сухомлинський** : [біогр. довідка] / О. В. Сухомлинська // Громадянин – Держава – Громадське виховання : антологія / упоряд.: М. П. Рагозін, О. В. Сухомлинська. – Донецьк, 2001. – С. 201–202.

436. **В. О. Сухомлинський і проблеми дитинства** / О. В. Сухомлинська // Наука і освіта. – 2001. – № 5, спец. вип.: «В. О. Сухомлинський і сучасність». – С. 111–112.

437. **«...Традиції демократії в нашому суспільстві треба ще багато років плекати, аби вони стали нормою життя»** : [інтерв'ю з О. В. Сухомлинською] / провів Микола Задорожний // Географія та основи економіки. – 2001. – № 3. – С. 48–51.

438. **Франгос Христос** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 469.

439. **Френе Селестен** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 472.

440. **Чепіга (Зеленкевич) Яків Феофанович** / О. В. Сухомлинська // Педагогічний словник / АПН України, Ін-т педагогіки ; за ред. М. Д. Ярмаченка. – Київ, 2001. – С. 487.

441. **Упоряд.: Громадянин – Держава – Громадське виховання** : антологія / упоряд.: М. П. Рагозін, О. В. Сухомлинська. – Донецьк : Донбас, 2001. – 262 с. – (Бібліотека Донецької Школи Прав Людини).

442. **Упоряд.: В. О. Сухомлинський. Біобібліографія: 1987–2000 рр.** / АПН України, [ДНПБ України], Укр. асоц. В. Сухомлинського ; уклад.: Г. І. Сухомлинська, О. В. Сухомлинська ; [за ред. Н. О. Гажаман, Л. І. Ніколюк ; відп. за вип. П. І. Рогова]. – Київ : КНЕУ, 2001. – 128 с.

443. **Ред.: Гуманістично спрямований виховний процес і становлення особистості**: (теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді) : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання ; [редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, Б. С. Кобзар та ін.]. – Київ, 2001.

Кн. 1. – 339 с.

Кн. 2. – 336 с.

444. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), І. Д. Бех, М. С. Вашуленко, М. Б. Євтух ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2001. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

445. **Ред.: Педагогічний словник** / АПН України, Ін-т педагогіки ; [редкол.: М. Д. Ярмаченко, І. А. Зязюн, В. М. Мадзігон, Н. Г. Ничкало, О. Я. Савченко, В. О. Сухомлинська та ін.] ; за ред. М. Д. Ярмаченка ; [робоча група: Ю. С. Ковтанюк, Н. Б. Копиленко (керівник), А. В. Лопухівська та ін. ; літ. ред. К. М. Лашко]. – Київ : Пед. думка, 2001. – 516 с.

446. **Ред.: Шлях освіти** : наук.-метод. журн. / М-во освіти України, АПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; голов. ред. Ольга Сухомлинська ; редкол.: Мар'яна Босенко, Олег Волков, Іван Єрмаков [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 2001. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

447. **Академія педагогічних наук святкує свій перший ювілей. Що вдалося за десять років?** : [відповіді на запитання «Що для Вас є Академія педагогічних наук? Яке найважливіше відкриття було за ці десять років?» вчених В. Мадзігона, О. Савченко, О. Сухомлинської та ін.] // Освіта України. – 2002. – 17 груд. (№ 100). – С. 3–4.

448. **Дитина в центрі уваги педагогічної науки** : до Заг. зб. АПН України : [наукова діяльність Від-ня теорії та історії педагогіки в 2001 р.] / Ольга Сухомлинська // Пед. газета. – 2002. – Квіт. (№ 4). – С. 4–5.

449. **Етнопедagogіка як засіб полікультурного виховання** / О. В. Сухомлинська // Микола Плав'юк: Україна – життя моє / НАН України, Ін-т біогр. дослідж. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2002. – Т. 3. – С. 464–471.

450. **З чого все починалось?** : [інтерв'ю з дійсним членом АПН України О. В. Сухомлинською про діяльність АПН України] / провела Т. Філімонова // Дит. садок. – 2002. – Жовт. (№ 40). – С. 4.

451. **Історія педагогіки як наука і як навчальний предмет: актуальні проблеми** / О. В. Сухомлинська // Історія педагогіки у структурі професійної підготовки вчителя : зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. пед. ун-ту. Серія соціально-педагогічна / [Відп. ред. Ю. М. Ковальчук ; упоряд.: Л. Д. Березівська, В. А. Гурський]. – Кам'янець-Подільський : Абетка-Нова, 2002. – Вип. 3, т. 1. – С. 7–15.

452. **Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей** / О. В. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2002. – № 4. – С. 13–18.

453. **Мені цікаво розмірковувати над тим, що викликає проблеми** : [інтерв'ю з Ольгою Василівною Сухомлинською] / провела В. М. Зоц // Завуч. – 2002. – Груд. (№ 34). – С. 2–3. – (АПН України – 10 років).

454. **Наукові здобутки відділень АПН України за 1998–2002 рр. Відділення теорії та історії педагогіки** / О. Сухомлинська, Г. Пустовіт // Пед. газета. – 2002. – Груд. (№ 12). – С. 5.

455. **Періодизація педагогічної думки в Україні: кроки до нового виміру** / О. В. Сухомлинська // Зб. наук. пр. / Уман. держ. пед. ун-т. – Київ, 2002. – Спец. вип. «До витоків становлення української педагогічної науки». – С. 31–40 ; Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні, 1992–2002 : зб. наук. пр. до 10-річчя АПН України. – Харків, 2002. – Ч. 1. – С. 37–54.

Te same: Пед. газета. – 2002. – Жовт.–листоп. (№ 10/11). – С. 3–4. – (До 10-річчя АПН України).

456. **Права дитини в контексті історичних і сьогоденних реалій** / О. В. Сухомлинська // Права дитини: від витоків до сьогодення : зб. текстів, метод. та інформ. матеріалів / [авт.-упоряд.: Г. М. Лактіонова (керівник) та ін.]. – Київ, 2002. – С. 10–18.

457. **[Привітання з нагоди 80-річчя журналу «Рідна школа»]** / О. Сухомлинська // Рідна шк. – 2002. – № 5. – С. 36.

458. **Формирование личности в демократическом обществе как объект педагогического исследования** / О. В. Сухомлинская // Педагогика: XXI век / Луган. гос. пед. ун-т им. Тараса Шевченко. – Луганск, 2002. – С. 27–37.

459. **Philosophizing with Children in Soviet Ukraine: The Heritage of Vasyl Sukhomlinsky** / Olga Sukhomlinska // Thinking : The Journal / Montclair State University of Philosophy for Children. – Montclair, 2002. – Vol. 16, number 1. – P. 42–48.

460. **Упоряд.: Академія педагогічних наук : інформ. довідник** / АПН України ; відп. за вип.: В. М. Мадзігон, О. Я. Савченко ; за заг. ред. М. С. Вашуленко ; [у підгот. взяли участь: М. Б. Євтух, О. І. Ляшенко ... О. В. Сухомлинська]. – Київ : Фенікс, 2002. – 295 с.

461. **Упоряд.: Права дитини: від витоків до сьогодення : зб. текстів, метод. та інформ. матеріалів** / [авт.-упоряд.: Г. М. Лактіонова (керівник), Л. В. Пироженко, О. В. Сухомлинська та ін.]. – Київ : Либідь, 2002. – 278 с. – Бібліогр.: С. 269–278.

462. **Ред.: Збірник наукових праць. Спецвип. «До витоків становлення української педагогічної науки»** / Уман. держ. пед. ун-т ; В. Г. Кузь (голов. ред.) ; редкол.: ... О. В. Сухомлинська. – Київ : Наук. світ, 2002. – 323 с.

463. **Ред.: Історія педагогіки у структурі професійної підготовки вчителя.** Серія соціально-педагогічна : зб. наук. пр. Вип. 3 / АПН України, Кам'янець-Поділ. держ. пед. ун-т ; [наук. ред. О. В. Сухомлинська ; упоряд.: Л. Д. Березівська, В. А. Гурський]. – Кам'янець-Подільський : Абетка-Нова, 2002.

Т. 1. – 258 с.

Т. 2. – 309 с.

464. **Ред.: Наукові записки.** Серія: Педагогіка. № 5. Спецвип. «Василь Сухомлинський і сучасність: батьківська педагогіка» / Тернопіл. держ. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2002. – 354 с.

465. **Ред.: Педагогіка і психологія :** наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / [редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), І. Д. Бех, М. С. Вашуленко ... О. В. Сухомлинська та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2002. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

466. **Ред.: Психолого-педагогічні проблеми сільської школи :** наук. зб. / М-во освіти і науки України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини ; [редкол.: Побірченко Н. С. (голов. ред.), Бех І. Д., Бібік Н. М. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Київ : Наук. світ, 2002.

Вип. 1. – 241 с.

Вип. 2. – 226 с.

Вип. 3. – 244 с.

467. **Ред.: Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні, 1992–2002 :** зб. наук. пр. до 10-річчя АПН України : у 2 ч. Ч. 1 / АПН України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. В. Сухомлинська, Г. П. Пустовіт, О. І. Ляшенко та ін.]. – Харків : ОВС, 2002. – 640 с.

468. **Ред.: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді :** зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання АПН України ; редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. М. Оржеховська [та ін.]. – Київ : Пед. думка, 2002.

Кн. 1. – 305 с.

Кн. 2. – 306 с.

469. **Ред.: Шлях освіти :** наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, АПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; голов. ред. О. В. Сухомлинська ; редкол.: Мар'яна Босенко, Олег Волков, Іван

Єрмаков [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 2002. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

470. **Рец.:** Гупан Н. М. Українська історіографія історії педагогіки / Н. М. Гупан ; [рец. О. В. Сухомлинська]. – Київ : А.П.Н., 2002. – 224 с.

2003

471. **Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем** / О. В. Сухомлинська. – Київ : А.П.Н., 2003. – 68 с.

472. **Випереджаючи час...** : Василь Олександрович Сухомлинський – до 85-річчя від дня народж. / Ольга Сухомлинська // Рідна шк. – 2003. – № 9. – С. 6–9.

473. **Виховання дітей та молоді в контексті розвитку громадянського суспільства** / О. Сухомлинська // Пед. газета. – 2003. – Груд. (№ 12). – С. 7. – (Методологічний семінар).

474. **Виховання як соціальний процес: особливості сучасних трансформаційних змін** / О. В. Сухомлинська // Зб. наук. пр. Педагогічні науки / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2003. – Вип. 35. – С. 9–13.

Те саме: Шлях освіти. – 2004. – № 2. – С. 2–6 ; Шк. світ. – 2003. – Січ. (№ 4). – С. 1–3.

475. **Громадсько-державна система управління і Василь Сухомлинський** : [інтерв'ю з Ольгою Василівною / провела Ольга Виговська] // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2003. – № 4. – С. 82–85.

476. **До питання про розвиток змісту загальної середньої освіти** / О. В. Сухомлинська // Наук. вісн. Чернівець. нац. ун-ту ім. Юрія Федьковича : зб. наук. пр. / Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці, 2003. – Вип. 176 : Педагогіка та психологія. – С. 161–171.

477. **Василь Васильович Зеньковський – київський представник російського зарубіжжя** : [основоположник соц. педагогіки в Рос. імперії (1881–1962)] / О. В. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2003. – № 2. – С. 38–42.

478. **Історія педагогіки як наука і як навчальний предмет: актуальні проблеми** / О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2003. – № 2. – С. 39–43.

479. **Казки й оповідання – то вершина науково-педагогічної творчості батька** / Ольга Сухомлинська // Освіта України. – 2003. – 23 верес. (№ 72). – С. 4–5. – (Сухомлинський ушляхетнює педагогічний світ планети).

480. **Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності**: [затв. Президією АПН України] / О. Сухомлинська // Дошк. виховання. – 2003. – № 2. – С. 3–8.

481. **Листи дружині Василь Сухомлинський надсилав у двох екземплярах – українською та російською...:** донька відомого педагога Ольга Сухомлинська розповідає про батька те, чого не могла розповісти за Союзу: [інтерв'ю] / провів Дмитро Синяк // Високий замок. – 2003. – 3 лип. – С. 5.

482. **«Лучше всего у нас получается муштра»**: [інтерв'ю с Ольгой Сухомлинской] / провів Александр Саква // Моск. комсомолец. – 2003. – Лют. (№ 2). – С. 7; 14–19 мая. – С. 19.

483. **Основне в дошкільному віці – пробудження**: [інтерв'ю з О. В. Сухомлинською] / провела Тетяна Науменко // Дит. садок. – 2003. – Верес. (№ 36). – С. 2.

484. **Педагогічне соло в сімейному супроводі: у неділю Василю Сухомлинському виповнилося б 85...:** [спогади Анни Іванівни й Ольги Василівни Сухомлинських] / бесіду вела Людмила Рябоконт // День. – 2003. – 23 верес. (№ 168). – С. 2.

485. **Права дитини в контексті історичних і сьогоденних реалій** / О. Сухомлинська // Пед. газета. – 2003. – Лют. (№ 2). – С. 7.

486. **В. О. Сухомлинський та С. Х. Чавдаров: наукові та особисті стосунки** / О. Сухомлинська // Рідна шк. – 2003. – № 1. – С. 64–65.

487. **Василь Сухомлинський: «...У шкільній коморі звалище гнилих жолудів»**: до 85-річчя великого педагога: [інтерв'ю з О. Сухомлинською] / провела Таїса Мостова // Голос України. – 2003. – 27 верес. (№ 182). – С. 1–2: фот.

488. **Василь Сухомлинський: школа – це духовна колыска народу**: [доп. на Х Всеукр. пед. читаннях «Василь Сухомлинський і сучасність: особистість учителя»] / В. Огнев'юк, С. Ніколаєнко, О. Сухомлинська [та ін.];

матеріали підгот.: Л. Ткаченко, Л. Марченко // Освіта України. – 2003. – 10 жовт. (№ 76). – С. 1–3, 6 : фот. – Доп. О. В. Сухомлинської. – С. 6.

489. **У Сухомлинського було надзавдання – служити Дитині** : до 85-річчя від дня народж. : [інтерв'ю з О. В. Сухомлинською] / провела Таїса Мостова // Уряд. кур'єр. – 2003. – 16 жовт. – С. 16 : фот.

490. **Філософія для дітей как педагогическая проблема** : [о подходах В. А. Сухомлинского к философии для детей] / О. В. Сухомлинская // Рус. яз. и лит. в шк. Украины. – 2003. – Сент. (№ 27). – С. 2–8.

491. **Формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей** / О. Сухомлинська // Директор шк. – 2003. – Січ. (№ 1). – С. 4–6.

492. **Упоряд.:** Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.) : хрестоматія / упоряд.: Л. Д. Березівська, Н. П. Дічек, О. В. Сухомлинська [та ін.]. – Київ : Наук. світ, 2003. – 420 с.

493. **Упоряд.:** Сухомлинський В. О. Вічна тополя: Казки. Оповідання. Етюди : для молод. шк. віку / упоряд. Ольга Сухомлинська ; за заг. ред. Дмитра Чередниченка. – Київ : Генеза, 2003. – 272 с. : іл. – (Нова шкільна бібліотека).

494. **Ред.:** Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка ; [редкол. вип.: Бех І. Д., Величко С. П. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2003. – Десяті Всеукраїнські та Другі Міжнародні педагогічні читання «Василь Сухомлинський і сучасність: особистість учителя», м. Кіровоград, 2003 р.

Вип. 52, ч. I. – 266 с.

Вип. 52, ч. II. – 255 с.

495. **Ред.:** Національна програма виховання дітей і молоді в Україні: стан та перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 15–17 трав. 2003 р. / [редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, Є. С. Барбіна та ін.]. – Херсон, 2003. – 228 с.

496. **Ред.:** Педагогіка і психологія : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / [редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.), В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, В. Ю. Биков ... О. В. Сухомлинська

та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2003. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

497. **Ред.: Психолого-педагогічні проблеми сільської школи** : наук. зб. / М-во освіти і науки України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини ; [редкол.: Побірченко Н. С. (голов. ред.), Бех І. Д., Бібік Н. М. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Київ : Наук. світ, 2003.

Вип. 6. – 236 с.

498. **Ред.: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді** : зб. наук. пр. Вип. 5 / АПН України, Ін-т проблем виховання ; [редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. М. Оржеховська та ін.]. – Київ ; Житомир, 2003.

Кн. 1. – 367 с.

Кн. 2. – 366 с.

499. **Ред.: Шлях освіти** : наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, АПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; голов. ред. О. В. Сухомлинська ; редкол.: Мар'яна Босенко, Олег Волков, Іван Єрмаков [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 2003. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

500. **Наук. консультант: Польський педагог-гуманіст Януш Корчак (1878–1942)** : до 125-річчя з дня народж. : біобібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: В. В. Вербова, Н. А. Горбенко, С. В. Іщук та ін. ; наук. ред.: П. І. Рогова, Т. Ф. Букшина ; наук. консультант О. В. Сухомлинська]. – Київ : Дух і літера, 2003. – 132 с. – (Серія «Видатні педагоги світу» ; вип. 2).

2004

501. **Батьківська школа: спогади Ольги Сухомлинської про матір – дружину Василя Олександровича** : [інтерв'ю] / провела Таїса Мостова // Освіта України. – 2004. – 10 верес. (№ 70/71). – С. 9.

502. **Випереджаючи час...** : [про життя і педагогічну спадщину В. О. Сухомлинського] / О. В. Сухомлинська // Шк. б-ка плюс. – 2004. – Берез. (№ 6). – С. 2–6.

503. **Виховання як соціальний процес** / О. Сухомлинська // Шк. світ. – 2004. – Січ. (№ 4). – С. 1–3 ; Шлях освіти. – 2004. – № 4. – С. 2–6.

504. **Виховувати любов'ю** : [система виховання дитини за методикою В. О. Сухомлинського] / О. В. Сухомлинська // Дит. садок. – 2004. – Жовт. (№ 39). – С. 1.

505. **Відділення теорії та історії педагогіки** : до заг. зборів АПН України / О. Сухомлинська, Г. Пустовіт // Пед. газета. – 2004. – Берез. (№ 3). – С. 4. – (Здобутки відділень).

506. **До витоків профільного навчання в Україні** : [стислий виклад доп. на Всеукр. наук.-практ. конф. «Профільне навчання: історія, теорія, практика», що відбулася на базі Вінниц. держ. пед. ун-ту ім. Михайла Коцюбинського] / О. Сухомлинська // Освіта України. – 2004. – 17 листоп. (№ 90). – С. 9.

507. **До питання про розвиток змісту загальної середньої освіти** / О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2004. – № 3. – С. 39–43.

508. **Володимир Федорович Дурдуківський (до 130-річчя від дня народження)** / О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2004. – № 4. – С. 32–37.

509. **Життя Івана Ткаченка – яскравий приклад служіння українському народові** : [виступ на Всеукр. наук.-метод. конф. «Василь Сухомлинський і Іван Ткаченко – провідники нинішніх перетворень у педагогічній теорії і практиці», присвяч. 85-річчю від дня народж. І. Г. Ткаченка] / Ольга Сухомлинська // Пед. газета. – 2004. – Лип. (№ 7). – С. 2.

510. **Етичні цінності у навчально-виховному процесі сучасної сільської школи** / О. В. Сухомлинська // Пед. вісн. – Кіровоград, 2004. – № 2. – С. 6–8.

511. **Народження громадянина: Ольга Сухомлинська: діти не можуть бути у вакуумі до 18 років** : [інтерв'ю з д-ром пед. наук, проф. О. Сухомлинською] / провела Л. Рябоконець // День. – 2004. – 2 груд. (№ 220). – С. 1–2.

512. **Орієнтуємось на європейські тенденції** : [підгот. майбутніх учителів] / О. Сухомлинська // Пед. газета. – 2004. – Черв. (№ 6). – С. 2. – (Виїзне засід. Президії АПН України).

513. **Про діяльність спеціалізованих вчених рад у 2002–2003 рр.] :** [стислий виклад доп. на черг. засід. Президії АПН України] / О. Сухомлинська // Пед. газета. – 2004. – Серп. (№ 8). – С. 5. – (Психологічні механізми навчання).

514. **Слово до читача** / О. В. Сухомлинська // Виховувати любов'ю: за спадщиною В. Сухомлинського. – Київ, 2004. – С. 4–7.

515. **Стратегічні напрямки розвитку педагогічної науки, фізичної культури та спорту в Україні :** (аналіт. огляд стану атестації кадрів вищої кваліфікації експерт. радою ВАК України з пед. наук, фіз. виховання та спорту) / О. В. Сухомлинська // Соц. педагогіка: теорія та практика. – 2004. – № 2. – С. 116–121.

516. **Школа має усміхатися дитині. Постійно :** [розмова про В. Сухомлинського з дочкою Ольгою Сухомлинською / вела Таїса Мостова] // Сіл. шк. – 2004. – 7 квіт. (№ 13/14). – С. 6.

517. **Школа – моє життя :** [про Володимира Федоровича Дурдуківського (1874–1937) – укр. педагога, літературознавця, дир. шкіл, громад. діяча] / О. Сухомлинська // Пед. газета. – 2004. – Листоп. (№ 11). – С. 6.

518. **Ред.: Історико-педагогічний альманах :** наук.-фах. вид. ВАК України / засн. АПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки ; редкол.: Ольга Сухомлинська (голов. ред.), Лариса Березівська, Олена Біда [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2004. – № 1/2. – Виходить 2 рази на рік.

519. **Ред.: Педагогіка і психологія :** наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.) ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2004. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

520. **Ред.: Психолого-педагогічні проблеми сільської школи :** наук. зб. / М-во освіти і науки України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини ; [редкол.: Побірченко Н. С. (голов. ред.), Бех І. Д., Бібік Н. М. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Київ : Наук. світ, 2004.

Вип. 9. – 225 с.

Вип. 10. – 205 с.

521. **Ред.: Сбруєва А. А.** Тенденції реформування середньої освіти розвинених англomовних країн в контексті глобалізації (90-ті рр. ХХ – початок ХХІ ст.): [монографія] / А. А. Сбруєва; [наук. ред. О. В. Сухомлинська]; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми : Сум. обл. друкарня, 2004. – 500 с.

522. **Ред.: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді :** зб. наук. пр. Вип. 6 / Ін-т проблем виховання АПН України; редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, А. Й. Сиротенко [та ін.]. – Київ, 2004.

Кн. 1. – 362 с.

Кн. 2. – 355 с.

523. **Ред.: Шлях освіти :** наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, АПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України; голов. ред. О. В. Сухомлинська; редкол.: Мар'яна Босенко, Олег Волков, Іван Єрмаков [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 2002. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

524. **Рец.: Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: (бібліотека з освітньої політики) :** [кол. монографія / кол. авт.: Н. М. Бібік, Л. С. Ващенко, О. І. Локшина та ін.; рец. О. В. Сухомлинська]. – Київ : «К.І.С.», 2004. – 112 с.

2005

525. **Виховання самоцінності особи :** [наук. біографія В. О. Сухомлинського] / Ольга Сухомлинська // Пед. газета. – 2005. – Жовт. (№ 10). – С. 3. – (ХІІ Сухомлинівські читання).

526. **Виховання як соціальний процес: особливості сучасних трансформаційних змін /** О. В. Сухомлинська // Педагогічні та рекреаційні технології в сучасній індустрії дозвілля : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ, 2005. – Вип. 12, ч. 2. – С. 145–150.

527. **[Вступне слово головного редактора] /** Ольга Сухомлинська // Іст.-пед. альм. / АПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки. – Умань, 2005. – Вип. 1. – С. 3.

528. **Готалов-Готліб** **Артемій** **Григорович** (1866–1960)
/ [О. В. Сухомлинська] // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. – Київ, 2005. – Кн. 2 : XX ст. – С. 303–307.

529. **Громадянське виховання: спадщина і сучасність**
/ О. В. Сухомлинська // Упр. освітою. – 2005. – Груд. (№ 24). – С. 3 ; Доба. – 2005. – № 2. – С. 4–10.

530. **«Дивлячись на нашу молодь, переймаюся оптимізмом» :**
[інтерв'ю з О. В. Сухомлинською] / провела Таміла Костюк // Студент. меридіан. – 2005. – Берез. (№ 2). – С. 4. – (Наші випускники).

531. **Дурдуківський** **Володимир** **Федорович** (1874–1938)
/ [О. В. Сухомлинська] // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. – Київ, 2005. – Кн. 2 : XX ст. – С. 109–117.

532. **Духовно-моральне виховання дітей та молоді в координатах педагогічної науки і практики** / Ольга Сухомлинська // Пед. газета. – 2005. – Груд. (№ 12). – С. 1–2. – (Загальні збори АПН України).

533. **«Етика віри»: чи не загроза демократії?** / Сухомлинська О.
// Укр. релігієзнавство. – 2005. – № 36. – С. 147–150.

534. **Залужний** **Олександр** **Самійлович** (1886–1941)
/ [О. В. Сухомлинська] // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. – Київ, 2005. – Кн. 2 : XX ст. – С. 170–176.

535. **Зеньковський** **Василь** **Васильович** (1881–1962)
/ [О. В. Сухомлинська] // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. – Київ, 2005. – Кн. 2 : XX ст. – С. 322–329.

536. **Знову «єдино вірне вчення»: Уроки етики віри – це загроза демократії** / О. Сухомлинська // День. – 2005. – 10 серп. (№ 143). – С. 2.

537. **Ідеї свободи у поглядах В. О. Сухомлинського**
/ О. В. Сухомлинська // Зб. наук. пр. Полтав. держ. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. Серія: Педагогічні науки / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – Вип. 5 (44). – С. 3–10.

Те саме: Педагогіка і психологія. – 2005. – № 4. – С. 106–115 ; Початкова шк. – 2005. – № 9. – С. 1–3.

538. **Історико-педагогічне дослідження та його «околиці»** / О. В. Сухомлинська // Зб. наук. пр. Серія: Педагогічні науки / Херсон. держ. пед. ун-т. – Херсон, 2005. – Вип. 40. – С. 8–13.

Te same: Шлях освіти. – 2005. – № 4. – С. 43–47.

539. **Історія і теорія педагогічної науки** : про наук. діяльність АПН України в році та завдання на 2005 рік / Ольга Сухомлинська // Пед. газета. – 2005. – Берез. (№ 3). – С. 2. – (Заг. збори АПН).

540. **Ланге Микола Миколайович (1858–1921)** / [О. В. Сухомлинська] // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. – Київ, 2005. – Кн. 1 : Х–XIX ст. – С. 539–543.

541. **Мамонтов Яків Андрійович (1888–1940)** / [О. В. Сухомлинська] // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. – Київ, 2005. – Кн. 2 : XX ст. – С. 188–195.

542. **Манжос Борис Семенович (1891–1938?)** / [О. В. Сухомлинська] // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. – Київ, 2005. – Кн. 2 : XX ст. – С. 161–170.

543. **Музиченко Олександр Федорович (1875–1940)** / [О. В. Сухомлинська] // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. – Київ, 2005. – Кн. 2 : XX ст. – С. 196–203.

544. **Педагоги України ХХ століття** / [О. В. Сухомлинська] // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. – Київ, 2005. – Кн. 2 : XX ст. – С. 3–5.

545. **Педагогіка Просвітництва ХІХ століття** / [О. В. Сухомлинська] // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. – Київ, 2005. – Кн. 1 : Х–XIX ст. – С. 256–257.

546. **Переднє слово** / О. В. Сухомлинська // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. – Київ, 2005. – Кн. 1 : Х–XIX ст. – С. 3–8.

547. **Проблеми розвитку особистості в історичному контексті психології та педагогіки** / Ольга Сухомлинська // Болонський процес: модернізація змісту природничої педагогічної освіти : міжнар. наук.-практ. конф. за участю науковців, шк. педагогів, аспірантів, магістрантів, студентів, 26–27 трав. 2005 р. : XII Каришинські читання : зб. наук. пр. / МОН України,

Наук.-метод. центр вищ. освіти, Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – С. 73–74.

Те саме: Теоретико-методичні проблеми розвитку особистості в системі неперервної освіти : матеріали метод. семінару АПН України, 16 груд. 2004 р. – Київ, 2005. – С. 39–48.

Те саме: Шлях освіти. – 2005. – № 1. – С. 41–45.

548. Про наукову діяльність АПН України: історія і теорія педагогічної науки / Ольга Сухомлинська // Пед. газета. – 2005. – Берез. (№ 3). – С. 2. – (Заг. збори АПН).

549. Рефлексії про генезу духовності в контексті виховання на шляху до синтезу парадигм / О. В. Сухомлинська // Іст.-пед. альм. / АПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки. – 2005. – № 1. – С. 5–29.

550. Соколянський Іван Панасович (1889–1960) / [О. В. Сухомлинська] // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. – Київ, 2005. – Кн. 2 : ХХ ст. – С. 296–302.

551. Сухомлинський Василь Олександрович (1918–1970) / [О. В. Сухомлинська] // Українська педагогіка в персоналіях : у 2 кн. – Київ, 2005. – Кн. 2 : ХХ ст. – С. 380–387.

552. Ред.: Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Серія: Педагогічні науки / [Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; редкол. серії: Гриньова М. В., Мальований Ю. І. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Полтава, 2005. – Дванадцяті Всеукраїнські педагогічні читання «В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю: проблеми свободи і відповідальності у вихованні особистості», м. Полтава, 2005 р.

Вип. 5 (44). – 429 с.

Вип. 6 (45). – 320 с.

553. Ред.: Історико-педагогічний альманах : наук.-фах. вид. ВАК України / засн. АПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки ; редкол.: Ольга Сухомлинська (голов. ред.), Лариса Березівська, Олена Біда [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2005. – № 1/2. – Виходить 2 рази на рік.

554. **Ред.:** Концепція інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України : проєкт / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [керівник роб. групи з доопрацювання Концепції: О. Сухомлинська] // Освіта України. – 2005. – 24 черв. (№ 47/48). – С. 8.

555. **Ред.:** Педагогіка і психологія : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.) ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2005. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

556. **Ред.:** Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. Вип. 7 / АПН України, Ін-т проблем виховання ; редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, А. Й. Сиротенко [та ін.]. – Київ ; Житомир, 2005. – 367 с.

557. **Ред.:** Українська педагогіка в персоналіях : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. : у 2 кн. / М-во освіти і науки України ; за ред. О. В. Сухомлинської. – Київ : Либідь, 2005.

Кн. 1 : X–XIX ст. – 622 с.

Кн. 2 : XX ст. – 550 с.

558. **Ред.:** Шлях освіти : наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, АПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; голов. ред. О. В. Сухомлинська ; редкол.: Мар'яна Босенко, Олег Волков, Іван Єрмаков [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 2005. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

559. **Рец.:** Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: п'ять років діяльності (2000–2004) : наук.-доп. покажч. / АПН України, Укр. асоц. ім. В. О. Сухомлинського ; ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; уклад.: Н. А. Палащина, Н. А. Горбенко, В. В. Вербова, Л. І. Самчук ; наук. ред.: П. І. Рогова, В. І. Лутовинова ; відп. за вип.: Т. Ф. Букшина, В. А. Зотова ; рец.: О. В. Сухомлинська, О. В. Воскобойнікова-Гузєва. – Київ : [Видав. О. М. Ешке], 2005. – 99 с.

560. **Рец.:** Невичерпне джерело «Чистої криниці»: (за спадщиною В. Сухомлинського) : [навч. метод. посіб.] // З матеріалів експеримент. роботи ДНЗ «Ялинка» / Упр. освіти Бровар. міськради ; [рец. Сухомлинська О. В.]. – [2005]. – 120 с.

561. **Наук. консультант:** **Геніальний провісник слов'янської і світової педагогічної думки Ян Амос Коменський** : реком. бібліогр. список / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад. О. Островська ; наук. ред.: Т. Букшина, Н. Палащина ; наук. консультант О. В. Сухомлинська] // Іст.-пед. альм. / АПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки. – Київ, 2005. – С. 172–182.

562. **Наук. консультант:** **Хайруліна В.** Етика: духовні засади : [проект програми] / В. Хайруліна, Л. Євсюкова, Л. Крисальна ; наук. консультант О. В. Сухомлинська // Початкова шк. – 2005. – № 9. – С. 55–58.

2006

563. **Вступна стаття** [до публікації Олександра Музиченка «Виховуючий вплив навчання»] / О. В. Сухомлинська // Іст.-пед. альм. / АПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки. – 2006. – № 1. – С. 46.

564. **Гене́за духовності в контексті виховання** / О. Сухомлинська // Директор шк. Україна. – 2006. – № 7. – С. 6–29.

565. **Духовно-моральне виховання дітей та молоді в координатах педагогічної науки і практики** / О. В. Сухомлинська // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Духовність особистості і сучасні стратегії виховання», 5–7 лют. 2006 р. – Київ, 2006. – С. 30–38.

566. **Духовно-моральне виховання дітей та молоді: загальні тенденції й індивідуальний пошук** / О. В. Сухомлинська. – Київ : Всеукр. фонд «Добро», 2006. – 43 с.

567. **Концепція інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України** : [затв. Президією АПН України від 26.01.2006 р.] / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; кол. авт.: О. Сухомлинська (керівник), В. Биков, П. Рогова, Ю. Артемов // Освіта України. – 2005. – 17 берез. (№ 21). – С. 6.

568. **Моральне виховання учнів: педагогічна наука та практика** / О. Сухомлинська // Директор шк. – 2006. – № 5. – С. 6–15.

569. **Софія Русова в контексті розвитку педагогічної думки** / О. В. Сухомлинська // Вісн. Чернігів. держ. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки / Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2006. – Вип. 39. – С. 5–8.

570. **Ольга Сухомлинська: кожна освічена людина має знати ази педагогіки** : [вислови про реформування освіти в Україні, про суч. укр. шк., роль учителя, класно-урочну систему, формування громадянина] / матеріал підготував Микола Задорожний // Освіта України. – 2006. – 29 верес. (№ 73). – С. 10 ; Географія та основи економіки в шк. – 2006. – № 6. – С. 2.

571. **Ольга Сухомлинська: навчання має надихати, а не пригнічувати** : [інтерв'ю з Ольгою Василівною] / провів Ю. Кузнецов // Пед. газета. – 2006. – Трав. (№ 5). – С. 5.

572. **Пер.: Музиченко О.** Виховуючий вплив навчання / Олександр Музиченко ; пер. з рос., підгот. тексту й приміток до публікації О. Сухомлинської // Іст.-пед. альм. / АПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки. – 2006. – № 1. – С. 46–53.

573. **Ред.: Історико-педагогічний альманах** : наук.-фах. вид. ВАК України / засн. АПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки ; редкол.: Ольга Сухомлинська (голов. ред.), Лариса Березівська, Олена Біда [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2006. – № 1–2. – Виходить 2 рази на рік.

574. **Ред.: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Духовність особистості і сучасні стратегії виховання»**, 5–7 лют. 2006 р. / АПН України, Всеукр. фонд «Добро» ; [ред.: Сухомлинська О. В. та ін.]. – Київ, 2006. – 158 с.

575. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.) ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2006. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

576. **Ред.: Сейко Н. А.** Добродійність у сфері освіти (XIX – поч. XX ст.): Київський учбовий округ : [монографія] / Н. А. Сейко ; [наук. ред. О. В. Сухомлинська] ; Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2006. – 447 с.

577. **Ред.: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді** : зб. наук. пр. Кн. 2, вип. 9 / АПН України, Ін-т проблем виховання ; редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, А. Й. Сиротенко [та ін.]. – Київ : Ін-т проблем виховання АПН України, 2006. – 367 с.

578. **Ред.: Шлях освіти** : наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, АПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; голов. ред. О. В. Сухомлинська ; редкол.: Мар'яна Босенко, Олег Волков, Іван Єрмаков [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 2006. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

2007

579. **Авторські педагогічні системи як складова оновлення національної школи** / О. В. Сухомлинська // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. – 2007. – Вип. 36. – С. 24–27.

580. **Відділення теорії та історії педагогіки: історія становлення та розвитку** / Ольга Сухомлинська // Пед. газета. – 2007. – Жовт.–листоп. (№ 10/11). – С. 4.

581. **Дурдуківський Володимир Федорович** / О. Сухомлинська // Відкр. урок. Пляди. – 2007. – № 6/8. – С. 37–43.

582. **О. А. Захаренко і сучасна школа: круглий стіл АПН України** : [виступ О. В. Сухомлинської на заході з нагоди 70-річчя відомого педагога] // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2007. – № 1/2. – С. 147.

583. **Історико-педагогічний процес в Україні: регіональний вимір** / О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2007. – № 2. – С. 42–49.

584. **Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей: модернізація педагогічної освіти в контексті загальноцивілізаційних змін** / О. В. Сухомлинська // Наук. вісн. Миколаїв. держ. ун-ту : зб. наук. пр. Серія: Педагогічні науки / Миколаїв. держ. ун-т. – Миколаїв, 2007. – Вип. 15. – С. 29–39.

585. **Методологія дослідження історико-педагогічних реалій другої половини ХХ століття** / О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2007. – № 4. – С. 6–12.

586. **О «Христианской этике» без иллюзий** / О. Сухомлинская // Общество. – 2007. – 5 июня.

587. **Художня спадщина В. Сухомлинського в культурологічному вимірі** / О. В. Сухомлинська // Рідна шк. – 2007. – № 1. – С. 3–7.

588. **Упоряд.: Вогнегривий коник: Казки. Притчі. Оповідання** / В. О. Сухомлинський; упоряд. і передм. О. Сухомлинська. – Київ: Вікар, 2007. – 200 с. : іл. – (Скарби української літератури).

589. **Ред.: Історико-педагогічний альманах: наук.-фах. вид. ВАК України** / засн. АПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки; редкол.: Ольга Сухомлинська (голов. ред.), Лариса Березівська, Олена Біда [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2007. – № 1–2. – Виходить 2 рази на рік.

590. **Ред.: Моделі компетентного випускника 12-річної школи: сутність, пріоритети, пошук відповідей на виклики ХХІ століття: матеріали Всеукр. наук.-пошук. конф., 16–17 трав. 2007 р. Т. 1, ч. 2** / АПН України, Ін-т педагогіки АПН України, Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України, Ін-т інновац. технологій і змісту освіти МОН України, Донец. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти; [редкол.: Мадзігон В. М. (голова), Соловйов Ю. І., Сухомлинська О. В. та ін.]. – Київ; Донецьк: [б. в.], 2007. – [302] с. – Бібліогр. у кінці ст.

591. **Ред.: Педагогіка і психологія: наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України** / редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.) ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ: Пед. думка, 2006. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

592. **Ред.: Педагогічна і психологічна науки в Україні: [зб. наук. пр.]: у 5-ти т.** / АПН України; [ред. рада: Кремень В. Г. (голова), Мадзігон В. М. (заст. голови), Савченко О. Я. (заст. голови) ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Київ: Пед. думка, 2007. – До 15-річчя АПН України.

Т.1: Теорія та історія педагогіки. – 360 с.

Т.2: Дидактика, методика, інформаційні технології. – 368 с.

Т.3: Психологія, вікова фізіологія та дефектологія. – 376 с.

Т.4: Педагогіка і психологія вищої школи. – 440 с.

Т.5: Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 392 с.

593. **Ред.: Проблеми якості освіти: теоретичні і практичні аспекти :** матеріали методол. семінару / АПН України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. М. Мадзігон, О. Я. Савченко, О. В. Сухомлинська та ін.]. – Київ : [б. в.], 2007. – 336 с.

594. **Ред.: Психолого-педагогічні проблеми сільської школи :** наук. зб. / М-во освіти і науки України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини ; [редкол.: Побірченко Н. С. (голов. ред.), Бех І. Д., Бібік Н. М. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Умань : РВЦ «Софія», 2007.

Вип. 20. – 223 с.

Вип. 21. – 245 с.

Вип. 22. – 224 с.

Вип. 23. – 198 с.

595. **Ред.: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді :** зб. наук. пр. Кн. 2, вип. 10 / АПН України, Ін-т проблем виховання ; редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, А. Й. Сиротенко [та ін.]. – Київ : Ін-т проблем виховання АПН України, 2007. – 367 с.

596. **Ред.: Федяєва В.** Сімейна педагогіка : хрестоматія у 2 т. / Валентина Федяєва ; [наук. ред. О. В. Сухомлинська] ; Херсон. держ. ун-т. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2007.

Т. 1. – 452 с.

Т. 2. – 580 с.

597. **Ред.: Шлях освіти :** наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, АПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; голов. ред. О. В. Сухомлинська ; редкол.: Мар'яна Босенко, Олег Волков, Іван Єрмаков [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 2007. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

598. **Наук. консультант: Етика: духовні засади** [Електронний ресурс] : рекомендовано Комісією із суспільствознав. дисциплін (секція «Етика») Наук.-метод. ради з питань освіти М-ва освіти і науки України, протокол № 2 від 11 квіт. 2007 р. : [програма для 1–11 кл. загальноосвіт. навч. закл.] / МОН України, АПН України, Голов. упр. освіти і науки Київ. міськдержадмін. ; авт. кол.: Хайруліна В. М., Євсюкова Л. С., Крисальна Л. О. ; наук. консультант: Сухомлинська Ольга Василівна // Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти : [офіц. сайт]. – Текст. дані. – Северодонецьк, 2020. – Режим доступу :

<https://drive.google.com/file/d/0BzOotKzI95LGaFFBUXVzNmdpQTg/view> (дата звернення: 20.02.2020). – Назва з екрана.

2008

599. **Этюды о В. А. Сухомлинском. Педагогические апокрифы** / [сост., предисл., послесл., вступ. к частям О. В. Сухомлинской]. – Киев : Акта, 2008. – 432 с.

600. **Авторські педагогічні системи як складова оновлення національної школи** / О. В. Сухомлинська // Пед. вісник Черкас. ОШОПП. – 2008. – № 4. – С. 12–14.

601. **Алчевська Христина Данилівна** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 20–21.

602. **Антична педагогіка** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 25.

603. **Архівні документи** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 31.

604. **Бахтін Михайло Михайлович** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 44.

605. **Біогенетичний закон** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 60–61.

606. **Бубер Мартін** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 68.

607. **Вальдорфська педагогіка** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 73–74.

608. **Вільне виховання** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 112–113.

609. **Драгоманов Михайло Петрович** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 242.

610. **Експериментальна педагогіка** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 256.

611. **Єфремов Сергій Олександрович** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 281.

612. **Залужний Олександр Самійлович** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 306–307.

613. **Ільєнков Евальд Васильович** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 330–331.

614. **Історія педагогіки як наука** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 367–370.

615. **Київська Духовна Академія** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 386.

616. **Комплексна система навчання** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 410.

617. **Культуровідповідність** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 442–443.

618. **Ланге Микола Миколайович** / О. В. Сухомлинська // *Енциклопедія освіти / АПН України*; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ: Юрінком Інтер, 2008. – С. 444–445.

619. **Марксистсько-ленінська педагогіка** / О. В. Сухомлинська // *Енциклопедія освіти / АПН України*; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ: Юрінком Інтер, 2008. – С. 473.

620. **Нове виховання** / О. В. Сухомлинська // *Енциклопедія освіти / АПН України*; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ: Юрінком Інтер, 2008. – С. 590–591.

621. **Педагогічна спадщина як предмет вивчення (на прикладі доробку К. Д. Ушинського)** / О. Сухомлинська // *Шлях освіти*. – 2008. – № 4. – С. 37–41.

622. **Педагогічний ідеал крізь призму теорій моралі** / О. Сухомлинська // *Шлях освіти*. – 2008. – № 1. – С. 12–18.; *Педагогіка і психологія*. – 2008. – № 1. – С. 31–39.

623. **Передмова** / Ольга Сухомлинська // *Сухомлинський В. О. Вогнегривий коник: Казки. Притчі. Оповідання* / В. О. Сухомлинський; упоряд. і передмова Ольги Сухомлинської. – 2-ге вид., стер. – Київ: Вікар, 2008. – С. 3–8. – (Скарби української літератури).

624. **Порадник соціального виховання** / О. В. Сухомлинська // *Енциклопедія освіти / АПН України*; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ: Юрінком Інтер, 2008. – С. 698.

625. **Пролеткульт** / О. В. Сухомлинська // *Енциклопедія освіти / АПН України*; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ: Юрінком Інтер, 2008. – С. 719.

626. **Про «Християнську етику» без ілюзій**: [розмова з доктором педагогічних наук, академіком Ольгою Сухомлинською] / розмову вела Таїса Мостова // *Голос України*. – 2008. – 27 берез. (№ 59). – С. 19.

627. **Радянська педагогіка як ідеологія: спроба історичної реконструкції** / Ольга Сухомлинська // *Іст.-пед. альм / засн. АПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки*. – 2008. – № 21. – С. 4–24.

628. **Рефлексологія** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 773.

629. **Реформаторська педагогіка** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 774.

630. **Розвиток особистості і освіта: історичний вимір** / Сухомлинська О. В. // Психолого-педагогічні засади розвитку особистості в освітньому просторі : матеріали методол. семінару АПН України, 19 берез. 2008 р. / Від-ня психології, вік. фізіології та дефектології АПН України, Від-ня теорії та історії педагогіки АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України ; [ред. рада: В. Г. Кремень та ін. ; редкол.: С. Д. Максименко та ін.]. – Київ : [б. в.], 2008. – С. 18–28.

Те саме: Педагогіка і психологія. – 2008. – № 2. – С. 15–26 ; Освіта України. – 2008. – № 42. – С. 6 ; Шлях освіти. – 2008. – № 2. – С. 41–47.

631. **Соколянський Іван Панасович** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 833–834.

632. **Сухомлинський Василь Олександрович** : [біографія] / О. Сухомлинська // Відкр. урок. Плеяди. – 2008. – № 5/8. – С. 8–12.

633. **Сухомлинський Василь Олександрович** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 893–894.

634. **Василь Сухомлинський і сучасність** / О. В. Сухомлинська // Пед. вісн. – Черкаси, 2008. – № 3. – С. 9–11.

635. **Френе Селестен** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 970.

636. **Художня спадщина В. О. Сухомлинського в культурологічному вимірі** / О. В. Сухомлинська // Пед. вісн. – Кіровоград, 2008. – № 1/2. – С. 3–8 ; Вічне слово. – 2008. – № 1. – С. 12–18. – (Великі постаті).

637. **Чепіга (Зеленкевич) Яків Феофанович** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 996.

638. **Штайнер Рудольф** / О. В. Сухомлинська // Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 1009.

639. **Упоряд.: Сухомлинський В. О.** Вогнегривий коник: Казки. Притчі. Оповідання / В. О. Сухомлинський ; упоряд. і передмова Ольги Сухомлинської. – 2-ге вид., стер. – Київ : Вікар, 2008. – 200 с. – (Скарби української літератури).

640. **Ред.: Березівська Л. Д.** Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті : монографія / Л. Д. Березівська ; Ін-т педагогіки АПН України ; [наук. ред. О. В. Сухомлинська]. – Київ : Богданова А. М., 2008. – 406 с.

641. **Ред.: Енциклопедія освіти / АПН України ;** голов. ред. акад. НАН і АПН України, президент АПН України В. Г. Кремень ; [заст. голов. ред. О. Я. Савченко, В. П. Андрущенко ; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва ; чл. редкол.: І. Д. Бех, Н. М. Бібік ... О. В. Сухомлинська та ін.]. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

642. **Ред.: Історико-педагогічний альманах : наук.-фах. вид. ВАК України /** засн. АПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки ; редкол.: Ольга Сухомлинська (голов. ред.), Лариса Березівська, Олена Біда [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2008. – № 1–2. – Виходить 2 рази на рік.

643. **Ред.: Компетентнісно орієнтована освіта: досвід, проблеми, перспективи :** матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 5–6 листоп. 2008 р. : [4 т.] / АПН України, Ун-т менеджменту освіти, Ін-т педагогіки АПН України, Ін-т інновац. технологій і змісту освіти, Донец. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти ; [редкол.: Сухомлинська О. В. (голова), Мадзігон В. М. (заст. голови) ... Савченко О. Я. та ін.]. – Київ ; Донецьк : Каштан, 2008.

Т. 1. – 466 с.

Т. 2. – 446 с.

Т. 3. – 400 с.

Т. 4. – 151 с.

644. **Ред.: Мисечко О. Є.** Формування системи фахової підготовки вчителя іноземної мови у педагогічних навчальних закладах України (початок ХХ ст. – початок 1960-х рр.): монографія / О. Є. Мисечко; [наук. ред. О. В. Сухомлинська]; Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка. – Житомир: Полісся, 2008. – 527 с.

645. **Ред.: «Обережно: дитина!»:** В. О. Сухомлинський про важких дітей: темат. зб. / [упоряд. Т. В. Філімонова; автор ідеї, консультант та наук. ред. проф. О. В. Сухомлинська]. – Луганськ: Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка», 2008. – 264 с.

646. **Ред.: Педагогіка і психологія:** наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.) ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ: Пед. думка, 2008. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

647. **Ред.: Психолого-педагогічні засади розвитку особистості в освітньому просторі:** матеріали методол. семінару АПН України, 19 берез. 2008 р. / Від-ня психології, вік. фізіології та дефектології АПН України, Від-ня теорії та історії педагогіки АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України; [ред. рада: В. Г. Кремень, Мадзігон В. М. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Київ: [б. в.], 2008. – 727 с.

648. **Ред.: Психолого-педагогічні проблеми сільської школи:** наук. зб. / М-во освіти і науки України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини; [редкол.: Побірченко Н. С. (голов. ред.), Коберник О. М. (заст. голов. ред.), Бех І. Д. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Умань: РВЦ «Софія», 2008.

Вип. 24. – 196 с.

Вип. 25. – 228 с.

Вип. 26. – 210 с.

Вип. 27. – 166 с.

649. **Ред.: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді:** зб. наук. пр. Кн. 1, вип. 12 / АПН України, Ін-т проблем виховання; редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, А. Й. Сиротенко [та ін.]. – Київ: Ін-т проблем виховання АПН України, 2008. – 367 с.

650. **Ред.: Шлях освіти:** наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, АПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України; голов. ред. О. В. Сухомлинська; редкол.: Босенко М. І., Дічек Н. П., Єрмаков І. Г.

[та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 2008. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

651. **Рец.: Наукова школа академіка Олександри Савченко** / упоряд.: Я. П. Кодлюк, Т. Я. Довга, Л. М. Заліток та ін.; [рец. О. В. Сухомлинська]. – Київ : Пед. преса, 2008. – 188 с.

652. **Наук. консультант: В. О. Сухомлинський. Біобібліографія: 2001–2008 рр.** : бібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд. Л. М. Заліток ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; [наук. ред. П. І. Рогова]. – Київ : Богданова А. М., 2008. – 196 с. – (Серія «Видатні педагоги світу» ; вип. 3).

653. **Наук. консультант: Хайруліна В. М.** Етика: духовні засади : програма для 1–11 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В. М. Хайруліна, Л. С. Євсюкова, Л. О. Крисальна ; наук. консультант О. В. Сухомлинська // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2008. – № 4. – С. 62–70.

2009

654. **Диференційоване навчання в історії української школи** / О. В. Сухомлинська // Педагогіка і психологія. – 2009. – № 1. – С. 54–60.

655. **До питання про педагогічний ідеал: погляд на історію** / О. В. Сухомлинська // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. «Міжкультурний діалог у сучасній освіті», 11 листоп. 2008 р. – Київ : СПД Цудзинович. Т. І., 2009. – С. 16–20.

656. **Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей** / О. Сухомлинська // Позаклас. час : часопис. – 2009. – № 19/20. – С. 55–58.

657. **Педагогічний дискурс ХІХ ст. – диференціація й інтеграція ідей** / О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2009. – № 4. – С. 36–41.

658. **Педагогічний ідеал крізь призму теорій моралі** / О. В. Сухомлинська // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – Вип. 1. – С. 5–15.

659. **Розробка духовно-моральних складових розвитку особистості** / О. Сухомлинська // Пед. газета. – 2009. – Берез. (№ 3). – С. 4.

660. **Школа як соціокультурний образ суспільства** : [виступ на наук. конф. «1020-річчя історії шкільної освіти України: традиції, сучасність та перспективи»] / О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2009. – № 3. – С. 32–35.

661. **Ред.: Історико-педагогічний альманах** : наук.-фах. вид. ВАК України / засн. АПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки ; редкол.: Ольга Сухомлинська (голов. ред.), Лариса Березівська, Олена Біда [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2009. – № 1–2. – Виходить 2 рази на рік.

662. **Ред.: Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України / редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.) ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2009. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

663. **Ред.: Психолого-педагогічні проблеми сільської школи** : наук. зб. / М-во освіти і науки України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини ; [редкол.: Побірченко Н. С. (голов. ред.), Коберник О. М. (заст. голов. ред.), Бех І. Д. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Умань : СПД Жовтий, 2009.

Вип. 28. – 166 с.

Вип. 29. – 244 с.

664. **Ред.: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді** : зб. наук. пр. Кн. 2, вип. 13 / АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України ; редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, А. Й. Сиротенко [та ін.]. – Київ : Ін-т проблем виховання АПН України, 2009. – 367 с.

665. **Ред.: Школи Черкащини у вимірі часу** / АПН України [та ін.] ; упоряд.: О. В. Фещенко [та ін.] ; наук. ред. О. В. Сухомлинська. – Умань : СПД Жовтий, 2009. – 204 с.

666. **Ред.: Шлях освіти** : наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, АПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; голов. ред. О. В. Сухомлинська ; редкол.: Босенко М. І., Дічек Н. П., Єрмаков І. Г. [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 2009. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

667. **Рец.: Локшина О. І.** Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина ХХ – початок

XXI ст.): монографія / О. І. Локшина ; [рец. О. В. Сухомлинська та ін.]. – Київ : Богданова А. М., 2009. – 404 с.

668. **Рец.: Рогова П. І.** Педагогічні бібліотеки України (друга половина XIX – 20-ті роки XX ст.) / П. І. Рогова // АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; наук. ред. О. С. Онищенко ; рец.: О. В. Сухомлинська, Л. А. Дубровіна. – Київ : Четверта хвиля, 2009. – 270 с.

669. **Наук. консультант: Ушанування 90-річчя від дня народження Василя Сухомлинського** : наук.-допом. бібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Л. М. Заліток ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; наук. ред. П. І. Рогова]. – Київ : Четверта хвиля, 2009. – 96 с.

2010

670. **Біла книга національної освіти України** / [Т. Ф. Алексєнко, В. М. Аніщенко ... О. В. Сухомлинська та ін. ; голов. ред. В. Г. Кремень ; заст. голов. ред.: В. І. Луговий ... О. Я. Савченко ; редкол.: М. І. Бурда, М. Б. Євтух ... Сухомлинська О. В. та ін.]; НАПН України. – Київ : Інформ. системи, 2010. – 340 с.

671. **Відкритий лист Академії педагогічних наук України до Верховної Ради України** / Мадзігон В. М., Луговий В. І. ... Сухомлинська О. В. [та ін.] // Пед. газета. – 2010. – Лют. (№ 2). – С. 2.

672. **Деякі аспекти еволюції сприйняття творчості В. Сухомлинського: дорога довжиною в 40 років** : [пер. з рос.] / О. В. Сухомлинська // Ист.-пед. альм. ВЛАДИ. – 2010. – № 3. – С. 30–51.

673. **Запропоновано сучасні технології комплексного виховання дитини** / О. Сухомлинська // Пед. газета. – 2010. – № 3. – С. 4.

674. **Патріотизм як цінність: погляд на історію і сьогодення** / О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2010. – № 2. – С. 10–14.

675. **Перша українська гімназія ім. Т. Шевченка – утілення мрій української інтелігенції** / О. Сухомлинська // Нариси з історії розвитку новаторських навчально-виховних закладів в Україні (XX століття) : навч.-метод. посіб. / за ред. О. В. Сухомлинської, В. С. Курила. – Луганськ : Вид-во ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2010. – С. 158–188.

676. **Програми національного виховання в умовах освітніх модернізаційних змін** / О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2010. – № 4. – С. 4–8.

677. **Слово о В. А. Сухомлинском** / О. В. Сухомлинская // Вестн. Моск. город. пед. ун-та. Серия: Педагогика и психология. – 2010. – № 3. – С. 99–109.

678. **Ольга Сухомлинська: як зробити, щоб дитина була щасливою** [Електронний ресурс] / бесіду вів Віктор Гамолін // Самоврядна українська держава. – 2010. – Січ. (№ 3). – С. 4–5. – Текст. дані. – Київ, 2010. – Режим доступу : http://partiya-sud.com.ua/files/all_gazeta_sud_03_ua.pdf (дата звернення: 04.03.2021). – Назва з екрана.

679. **В. О. Сухомлинський і моральне виховання: трансформація педагогічних цінностей** / О. Сухомлинська // Рідна шк. – 2010. – № 3. – С. 3–7.

680. **Усе моє життя – зв'язок із родиною** : [розмова з Ольгою Сухомлинською] / розмову вела Людмила Галіцина // Управління освітою. – 2010. – 10 трав. (№ 238). – С. 3–5.

681. **Чем лечить мозг – мыслью, трудом, творчеством или лекарствами?** (Некоторые итоги 35-летнего исследования) / подгот. к изд. О. В. Сухомлинской // Пед. вестн. – 2010. – 1–30 сент. (№ 9). – С. 8–10.

Те саме: Ист.-пед. альм. ВЛАДИ. – 2010. – Вып. 3 (4). – С. 9–29.

682. **Чи були школи В. О. Сухомлинського і О. А. Захаренка альтернативними існуючим?** / О. Сухомлинська // Рідна шк. – 2010. – № 9. – С. 13–17.

683. **Школа В. О. Сухомлинського в Павлиші** / О. В. Сухомлинська // Нариси з історії розвитку новаторських навчально-виховних закладів в Україні (XX століття) : навч.-метод. посіб. / АПН України, Ін-т педагогіки, Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка»; [за ред. О. В. Сухомлинської, В. С. Курила; авт. кол.: О. В. Сухомлинська, В. С. Курило, Н. П. Дічек та ін.]. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2010. – С. 316–355.

684. **Школи Сухомлинського і Захаренка як альтернативи існуючим** / О. В. Сухомлинська // Вісн. Черкас. ун-ту / М-во освіти і науки

України, Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2010. – Серія «Педагогічні науки», Спецвип. – С. 7–12.

685. **Ред.: Біла книга національної освіти України** / [Т. Ф. Алексєєнко, В. М. Аніщенко ... О. В. Сухомлинська та ін.; голов. ред. В. Г. Кремень; заст. голов. ред.: В. І. Луговий, В. М. Мадзігон, О. Я. Савченко; редкол.: М. І. Бурда, М. Б. Євтух ... Сухомлинська О. В. та ін.]; за заг. ред. В. Г. Кременя; НАПН України. – Київ: Інформ. системи, 2010. – 340 с.

686. **Ред.: Історико-педагогічний альманах: наук.-фах. вид. ВАК України** / засн. НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки; редкол.: Ольга Сухомлинська (голов. ред.), Лариса Березівська, Олена Біда [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2010. – № 1–2. – Виходить 2 рази на рік.

687. **Ред.: Мистецтво та освіта: наук.-метод. журн.** / Ін-т проблем виховання НАПН України, Ін-т обдаров. дитини НАПН України; ред. рада: Бех І. Д., Гальченко М. С., Камишин В. В., Сухомлинська О. В.; редкол.: Антоненко Т. Л., Біницька К. М. ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – 1996. – . – Київ: [б. в.], 2010. – № 1. – Виходить щоквартально.

688. **Ред.: Нариси з історії розвитку новаторських навчально-виховних закладів в Україні (XX століття): навч.-метод. посіб.** / НАПН України, Ін-т педагогіки, Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка»; [за ред. О. В. Сухомлинської, В. С. Курила; авт. колектив: О. В. Сухомлинська, В. С. Курило, Н. П. Дічек та ін.]. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2010. – 444 с.

689. **Ред.: Педагогіка і психологія: наук.-теорет. та інформ. журн.** НАПН України / редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.), В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, В. Ю. Биков ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ: Пед. думка, 2010. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

690. **Ред.: Педагогічна наука на сторінках журналу «Советская педагогика» (1937–1991): бібліогр. покажч.** / [наук. ред. Сухомлинська О. В.; уклад. Н. С. Побірченко]. – Умань: [Жовтий], 2010. – 324 с.

691. **Ред.: Петренко О. Б.** Гендерний вимір шкільної освіти в Україні (XX століття) : монографія / О. Б. Петренко ; [наук. ред. О. В. Сухомлинська]. – Рівне : Видав. Олег Зень, 2010. – 530 с.

692. **Ред.: Психолого-педагогічні проблеми сільської школи** : наук. зб. / М-во освіти і науки України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини ; [редкол.: Побірченко Н. С. (голов. ред.), Коберник О. М. (заст. голов. ред.), Бех І. Д. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Умань : СПД Жовтий, 2010. – Вип. 32. – 252 с.

693. **Ред.: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді** : зб. наук. пр. Кн. 1, вип. 14 / НАПН України, Ін-т проблем виховання ; редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, А. Й. Сиротенко [та ін.]. – Кіровоград : ТОВ «Імекс-ЛТД», 2010. – 367 с.

694. **Ред.: Федяєва В. Л.** Сімейне виховання в історичній ретроспективі (друга половина XIX – XX століття) : монографія / В. Л. Федяєва ; [наук. ред. О. В. Сухомлинська]. – Херсон : РІПО, 2010. – 348 с.

695. **Ред.: Шлях освіти** : наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, НАПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; голов. ред. О. В. Сухомлинська ; редкол.: Босенко М. І., Дічек Н. П., Єрмаков І. Г. [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 2010. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

696. **Наук. консультант: Ідеї К. Д. Ушинського в контексті сучасної педагогічної освіти та науки: 1991–2010 рр.** : до 185-річчя від дня народж. : бібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд.: А. М. Доркєну, І. О. Іванова, Т. В. Лога ; наук. консультанти: О. В. Сухомлинська, О. Я. Чебикін. – Одеса, 2010. – 124 с.

2011

697. **Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні** / НАПН України ; за заг. ред. В. Г. Кременя ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий, В. М. Мадзігон ... О. В. Сухомлинська]. – Київ : Пед. думка, 2011. – 301 с. – Бібліогр.: с. 138–154. – До 20-річчя незалежності України.

698. **Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси** : наук. пр. [за матеріалами Першої Всеукр. наук.-практ. конф. «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»] / [В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех та ін.]; НАПН України, Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ : Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2011. – 150 с. – (Освітологія).

699. **Берегиня історико-педагогічної науки: до ювілею Нінелі Павлівни Калениченко** / В. М. Мадзігон, О. В. Сухомлинська // Рідна шк. – 2011. – № 3. – С. 73–74.

700. **Колектив і особистість у контексті філософії освіти** / О. В. Сухомлинська // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси : наук. пр. – Київ, 2011. – С. 27–34.

Te same: Шлях освіти. – 2011. – № 4. – С. 2–5.

701. **Освіта і розвиток особистості: історичний вимір** / О. В. Сухомлинська // Зб. наук. пр. / за ред. В. Кременя, Тадеуша Левицького, С. Сисоевої. – Київ ; Хмельницький, 2011. – С. 201–213.

702. **Про особистість і колектив у сучасних педагогічних вимірах** / О. В. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2011. – № 4. – С. 3–7.

703. **Сто років на благо дошкілля!** : урочисте зібрання з нагоди ювілею журналу «ДВ» / О. В. Сухомлинська // Дошк. виховання. – 2011. – № 12. – С. 2–15.

704. **Ред.: Історико-педагогічний альманах** : наук.-фах. вид. ВАК України / засн. НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки ; [редкол.: Ольга Сухомлинська (голов. ред.), Лариса Березівська, Олена Біда та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2011. – № 1–2. – Виходить 2 рази на рік.

705. **Ред.: Мистецтво та освіта** : наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, НАПН України ; редкол.: Л. М. Масол (голова), І. Д. Бех ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. думка, 2011. – № 1–3. – Виходить 4 рази на рік.

706. **Ред.: Мистецтво та освіта** : наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, НАПН України ; редкол.: Л. М. Масол (голова), І. Д. Бех ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. думка, 2011. – № 4. – Виходить 4 рази на рік.

707. **Ред.:** **Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні** / НАПН України ; за заг. ред. В. Г. Кременя ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова) ... О. В. Сухомлинська та ін.]. – Київ : Пед. думка, 2011. – 301 с.

708. **Ред.:** **Педагогіка і психологія** : наук.-теорет. та інформ. журн. НАПН України / редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.) ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2011. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

709. **Ред.:** **Психолого-педагогічні проблеми сільської школи** : наук. зб. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини ; [редкол.: Побірченко Н. С. (голов. ред.), Коберник О. М. (заст. голов. ред.), Бех І. Д. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2011. – Виходить 4 рази на рік.

Вип. 36. – 301 с.

Вип. 37. – 343 с.

Вип. 38. – 288 с.

Вип. 39, ч. 1. – 307 с.

710. **Ред.:** **Радянське минуле в дзеркалі сучасних досліджень з історії педагогіки** : матеріали Всеукр. іст.-пед. наук.-практ. конф., 7 жовт. 2010 р., Умань / ред.: О. Сухомлинська ; НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки. – Умань, 2011. – 95 с. – (Іст.-пед. альм. ; Вип. 1).

711. **Ред.:** **Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді** : зб. наук. пр. Кн. 1, вип. 15 / НАПН України, Ін-т проблем виховання ; [редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, А. Й. Сиротенко та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2011. – 367 с.

712. **Ред.:** **Шлях освіти** : наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, НАПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; голов. ред. О. В. Сухомлинська ; редкол.: Босенко М. І., Дічек Н. П., Єрмаков І. Г. [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 2011. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

713. **Рец.:** **Березівська Л. Д.** Реформи шкільної освіти в Україні у ХХ столітті: документи, матеріали і коментарі : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. : хрестоматія / Л. Д. Березівська ; Ін-т педагогіки НАПН

України ; [рец. Сухомлинська О. В.]. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2011. – 384 с. : табл.

2012

714. **В поєсках наєтєщєго** : [предисл. к кн.] / Ольга Сухомлинская // В. А. Сухомлинский Сердце отдаю детям / Василий Сухомлинский. – [Харьков] : Акта, 2012. – С. 5–22.

715. **Деякі аєпекти єволюції єприняття творчості В. Сухомлинського: дорога довжиною в 40 років** / О. В. Сухомлинська // В. О. Сухомлинський у роздумах сучасних українських педагогів : монографія / [упоряд.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко ; авт. кол.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко, В. С. Курило та ін.]. – Луганськ : Вид-во ДУ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2012. – С. 74–96.

Te same: Ієт.-пєд. альм. / НАПН України, Уман. держ. пєд. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2012. – Вип. 1. – С. 62–72.

716. **Думки В. О. Сухомлинського про здоров'я дітей в ієторичній перспективі** / Сухомлинська О. В. // Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: здоров'я через освіту : матеріали V Міжнар. та XIX Всеукр. пєд. читань, 11–12 жовт. 2012 р. у м. Донецьку : [в 4 т.] / НАПН України, Укр. аєоц. Василя Сухомлинського, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Донец. облас. ін-т пієлядиплом. пєд. освіти. – Донецьк : Витоки, 2012. – Т. 1. – С. 9–17.

Te same: Рідна шк. – 2012. – № 7. – С. 3–7.

717. **Идеи євободы во взглядах В. А. Сухомлинского** / О. В. Сухомлинская // В. А. Сухомлинский в размышлениях современных украинских педагогов : монографія / [єост.: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко ; авт. кол.: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко, В. С. Курило и др.]. – Луганск : Изд-во ГУ «ЛНУ им. Тараса Шевченко», 2012. – С. 36–46.

718. **Идеї євободы у поглядах В. О. Сухомлинського** / О. В. Сухомлинська // В. О. Сухомлинський у роздумах сучасних українських педагогів : монографія / [упоряд.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко ; авт. кол.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко, В. С. Курило та ін.]. – Луганськ : Вид-во ДУ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2012. – С. 34–42.

719. **Некоторые аєпекты єволюции восприятия творчества В. А. Сухомлинского** / О. В. Сухомлинская // В. А. Сухомлинский в

размышлениях современных украинских педагогов : монография / [сост.: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко ; авт. кол.: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко, В. С. Курило и др.]. – Луганск : Изд-во ГУ «ЛНУ им. Тараса Шевченко», 2012. – С. 79–103.

720. **Педагогіка Михайла Драгоманова – обличчям до України** / О. В. Сухомлинська // Education and Pedagogical Sciences = Освіта та педагогічна наука. – 2012. – № 4. – С. 63–66.

721. **Психотехніка – втрачений напрям радянської педагогічної науки і практики** / О. В. Сухомлинська // Педагогічна і психологічна науки в Україні : зб. наук. пр. : в 5-ти т. / НАПН України. – Київ, 2012. – Т. 1. Заг. педагогіка та філософія освіти. – С. 107–125.

Te same: Іст.-пед. альм. / НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – 2012. – № 2. – С. 6–12.

722. **В. А. Сухомлинский и нравственное воспитание: трансформация педагогических ценностей** / О. В. Сухомлинская // В. А. Сухомлинский в размышлениях современных украинских педагогов : монография / [сост.: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко ; авт. кол.: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко, В. С. Курило и др.]. – Луганск : Изд-во ГУ «ЛНУ им. Тараса Шевченко», 2012. – С. 69–78.

723. **Василий Александрович Сухомлинский – научная биография** / О. В. Сухомлинская // В. А. Сухомлинский в размышлениях современных украинских педагогов : монография / [сост.: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко ; авт. кол.: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко, В. С. Курило и др.]. – Луганск : Изд-во ГУ «ЛНУ им. Тараса Шевченко», 2012. – С. 15–26.

724. **В. О. Сухомлинський і моральне виховання: трансформація педагогічних цінностей** / О. В. Сухомлинська // В. О. Сухомлинський у роздумах сучасних українських педагогів : монографія / [упоряд.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко ; авт. кол.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко, В. С. Курило та ін.]. – Луганськ : Вид-во ДУ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2012. – С. 64–73.

725. **Василь Олександрович Сухомлинський – наукова біографія** / О. В. Сухомлинська // В. О. Сухомлинський у роздумах сучасних українських педагогів : монографія / [упоряд.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко ; авт.

кол.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко, В. С. Курило та ін.]. – Луганськ : Вид-во ДУ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2012. – С. 14–24.

726. Трансформация образования в Украине и педагогическое наследие Василия Сухомлинского / О. В. Сухомлинская // В. А. Сухомлинский в размышлениях современных украинских педагогов : монография / [сост.: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко ; авт. кол.: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко, В. С. Курило и др.]. – Луганск : Изд-во ГУ «ЛНУ им. Тараса Шевченка», 2012. – С. 27–35.

727. Трансформація освіти в Україні та педагогічний доробок Василя Сухомлинського / О. В. Сухомлинська // В. О. Сухомлинський у роздумах сучасних українських педагогів : монографія / [упоряд.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко ; авт. кол.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко, В. С. Курило та ін.]. – Луганськ : Вид-во ДУ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2012. – С. 25–33.

728. У пошуках справжнього : [передм. до кн.] / Ольга Сухомлинська // В. О. Сухомлинський Серце віддаю дітям / Василь Сухомлинський. – [Харків] : Акта, 2012. – С. 5–22.

729. Философия для детей в этическом наследии В. А. Сухомлинского / О. В. Сухомлинская // В. А. Сухомлинский в размышлениях современных украинских педагогов : монография / [сост.: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко ; авт. кол.: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко, В. С. Курило и др.]. – Луганск : Изд-во ГУ «ЛНУ им. Тараса Шевченка», 2012. – С. 56–68.

730. Філософія для дітей у етичній спадщині В. О. Сухомлинського / О. В. Сухомлинська // В. О. Сухомлинський у роздумах сучасних українських педагогів : монографія / [упоряд.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко ; авт. кол.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко, В. С. Курило та ін.]. – Луганськ : Вид-во ДУ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2012. – С. 52–63.

731. Художественные миниатюры В. Сухомлинского в культурологическом измерении / О. В. Сухомлинская // В. А. Сухомлинский в размышлениях современных украинских педагогов : монография / сост.: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко ; [авт. кол.: О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко, В. С. Курило и др.]. – Луганск : Изд-во ГУ «ЛНУ им. Тараса Шевченка», 2012. – С. 47–55.

732. **Художні мініатюри В. Сухомлинського в культурологічному вимірі** / О. В. Сухомлинська // В. О. Сухомлинський у роздумах сучасних українських педагогів : монографія / [упоряд.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко ; авт. кол.: О. В. Сухомлинська, О. Я. Савченко, В. С. Курило та ін.]. – Луганськ : Вид-во ДУ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2012. – С. 43–51.

733. **Упоряд.: Сухомлинський В. А. Сердце отдаю детям** / Василий Сухомлинский. – [Харьков] : Акта, 2012. – 564 с.

734. **Упоряд.: Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям** / Василь Сухомлинський. – [Харків] : Акта, 2012. – 564 с.

735. **Ред.: Історико-педагогічний альманах : наук.-фах. вид. ВАК України** / засн. НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки ; редкол.: Ольга Сухомлинська (голов. ред.), Лариса Березівська, Олена Біда, Тетяна Завгородня [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2012. – № 1–2. – Виходить 2 рази на рік.

736. **Ред.: Мистецтво та освіта : наук.-метод. журн.** / М-во освіти і науки молоді та спорту України, НАПН України ; редкол.: Л. М. Масол (голова), І. Д. Бех ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. думка, 2012. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

737. **Ред.: Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України : наук.-теорет. та інформ. вісн. НАПН України** / НАПН України, Держ. інформ.-вироб. підприємство вид-во «Пед. преса» ; [редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.), Н. Г. Несин (відп. секр.), В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, В. Ю. Биков ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2012. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

738. **Ред.: Педагогічна і психологічна науки в Україні : [зб. наук. пр.] : у 5-ти т.** / НАПН України ; [ред. рада: Кремень В. Г. (голова), Мадзігон В. М. (заст. голови), Луговий В. І. (заст. голови) ... Сухомлинська О. В. та ін.] – Київ : Пед. думка, 2012. – До 20-річчя НАПН України.

Т. 1 : Загальна педагогіка та філософія освіти. – 365 с.

Т. 2 : Психологія, вікова фізіологія та дефектологія. – 398 с.

Т. 3 : Загальна середня освіта. – 430 с.

Т. 4 : Професійна освіта і освіта дорослих. – 510 с.

Т. 5 : Вища школа. – 389 с.

739. **Ред.: Психолого-педагогічні проблеми сільської школи** : наук. зб. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини ; [редкол.: Побірченко Н. С. (голов. ред.), Коберник О. М. (заст. голов. ред.), Бех І. Д. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Умань : ПП Жовтий, 2012.

Вип. 40. – 360 с.

Вип. 42, ч. 1. – 365 с.

Вип. 42, ч. 2. – 404 с.

Вип. 43, ч. 1. – 296 с.

Вип. 43, ч. 2. – 411 с.

740. **Ред.: Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: здоров'я через освіту** : матеріали V Міжнар. та XIX Всеукр. пед. читань, Донецьк, 11–12 жовт. 2012 р. : [4 т.] / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, НАПН України, Укр. асоц. імені Василя Сухомлинського, Донец. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти ; [редкол.: Савченко О. Я., Сухомлинська О. В., Бех І. Д. та ін.]. – Донецьк : Витоки, 2012.

Т. 1. – 366 с.

Т. 2. – 256 с.

Т. 3. – 164 с.

Т. 4. – 388 с.

741. **Ред.: Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал** : матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України (за 2011 р.) / Ін-т проблем виховання НАПН України ; [за ред. О. В. Сухомлинської та ін.]. – Івано-Франківськ : Типовіт, 2012. – Вип. 2. – 352 с.

742. **Ред.: Шлях освіти** : наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, НАПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України ; голов. ред. О. В. Сухомлинська ; редкол.: Босенко М. І., Дічек Н. П., Єрмаков І. Г. [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 2012. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

743. **Ред.: Education and Pedagogical Sciences = Освіта та педагогічна наука** : журнал / засн. Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка ; члени редкол.: Амоша О. І., Буріан Вальтер ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – 1922–1931, 2001. – . – Луганськ : Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2012. – № 1–6. – Виходить 6 разів на рік.

744. **Рец.: Науковий простір академіка Олександри Савченко** / [упоряд.: Я. П. Кодлюк, Т. Я. Довга, Л. М. Заліток, О. С. Покусова ; рец. О. В. Сухомлинська та ін.]. – Київ : Богданова А. М., 2012. – 312 с.

2013

745. **Диференційований підхід в історії української школи (кінець XIX – перша третина XX ст.)** : монографія / [Сухомлинська О. В. та ін.] ; НАПН України, Ін-т педагогіки. – Київ : Пед. думка, 2013. – 637 с. : табл.

746. **Школа Сухомлинського у Павлиші – погляд крізь призму часу** : наук.-поп. вид. / О. В. Сухомлинська. – Київ : Пед. думка, 2013. – 124 с.

747. **Авторські педагогічні системи як складова оновлення національної школи** / Ольга Сухомлинська // Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія : монографія / за ред. Василя Кременя [та ін.]. – Київ : Едельвейс, 2013. – С. 397–404.

748. **Архітектор дитячих сердець** : [інтерв'ю з акад. НАПН України О. В. Сухомлинською / провела Соломія Буй ; фото надані Ольгою Сухомлинською] // День. – 2013. – 25–26 жовт. (№ 194/195). – Кольор. вкладка : Маршрут № 1. Мій учитель. – С. 28–30 : фот.

749. **Довга дорога до правди** : [розмова з академіком Ольгою Василівною Сухомлинською з нагоди видання книги В. О. Сухомлинського «Серце віддаю дітям»] / розмову вела Ольга Коноваленко // Освіта. – 2013. – 23–30 січ. (№ 4/5). – С. 4–5.

750. **Идеи В. А. Сухомлинского о здоровье детей в исторической перспективе** / О. В. Сухомлинская // Психол.-пед. поиск. – 2013. – № 3. – С. 36–44.

751. **Переднє слово** / О. В. Сухомлинська // Диференційований підхід в історії української школи (кінець XIX – перша третина XX ст.) : монографія / [Сухомлинська О. В., Дічек Н. П., Березівська Л. Д. та ін.] ; НАПН України, Ін-т педагогіки. – Київ : Пед. думка, 2013. – С. 5–10.

752. **Психотехніка і НОП крізь призму диференціації педагогічного процесу в школі (методологія і технології)** / О. В. Сухомлинська // Диференційований підхід в історії української школи (кінець XIX – перша третина XX ст.) : монографія / [Сухомлинська О. В., Дічек Н. П.,

Березівська Л. Д. та ін.] ; НАПН України, Ін-т педагогіки. – Київ : Пед. думка, 2013. – С. 373–422.

753. **Василь Олександрович Сухомлинський – наукова біографія** / О. В. Сухомлинська // Пед. вісн. – Кіровоград, 2013. – № 2/3. – С. 17–21.

754. **К. Д. Ушинський на тлі доби** / Сухомлинська О. В. // Вісн. Чернігів. нац. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки / Чернігів. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2013. – Вип. 110. – С. 6–8. – Вип. присвяч. 190-річчю з дня народж. К. Д. Ушинського.

755. **Філософія освіти в системі соціокультурного знання** / О. Сухомлинська, Г. Пустовіт // Пед. газета. – 2013. – Берез. (№ 3). – С. 4.

756. **Школа Сухомлинського як педагогічний проект** / О. В. Сухомлинська // Профтех. освіта. – 2013. – № 4. – С. 5–8 ; Освіта. – 2013. – 18–25 верес. (№ 41). – С. 6–7.

757. **40 Years' Evolution of Vasyl Sukhomlynsky' Work Perception** / Olga Sukhomlynska // The old and new thinking about education : Studia I Monografie / Ed. Ryszard Kucha and Slavomir Cudak. – 2013. – № 43. – P. 165–183.

758. **Ред.: Історико-педагогічний альманах** : наук.-фах. вид. ВАК України / засн. НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки ; редкол.: Ольга Сухомлинська (голов. ред.), Лариса Березівська, Олена Біда [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2013. – № 1–2. – Виходить 2 рази на рік.

759. **Ред.: Мистецтво та освіта** : наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, НАПН України ; редкол.: Л. М. Масол (голова), І. Д. Бех ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. думка, 2013. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

760. **Ред.: Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія** : монографія / М-во освіти і науки України, НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти [та ін.] ; за ред.: Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Віктора Огнев'юка [та ін.] ; [наук. рада: Василь Кремень, Тадеуш Левовицький, Віктор Огнев'юк, Ольга Сухомлинська]. – Київ : Едельвейс, 2013. – 459 с.

761. **Ред.:** Основні напрями досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні / НАПН України; упоряд.: Регейло І. Ю., Смола Л. М.; [ред. група: Луговий В. І., Гуржій А. М. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Київ, 2013. – 48 с.

762. **Ред.:** Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України : наук.-теорет. та інформ. вісн. НАПН України / НАПН України, Держ. інформ.-вироб. підприємство вид-во «Пед. преса»; [редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.), Н. Г. Несин (відп. секр.) ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2013. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

763. **Ред.:** Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : наук. зб. / М-во освіти і науки України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини; [редкол.: Побірченко Н. С. (голов. ред.), Коберник О. М. (заст. голов. ред.), Бех І. Д. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2013.

Вип. 44. – 358 с.

764. **Ред.:** Радул О. С. Виховання дітей в процесі життєдіяльності давніх східних слов'ян (VI–XIII ст.) : [монографія] / Ольга Сергіївна Радул; [наук. ред. О. В. Сухомлинська]. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – 446 с. : іл.

765. **Ред.:** Шлях освіти : наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, НАПН України, Асоц. працівників гімназій і ліцеїв України; голов. ред. О. В. Сухомлинська; редкол.: Босенко М. І., Дічек Н. П., Єрмаков І. Г. [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. преса, 2013. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

766. **Ред.:** Education and Pedagogical Sciences = Освіта та педагогічна наука : журнал / засн. Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка; члени редкол.: Амоша О. І., Буріан Вальтер ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – 1922–1931, 2001. – . – Луганськ : Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2013. – № 1–6. – Виходить 6 разів на рік.

767. **Рец.:** Яків Феофанович Чепіга (Зеленкевич) – видатний педагог, психолог, громадський діяч : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [упоряд.: Н. М. Лисиця, Л. М. Айвазова, Л. М. Бублик та ін.; рец. О. В. Сухомлинська]. – Київ : Нілан-ЛТД, 2013. – 135, [8] с. – (Серія «Видатні педагоги світу»; вип. 9).

768. **Гуманістичний напрям педагогіки В. О. Сухомлинського** / Сухомлинська Ольга // Джу Сяомань. Діалоги з відомими педагогами. – 2014. – С. 28–39. – Текст. кит. мовою.

769. **Освіта для полікультурного суспільства: наміри конструювання в Україні** / О. В. Сухомлинська // Wielokulturowość i educacgat. – Warszawa–Cieszyn, 2014. – S. 175–182.

770. **Освіта як багатомірна і багатофункціональна система** / О. Сухомлинська // Пед. газета. – 2014. – Берез. (№ 3). – С. 3.

771. **Радянська педагогіка як ідеологія: спроби історичної реконструкції** / Ольга Сухомлинська // Іст.-пед. альм. / НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки. – 2014. – № 1. – С. 4–24.

772. **Русский язык в Украине: слово и его функции** / проф. Ольга Сухомлинская // Годишњак учительского факультета у Врањ. Година пета / Универзитет у Нишу, Учительски факултет у Врање; за издавача проф. Стојан Ценић, декан. – Врање, 2014. – С. 331–337. – Текст словац. мовою.

773. **Тематика історико-педагогічних досліджень як особливий вимір і перспектива** / Ольга Сухомлинська // Українська історико-педагогічна наука в дзеркалі тематики дисертаційних досліджень : хронол.-темат. покажч. – Умань, 2014. – С. 8–14.

774. **Ред.: Актуальні проблеми сучасних історико-педагогічних досліджень шкільної освіти** : зб. тез і анот. матеріалів XIV Всеукр. іст.-пед. наук.-практ. конф. / НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України; [редкол.: Сухомлинська О. В. та ін.]. – Київ : Пед. думка, 2014. – 111 с.

775. **Ред.: Історико-педагогічний альманах** : наук.-фах. вид. ВАК України / засн. НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки; редкол.: Ольга Сухомлинська (голов. ред.), Лариса Березівська, Олена Біда [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2014. – № 1–2. – Виходить 2 рази на рік.

776. **Ред.: Мистецтво та освіта** : наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, НАПН України; редкол.: Л. М. Масол (голова), І. Д. Бех ...

О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. думка, 2014. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

777. **Ред.: Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України** : наук.-теорет. та інформ. вісн. НАПН України / НАПН України, Держ. інформ.-вироб. підприємство вид-во «Пед. преса»; [редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.), Н. Г. Несин (відп. секр.) ... О. В. Сухомлинська та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2014. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

778. **Ред.: Психолого-педагогічні проблеми сільської школи** : наук. зб. / М-во освіти і науки України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини; [редкол.: Побірченко Н. С. (голов. ред.), Коберник О. М. (заст. голов. ред.), Бех І. Д. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2014. – Вип. 48. – 320 с.

779. **Ред.: Українська історико-педагогічна наука у дзеркалі тематики дисертаційних досліджень (1995–2014)** : хронол.-темат. покажч. закордированих тем дис. дослідж. зі спец. 13.00.01 / автор проєкту Сухомлинська О. В.; наук. консультант Побірченко Н. С.; наук. ред. Сухомлинська О. В.; упоряд.: Коляда Н. М., Албул І. В., Бондаренко Г. В. [та ін.]. – Умань ФОП Жовтий, 2014. – 357 с.

780. **Ред.: Education and Pedagogical Sciences = Освіта та педагогічна наука** : журнал / засн. Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка; члени редкол.: Амоша О. І., Буріан Вальтер ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – 1922–1931, 2001. – . – Луганськ : Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. – № 1, 2. – Виходить 2 рази на рік.

781. **Наук. консультант: Підручники і навчальні посібники з гуманітарних дисциплін для початкових і середніх навчальних закладів (1918–1945 рр.) з фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського** : каталог / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [упоряд.: Мацібора Н. Г., Бондарчук О. Б., Іващенко В. М. та ін.; наук. консультант Сухомлинська О. В.; наук. ред. П. І. Рогова]. – Київ : ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2014. – 376 с.

782. **Наук. консультант: В. О. Сухомлинський. Біобібліографія: 2008–2013 рр.** : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; упоряд. Л. М. Заліток; наук. консультант

О. В. Сухомлинська ; [наук. ред. П. І. Рогова ; бібліогр. ред. Л. О. Пономаренко]. – Вінниця : Вид-во «Нілан-ЛТД», 2014. – 256 с. – (Серія «Видатні педагоги світу» ; вип. 10).

2015

783. **Педагогіка** : баз. підруч. для студ. вищ. навч. закл. III–IV р. а. / авт. кол.: І. Ф. Прокопенко, В. Г. Кремень ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – Харків : Фоліо, 2015. – 572 с.

784. **Громадянське виховання і сучасна освіта: від здобутого – до нових акцентів і наголосів** / О. В. Сухомлинська // Педагогіка і психологія. Вісн. НАПН України. – 2015. – № 2. – С. 5–13.

785. **Дослідження мікроісторії в сучасному історико-педагогічному вимірі** / О. В. Сухомлинська // Іст.-пед. альм. / НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2015. – № 2. – С. 4–7. – Текст статті доступний також в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ipa_2015_2_3 (дата звернення: 18.03.2021). – Назва з екрана.

786. **Забезпечення світоглядної та духовно-моральної спрямованості освіти** / Ольга Сухомлинська // Пед. газета. – 2015. – Січ.–лют. (№ 1). – С. 3. – Відділення загальної педагогіки та філософії освіти.

787. **Концептуалізація ідей про виховання моральності в сучасній Україні** / О. В. Сухомлинська // Шк. світ. – 2015. – № 4. – С. 20.

788. **Майже ювілейне** : до 10-річчя виходу першого номера / Ольга Сухомлинська // Іст.-пед. альм. / НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2015. – Вип. 1. – С. 4–5.

789. **Підліток. Який він?** : [консультація для батьків] / О. В. Сухомлинська // Шк. психологу. Усе для роботи. – Харків, 2015. – № 1. – С. 35–37. – Текст статті доступний також в інтернеті: <https://journal.osnova.com.ua/article/47887> (дата звернення: 18.03.2021). – Назва з екрана.

790. **Про ідеї та підходи до виховання моральності: український погляд** / О. В. Сухомлинська // Шк. світ. – 2015. – № 4. – С. 4–20.

791. **Радянська педагогіка як ідеологія. Спроба історичної реконструкції** / О. В. Сухомлинська // Шк. світ. – 2015. – № 4. – С. 21–41. –

Текст статті доступний також в інтернеті:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ipa_2014_1_3 (дата звернення: 18.03.2021). – Назва з екрана.

792. **Толерантність як підхід до розгляду ідей В. О. Сухомлинського про дитину** / Ольга Сухомлинська // Іст.-пед. альм. / НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – 2015. – № 1. – С. 7–12.

793. **Ред.: Історико-педагогічний альманах** : [наук.-фах. вид. України] / засн. Ін-т педагогіки НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки; редкол.: Сухомлинська О. В. (голов. ред.), Побірченко Н. С. (заст. голов. ред.), Березівська Л. Д. [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2015. – № 1, 2. – Виходить 2 рази на рік.

794. **Ред.: Мистецтво та освіта** : наук.-метод. журн. / М-во освіти і науки України, НАПН України; редкол.: Л. М. Масол (голова), І. Д. Бех ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1995. – . – Київ : Пед. думка, 2015. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

795. **Ред.: Освіта крізь призму мікроісторії: заклади освіти, особистості, навчальна література, листування** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 22 жовт. 2015 р., м. Київ / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка [та ін.; редкол.: О. В. Сухомлинська, Л. Л. Хоружа, В. В. Прошкін]. – Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – 323 с.

796. **Ред.: Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України** : наук.-теорет. та інформ. вісн. НАПН України / НАПН України, Держ. інформ.-вироб. підприємство вид-во «Пед. преса»; [редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.), Н. Г. Несин (відп. секр.) ... О. В. Сухомлинська та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2015. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

797. **Ред.: Психолого-педагогічні проблеми сільської школи** : наук. зб. / М-во освіти і науки України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини; [редкол.: Побірченко Н. С. (голов. ред.), Коберник О. М. (заст. голов. ред.), Бех І. Д. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2015. – Вип. 53. – 434 с.

798. **Ред.: Український педагогічний журнал** : наук. журн. / засн. Ін-т педагогіки НАПН України; наук. рада: Кремень В. Г., Гриневич Л. М. ...

Сухомлинська О. В. ; редкол.: О. М. Топузов (голов. ред.), М. В. Головка (заст. голов. ред.) ... Л. Д. Березівська [та ін.]. – 2015, січ. – . – Київ, 2015. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

799. **Рец.: Сбруєва А. А.** Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах : навч. посіб. / А. А. Сбруєва, М. Ю. Рисіна, Н. Г. Осьмук ; [рец. Сухомлинська О. В.]. – Суми : ВВП «Мрія», 2015. – 250 с.

2016

800. **Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні** / НАПН України ; за заг. ред. В. Г. Кременя ; [склад авт.: Авшенюк Н. М., Аніщенко О. В. ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Київ : Пед. думка, 2016. – 448 с. – До 25-річчя незалежності України.

801. **Спадщина В. О. Сухомлинського – джерело сучасної педагогічної науки і практики** : монографія / НАПН України, Укр. асоц. ім. Василя Сухомлинського, Волин. ін-т післядиплом. пед. освіти ; [авт. кол.: О. В. Сухомлинська та ін.]. – Луцьк : Надстир'я, 2016. – 254 с.

802. **Громадянськість української молоді: виклики, здобутки, перспективи** / Ольга Сухомлинська // Пед. газ. – 2016. – Берез.–квіт. (№ 2). – С. 3.

803. **Мета стратегії розвитку загальної середньої освіти** / О. В. Сухомлинська // Педагогіка і психологія. Вісн. НАПН України = Pedagogics and psychology. Newsletter of the NAPS of Ukraine. – 2016. – № 4. – С. 11–13.

804. **Про цю книгу** : [передм. до кн.] / Ольга Сухомлинська // Сухомлинський В. О. Я розповім вам казку... Філософія для дітей / Василь Сухомлинський. – Харків : Видав. дім «Школа», 2016. – С. 5–12.

805. **Слово про батька** : [розмова з академіком-секретарем Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти НАПН України О. В. Сухомлинською] / спілкувалася Наталія Кулик // Освіта України. – 2016. – 3 жовт. (№ 39). – С. 12–13. – Текст статті доступний також в інтернеті: http://naps.gov.ua/ua/press/about_us/1029/ (дата звернення: 18.03.2021). – Назва з екрана.

806. **Василь Сухомлинський: виховуємо художнім словом** / Ольга Сухомлинська // *Справи сімейні*. – 2016. – № 1. – С. 18–19 : фот.
807. **В. О. Сухомлинський про життєві (вітальні) потреби дітей: піклування і захист** / О. В. Сухомлинська // *Інноватика у вихованні* : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне, 2016. – Вип. 3. – С. 6–15.
808. **В. Сухомлинський про патріотизм: тексти і контексти** / О. В. Сухомлинська // *Пед. пошук*. – 2016. – № 4. – С. 4–7.
809. **Українсько-польсько педагогічні впливи в історичному вимірі: випадок В. Сухомлинського** / Ольга Сухомлинська // *Іст.-пед. альм.* / НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки. – Умань, 2016. – Вип. 1. – С. 46–50. – Текст статті доступний також в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ipa_2016_1_10 (дата звернення: 18.03.2021). – Назва з екрана.
810. **Як дорослішають в Україні і світі: загальні тенденції і виклики** / Ольга Сухомлинська // *Гірська шк. Укр. Карпат*. – 2016. – № 15. – С. 5–8.
811. **O duchowosci jako indywidualnym przymiocie: wymiar ukraiński** / Olga Suchomlynska // *Studia Paedagogical Ignatiana*. – 2016. – № 4. – P. 85–94.
812. **Ukrainian and Polish Pedagogical in the Historical Dimension: The Case of Vasyl Sukhomlynskyi** / Olga Sukhomlynska // *Annales universitatis Mariae Curie-Sklodowska*. – Lublin–Polonia, 2016. – Vol. XXIX. – № 2. – S. 133–138.
813. **Упоряд.: Сухомлинський В. О. Я розповім вам казку... Філософія для дітей** / Василь Сухомлинський ; уклад. О. В. Сухомлинська. – Харків : Видав дім. «Школа», 2016. – 576 с.
814. **Ред.: Інноватика у вихованні** : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т ; [члени ред. ради: Сухомлинська О. В. та ін.]. – Рівне, 2016. – Вип. 3. – 327 с.
815. **Ред.: Історико-педагогічний альманах** : [наук.-фах. вид. України] / засн. Ін-т педагогіки НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки ; редкол.: Сухомлинська О. В. (голов. ред.), Коляда Н. М. (заст. голов. ред.),

Березівська Л. Д. [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2016. – № 1, 2. – Виходить 2 рази на рік.

816. **Ред.: Мистецтво та освіта** : наук.-метод. журн. / засн.: Ін-т проблем виховання НАПН України, Ін-т обдар. дитини НАПН України ; ред. рада: Бех І. Д., Камишин В. В., Сухомлинська О. В. – 1996, жовт. – . – Київ : Пед. думка, 2016. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

817. **Ред.: Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні** / НАПН України ; за заг. ред. В. Г. Кременя ; [склад авт.: Авшенюк Н. М., Аніщенко О. В. ... Сухомлинська О. В. та ін. ; редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий ... О. В. Сухомлинська та ін.]. – Київ : Пед. думка, 2016. – 448 с. – До 25-річчя незалежності України.

818. **Ред.: Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України** : наук.-теорет. та інформ. вісн. НАПН України / НАПН України, Держ. інформ.-вироб. підприємство вид-во «Пед. преса» ; [редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.), Н. Г. Несин (відп. секр.) ... О. В. Сухомлинська [та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2016. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

819. **Ред.: Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: «Щоб у серці жила Батьківщина»** : зб. матеріалів ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. і ХХІІІ Всеукр. пед. читань, [15–16 верес. 2016 р., м. Луцьк] / НАПН України, Укр. асоц. ім. Василя Сухомлинського, Волин. ін-т післядиплом. пед. освіти ; [редкол.: Сухомлинська О. В. та ін.]. – Луцьк : Надстир'я, 2016. – 316 с.

820. **Ред.: Український педагогічний журнал = Ukrainian educational journal** : фах. період. вид. Ін-ту педагогіки НАПН України / засн. Ін-т педагогіки НАПН України ; наук. рада: Кремень В. Г. (голова наук. ради), Гриневич Л. М. ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – 2015, січ. – . – Київ : Пед. думка, 2016. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

821. **Ред.: Education and Pedagogical Sciences = Освіта та педагогічна наука** : журнал / засн. Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка ; члени редкол.: Буріан Вальтер, Бур'ян М. С. ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – 1922–1931, 2001. – . – Старобільськ : Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2016. – № 1, 2. – Виходить 2 рази на рік.

822. **Наук. консультант:** НАПН України, Педагогічний музей України / [уклад.: В. О. Гайдей, О. П. Міхно ; наук. консультант О. В. Сухомлинська]. – Київ : ПМУ, 2016. – 212 с.

823. **Наук. консультант:** Підручники і навчальні посібники з природничо-математичних предметів для початкових і середніх навчальних закладів (1918–1945 рр.) з фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : каталог / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Мацібора Н. Г., Бондарчук О. Б., Домбровська Л. В., Іващенко В. Н., Палійчук Р. І., Гулак В. М., Дунаєва Л. М. ; наук. консультант Сухомлинська О. В. ; наук. ред. Березівська Л. Д.]. – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2016. – 405 с.

824. **Наук. консультант:** Спеціалізовані вчені ради як складник розвитку Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України (1994–2014) / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Ін-т педагогіки НАПН України ; [уклад.: Березівська Л. Д. та ін. ; наук. консультант Сухомлинська О. В.]. – Київ : Корзун Д. Ю., 2016. – 452 с.

825. **Наук. консультант:** УНДП на сторінках педагогічних журналів 1926–1976 рр. / НАПН України, Пед. музей України ; [уклад.: Гайдей В. О., Міхно О. П. ; наук. консультант Сухомлинська О. В.]. – Київ : ПМУ, 2016. – 210 с. – (Педагогічні републікації ; вип. 3).

826. **Наук. консультант:** Циркуляри по Київському навчальному округу у фондах Педагогічного музею України (1874–1917 рр.) : каталог-путівник / НАПН України, Пед. музей України ; [уклад.: В. О. Гайдей, О. П. Міхно ; наук. консультант Сухомлинська О. В.]. – Київ : ПМУ, 2016. – 165 с. – (Серія «Бібліофонд Педагогічного музею» ; вип. 2).

2017

827. Героїзм і героїчне у вихованні: вчора і сьогодні / Ольга Сухомлинська // Світогляд. – 2017. – № 4. – С. 29–33 : фот. – Бібліогр.: 10 назв.

828. Дитина і питання про смертність: підхід Василя Сухомлинського / О. В. Сухомлинська // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. – 2017. – Вип. 5. – С. 134–141. – Бібліогр.: 22 назви.

829. **Зеленко Олександр Устинович / Ольга Василівна Сухомлинська** // Енциклопедія позашкільної освіти / НАПН України, Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, Рівнен. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти; [ред.: Г. П. Пустовіт, В. В. Вербицький ... О. В. Сухомлинська та ін.]. – Рівне : Зень О., 2017. – С. 181–182.

830. **Мединський Євген Миколайович / Ольга Василівна Сухомлинська** // Енциклопедія позашкільної освіти / НАПН України, Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, Рівнен. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти; [ред.: Г. П. Пустовіт, В. В. Вербицький ... О. В. Сухомлинська та ін.]. – Рівне : Зень О., 2017. – С. 236–237.

831. **Моральне виховання учнів: педагогічна наука і практика** / О. В. Сухомлинська // Вічне слово. – 2017. – № 1/2. – С. 3–7.

832. **Педагоги і педагогіка в діяльності Всеукраїнської академії наук (до 100-річчя НАН України і 25-річчя НАПН України)** / О. В. Сухомлинська // Істор.-пед. альм. / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2017. – № 1. – С. 4–13. – Бібліогр.: 29 назв. – DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4833.1.2017.153325>.

833. **Права дітей** / Ольга Василівна Сухомлинська // Енциклопедія позашкільної освіти / НАПН України, Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, Рівнен. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти; [ред.: Г. П. Пустовіт, В. В. Вербицький ... О. В. Сухомлинська та ін.]. – Рівне : Зень О., 2017. – С. 354–354.

834. **Свежий ветер сказки** / Ольга Сухомлинская // Сухомлинский В. А. Огнегривый конёк : [Сказки. Притчи. Рассказы] / Василий Сухомлинский. – Киев, [2017]. – С. 3–4.

835. **Свіжий вітер казки** / Ольга Сухомлинська // Сухомлинський В. О. Вогнегривий коник : [Казки. Притчі. Оповідання] / Василь Сухомлинський. – Київ, [2017]. – С. 3–4.

836. **Василь Сухомлинський: «Як же все це було без мене?»** / Ольга Сухомлинська // Справи сімейні. – 2017. – № 11. – С. 24–25 : фот., мал.

837. **Уплив радянської ідеології на організацію освітнього процесу в загальноосвітній школі** [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Нариси з історії розвитку диференційованого підходу до організації навчання в українській школі (кінець 30-х – 80-ті рр. ХХ ст.) : посібник / кол.

авт.: О. В. Сухомлинська, Н. П. Дічек, Л. Д. Березівська та ін. – Текст. дані. – Київ : Пед. думка, 2017. – Розд. 1: Диференціація шкільної освітньої галузі в Україні як складник державної політики (кінець 30-х – 80-ті рр. ХХ ст.), п. 1.1. – С. 7–26. – Режим доступу : http://undip.org.ua/upload/iblock/3f2/posibnyk_13_07_2017_last.pdf (дата звернення 20.04.2021). – Назва з екрана.

838. **Філософія дитинства: як ми розуміємо її сьогодні** / О. В. Сухомлинська // Філософія дитинства Януша Корчака. Фундаментальні потреби дитини у сучасному суспільстві : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. з педагогіки та дит. психології, 7–8 квіт. 2017 р. / Укр. т-во Януша Корчака, НАПН України, Пол. ін-т у Києві, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2017. – С. 22–29.

839. **Шацький Станіслав Теофілович** / Ольга Василівна Сухомлинська // Енциклопедія позашкільної освіти / НАПН України, Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, Рівнен. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ; [ред.: Г. П. Пустовіт, В. В. Вербицький ... О. В. Сухомлинська та ін.]. – Рівне : Зень О., 2017. – С. 493.

840. **Що таке «історія сучасності» в історичному вимірі (компаративний аналіз за матеріалами зарубіжних джерел)** [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Сучасні вимоги до організації та проведення історико-педагогічних досліджень : зб. матеріалів наук.-методол. семінару з історії освіти, 25 жовт. 2017 р. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Текст. дані. – Київ, 2017. – С. 5–6. – Режим доступу : https://lib.iitta.gov.ua/709274/1/organization_and_conducting_researches.2017.pdf (дата звернення 17.03.2021). – Назва з екрана.

841. **Як дорослішають в Україні і світі: загальні тенденції і виклики** / О. В. Сухомлинська // Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України) : зб. наук. пр. / НАПН України. – Київ, 2017. – С. 28–32. – Бібліогр.: 5 назв.

842. **Упоряд.: Сухомлинский В. А.** Огнегривый конёк : [Сказки. Притчи. Рассказы] / Василий Сухомлинский ; [сост. и предисл. О. В. Сухомлинской]. – Киев : Знання, [2017]. – 279 с. : ил.

843. **Упоряд.: Сухомлинський В. О.** Вогнегривий коник : [Казки. Притчі. Оповідання] / Василь Сухомлинський ; [упоряд. і передм.

О. В. Сухомлинської]. – Київ : Знання, [2017]. – 255 с. : іл. – (Серія «Скарби» : засн. 2013 р.).

844. **Ред.:** **Енциклопедія позашкільної освіти** / НАПН України, Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, Рівнен. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ; [ред.: Г. П. Пустовіт, В. В. Вербицький ... О. В. Сухомлинська та ін.]. – Рівне : Зень О., 2017. – 525 с.

845. **Ред.:** **Звіт про діяльність Національної академії педагогічних наук України в 2016 р. та в період 2012–2016 рр.** / НАПН України ; за заг. ред. Кременя В. Г. ; [підгот.: Луговий В. І., Гуржій А. М., Сухомлинська О. В. та ін. ; редкол.: Кремень В. Г. (голова), Луговий В. І. (заст. голови) ... Сухомлинська О. В. та ін.]. – Київ : Сам, 2017. – 542 с.

846. **Ред.:** **Звіт про діяльність Національної академії педагогічних наук України у 2016 році** / НАПН України ; [голова редкол. Кремень В. Г. ; редкол.: Луговий В. І. (заст. голови редкол.), Гуржій А. М., Сухомлинська О. В. та ін.]. – Київ : НАПН України, 2017. – 385 с.

847. **Ред.:** **Інноватика у вихованні** : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т ; [члени ред. ради: Сухомлинська О. В. та ін.]. – Рівне, 2017.

Вип. 5. – 290 с.

Вип. 6. – 320 с.

848. **Ред.:** **Історико-педагогічний альманах** : [наук.-фах. вид. України] / засн.: Ін-т педагогіки НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки ; редкол.: Сухомлинська О. В. (голов. ред.), Коляда Н. М. (заст. голов. ред.), Лариса Березівська [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2017. – № 1, 2. – Виходить 2 рази на рік.

849. **Ред.:** **Мистецтво та освіта** : наук.-метод. журн. / засн.: Ін-т проблем виховання НАПН України, Ін-т обдар. дитини НАПН України ; ред. рада: Бех І. Д., Камишин В. В., Сухомлинська О. В. – 1996, жовт. – . – Київ : Пед. думка, 2017. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

850. **Ред.:** **Нариси з історії розвитку диференційованого підходу до організації навчання в українській школі (кінець 30-х – 80-ті рр. ХХ ст.)** : посібник / НАПН України. Ін-т педагогіки ; [кол. авт.: Сухомлинська Ольга Василівна та ін.]. – Київ : Пед. думка, 2017. – 538 с.

851. **Ред.: Наукові студії із соціальної та політичної психології :** зб. ст. / НАПН України, Ін-т соц. та політ. психології; [ред. рада: М. М. Слюсаревський (голова), В. Г. Кремень ... О. В. Сухомлинська]. – Київ : [Міленіум], 2017.

Вип. 39. – 230 с.

Вип. 40. – 228 с.

852. **Ред.: Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України :** наук.-теорет. та інформ. вісн. НАПН України / НАПН України, Держ. інформ.-виробн. підприємство вид-во «Педагогічна преса»; [редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.) ... О. В. Сухомлинська та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2017. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

853. **Ред.: Сучасні вимоги до організації та проведення історико-педагогічних досліджень** [Електронний ресурс]: зб. матеріалів наук.-методол. семінару з історії освіти, 25 жовт. 2017 р. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – 28 с. – Режим доступу : http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2017/10/organization_and_conducting_researches.2017.pdf (дата звернення: 22.05.2019). – Назва з екрана.

854. **Ред.: Український педагогічний журнал = Ukrainian educational journal :** фах. період. вид. Ін-ту педагогіки НАПН України / засн. Ін-т педагогіки НАПН України; наук. рада: Кремень В. Г. (голова наук. ради), Гриневич Л. М. ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – 2015, січ. – . – Київ : Пед. думка, 2017. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

855. **Ред.: Education and Pedagogical Sciences = Освіта та педагогічна наука :** журнал / засн. Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка; члени редкол.: Буріан Вальтер, Бур'ян М. С. ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – 1922–1931, 2001. – . – Старобільськ : Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2017. – № 1, 2. – Виходить 2 рази на рік.

856. **Ред.: National Report of the State and Prospects of Education Development in Ukraine / NAES of Ukraine ;** edited by Vasyly Kremen; [list of authors: Anishchenko O. V. ... Liashenko O. I. and other; editorial board: V. G. Kremen (head), V. I. Lugovyuy (deputy head) ... O. V. Sukhomlynska and other]. – Kyiv : Pedahohichna dumka, 2017. – 328 p.

857. **Наук. консультант: Освітня хроніка на сторінках періодичних видань 1917–1920 рр. (з фондів Педагогічного музею України) /** Пед. музей України ; [уклад.: В. О. Гайдей, Міхно О. П. ; наук. консультант Сухомлинська О. В.]. – Київ : ПМУ, 2017. – 181 с. – (Педагогічні републікації ; вип. 4).

858. **Наук. консультант: Українська книга 1917–1921 рр. у фондах Педагогічного музею України : каталог-путівник /** Пед. музей України ; [уклад.: В. О. Гайдей, Міхно О. П. ; наук. консультант Сухомлинська О. В.]. – Київ : ПМУ, 2017. – 171 с. – (Серія «Бібліофонд Педагогічного Музею» ; вип. 3).

859. **Відп. за вип.: Філософія для дітей. В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю : зб. наук.-метод. пр. /** Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка, Всеукр. асоц. В. О. Сухомлинського, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [відп. за вип.: Сухомлинська О. В., Савченко О. Я.]. – Житомир : Левковець Н. М., 2017. – 274 с.

2018

860. **Деякі міркування щодо вживання поняття «історія сучасності» у педагогічному контексті (крізь призму зарубіжних досліджень) [Електронний ресурс] /** О. В. Сухомлинська // *Наук.-пед. студії*. – Київ, 2018. – Вип. 1. – С. 10–18. – Режим доступу : <https://lib.iitta.gov.ua/710337/1/Nauk-ped%20stud%202018.pdf> (дата звернення 18.03.2021). – Назва з екрана.

861. **Дорослішати разом з дітьми. Виклики, які потребують відповідей /** О. В. Сухомлинська // *Методист*. – 2018. – № 8. – С. 4–9.

862. **«Жива педагогіка». В. О. Сухомлинський крізь призму часу /** О. В. Сухомлинська // *中国德育 = Moral Education China*. – Пекін, 2018. – № 1. – С. 45–48. – Текст кит. мовою.

863. **Згадують вчителі... (замість передмови) /** Ольга Сухомлинська // *Відлуння доброти : спогади про Сухомлинського / [упоряд. Скалько С. Л.]. – Кропивницький, 2018. – С. 3.*

864. **Згадуючи вчителів... /** Ольга Сухомлинська // Скалько С. Л. *Відлуння доброти /* Світлана Скалько. – Кропивницький, 2018. – С. 5–6.

865. **Мій батько** / Ольга Сухомлинська // Освіта України. – 2018. – 8 жовт. (№ 39). – С. 9. – Текст статті доступний також в інтернеті: http://naps.gov.ua/ua/press/about_us/1463/; Справи сімейні. – 2018. – № 9. – С. 34–35 : фот.

866. **Наука XXI**: [відеоінтерв'ю з Ольгою Сухомлинською про актуальність спадщини В. Сухомлинського] / провела Галина Ткаченко // YouTube. – 2018. – 12 груд. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=m7wKyk_q_9s (дата звернення: 03.04.2020). – Назва з екрана.

867. **Ольга Сухомлинська: з батьком я не сперечалася** [Електронний ресурс]: [інтерв'ю з акад. НАПН України, д-ром пед. наук, проф., заслуженим діячем науки і техніки України О. В. Сухомлинською / підгот. Роман Любарський] // Народне слово. – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу: <http://n-slovo.com.ua/2018/02/01/ольга-сухомлинська-з-батьком-я-не-спер/> (дата звернення: 25.01.2021). – Назва з екрана.

868. **Прізвище як смисл життя**: [інтерв'ю з Ольгою Сухомлинською [Електронний ресурс] / записав Дмитро Кузьменко // Всеосвіта. – 26 верес. – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/news/prizvise-ak-smisl-zitta-intervu-z-olgou-suhomlinskou-2470.htm> (дата звернення: 03.04.2019). – Назва з екрана.

869. **Про критерії добору і класифікації джерел до «Антології текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)»** [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: матеріали звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського за результатами наук. дослідж. у 2017 р., 26 груд. 2017 р., Київ / НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2018. – С. 33–34. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2018/02/Zbirnyk_2017_12_26.pdf (дата звернення: 22.04.2021). – Назва з екрана.

870. **Про участь освітян у розбудові Всеукраїнської академії наук (1920–1930 роки)**: до 100-річчя НАН України і 25-річчя НАПН України / Ольга Сухомлинська // Світогляд. – 2018. – № 2. – С. 26–33 : фот. – Бібліогр.: 29 назв.

871. **Смертність людини в освітньому та виховному просторі. Підхід Василя Сухомлинського** / Ольга Сухомлинська // Упр. освітою. – 2018. – Берез. (№ 3). – С. 6–19. – Бібліогр.: 22 назви.

872. **Василь Сухомлинський і перші проекти концепцій розбудови національної школи (1990–1991)** [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: матеріали звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського за результатами наук. дослідж. у 2018 р., 27 груд. 2018 р., Київ / НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Текст. дані. – Київ, 2018. – С. 35–37. – Режим доступу: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstracts_collection_2018.pdf (дата звернення: 23.04.2021). – Назва з екрана.

873. **Творчість Сухомлинського як об'єкт критики: тоді і нині** / Сухомлинська Ольга Василівна // Наук. зап. Серія: Педагогічні науки / Центральноукр. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. – Кропивницький, 2018. – Вип. 171. – С. 10–17.

874. **Той, кого не торкнулася відлига**: [про вчителя, викладача вищої школи, літератора і дидакта Бориса Семеновича Манжоса (1891–1938?)] / Ольга Сухомлинська // Освіта України. – 2018. – 26 лют. (№ 8). – С. 14–15. – Текст статті доступний також в інтернеті: http://naps.gov.ua/ua/press/about_us/1348/.

875. **У пошуках справжнього** [вступна стаття] / Ольга Сухомлинська // Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / Василь Сухомлинський; упоряд. Ольга Сухомлинська. – Вид. 2-ге. – Харків, 2018. – С. 5–22. – 3 нагоди 100-річчя Василя Сухомлинського.

876. **Філософія дитинства Януша Корчака: як ми розуміємо її зараз** / Ольга Сухомлинська // Освіта і суспільство. – 2018. – Лип.–серп. (№ 4/5). – С. 6: фот.

877. **Час, який нас обирає: героїчне у вихованні** / Ольга Сухомлинська // Методист. – 2018. – № 1. – С. 14–21.

878. **Що означає бути хорошим учителем** / О. В. Сухомлинська // 中国教师 = Teacher's Journal. – 2018. – № 10. – Р. 23–24. – Текст кит. мовою.

879. **Physical and Psychological Health, Top Priorities of Education Foresightness of Sukhomlynsky's View on Health Education** / О. В. Сухомлинська // 比较教育研究 = International and Comparative Education. – Beijing (China), 2018. – № 11. – Р. 12–18. – Текст кит. мовою.

880. **Providing Library and Information Support for Education** [Електронний ресурс] / L. D. Berezivska, О. V. Sukhomlynska, S. M. Kravchenko, I. G. Lobanovska, I. I. Khemchian // Наук.-пед. студії. – Текст. дані. – 2018. – № 2. – С. 71–73. – Режим доступу : https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2017/05/Nauk-ped-stud_2018-2.pdf (дата звернення: 23.04.2021). – Назва з екрана.

881. **Упоряд.: Василь Олександрович Сухомлинський** : до 100-річчя від дня народж. : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д., Страйгородська Л. І., Павленко Т. С., Сухомлинська Л. В., Демида Є. Ф., за участю Кемпе В. Ю., Логи Т. В. ; наук. консультант Сухомлинська О. В. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Демида Є. Ф.]. – Вінниця : Твори, 2018. – 395 с. – (Серія «Видатні педагоги світу» ; вип. 12).

882. **Упоряд.: Сухомлинський В. О.** Серце віддаю дітям / Василь Сухомлинський ; [уклад. О. Сухомлинська]. – Вид. 2-ге. – Харків : Акта, 2018. – 537 с. – 3 нагоди 100-річчя Василя Сухомлинського.

883. **Ред.: Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017)** [Електронний ресурс] : зб. матеріалів Всеукраїн. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Текст. дані. – Київ, 2018. – 66 с. – Режим доступу : http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2018/06/Sources_and_historiography_transformational_processes_2018.pdf (дата звернення: 15.04.2021). – Назва з екрана.

884. **Ред.: Інноватика у вихованні** : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т ; [члени ред. ради: Сухомлинська О. В. та ін.]. – Рівне, 2018.

Вип. 7, т. 1. – 317 с.

Вип. 7, т. 2. – 268 с.

Вип. 8. – 357 с.

885. **Ред.: Інформаційне забезпечення сфери освіти України** [Електронний ресурс]: матеріали звіт. наук.-практ. конф. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського за результатами наук. дослідж. у 2018 р., 27 груд. 2018 р., Київ / НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова), Зозуля С. М. (заст. голови), Страйгородська Л. І., Лапаєнко С. В. (відп. секр.), Сухомлинська О. В., Добко Т. В., Селецький А. В., Дроншкевич О. В., Редько-Шпак Л. В.]. – Текст. дані. – Київ: [б. в.], 2018. – 82 с. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/abstracts_collection_2018.pdf (дата звернення: 22.05.2019). – Назва з екрана.

886. **Ред.: Історико-педагогічний альманах**: [наук.-фах. вид. України] / засн.: Ін-т педагогіки НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки; редкол.: Ольга Сухомлинська (голов. ред.), Лариса Березівська, Олена Біда [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2018. – № 1, 2. – Виходить 2 рази на рік.

887. **Ред.: Історіографія як важливий складник досліджень з історії освіти: європейський і вітчизняний виміри** [Електронний ресурс]: зб. матеріалів наук.-методол. семінару з історії освіти, 28 жовт. 2018 р., Київ / НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.; літ. ред. Деревянко Т. М.]. – Текст. дані. – Київ: [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2018. – 32 с. – Режим доступу: http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2018/12/Historiography_as_important_component_of_research_2018.pdf (дата звернення: 22.05.2019). – Назва з екрана.

888. **Ред.: Мистецтво та освіта**: наук.-метод. журн. / засн.: Ін-т проблем виховання НАПН України, Ін-т обдар. дитини НАПН України; ред. рада: Бех І. Д., Камишин В. В., Сухомлинська О. В. – 1996, жовт. – . – Київ: Пед. думка, 2018. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

889. **Ред.: Наукові студії із соціальної та політичної психології**: зб. ст. / НАПН України, Ін-т соц. та політ. психології; [ред. рада: М. М. Слюсаревський (голова), В. Г. Кремень ... О. В. Сухомлинська]. – Київ: [Талком], 2018.

Вип. 41. – 240 с.

Вип. 42. – 214 с.

890. **Ред.: Науково-педагогічні студії** = Research and Educational Studies : [електрон.] наук. журн. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Хмельниц. гуманітар.-пед. акад.; голов. ред.: Березівська Л. Д., Шоробура І. М.; заст. голов. ред.: Галус О. М., Кравченко С. М.; члени редкол.: Ящук І. П., Поліщук О. С. ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – Текст дані. – 2017. – . – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2018. – Вип. 1, 2. – Режим доступу : <http://npstudies.dnpb.gov.ua/issue/viewIssue/9711/6026> (дата звернення: 24.02.2020).

891. **Ред.: Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України** : наук.-теорет. та інформ. вісн. НАПН України / НАПН України, Держ. інформ.-виробн. підприємство вид-во «Педагогічна преса»; [редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.) ... О. В. Сухомлинська та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2018. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

892. **Ред.: Український педагогічний журнал** = Ukrainian educational journal : фах. період. вид. Ін-ту педагогіки НАПН України / засн. Ін-т педагогіки НАПН України; наук. рада: Кремень В. Г. (голова наук. ради), Гриневич Л. М. ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – 2015, січ. – . – Київ : Пед. думка, 2018. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

893. **Ред.: Education and Pedagogical Sciences** = Освіта та педагогічна наука : журнал / засн. Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка; члени редкол.: Буріан Вальтер, Бур'ян М. С. ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – 1922–1931, 2001. – . – Старобільськ : Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2018. – № 1, 2. – Виходить 2 рази на рік.

894. **Ред.: Education: Modern Discourses** : наук. журн. / засн.: НАПН України; голов. ред. Василь Кремень; наук. рада: Іван Бех, Лариса Березівська ... Ольга Сухомлинська. – 2018. – . – Київ : НАПН України, 2018. – № 1. – Виходить щорічно.

895. **Наук. консультант: Василь Олександрович Сухомлинський** : до 100-річчя від дня народж. = Vasyl Sukhomlinskyi : commemorating the 100th anniversary of his birth : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [упоряд.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д., Страйгородська Л. І. та ін.; наук. консультант Сухомлинська О. В.; наук. ред. Березівська Л. Д.]. – Вінниця : Твори, 2018. – 395 с. – (Серія «Видатні педагоги світу»; вип. 12).

896. **Наук. консультант: Сухомлинський В. О. Афоризми** / Василь Сухомлинський ; Пед. музей України ; [уклад. О. П. Міхно ; наук. консультант О. В. Сухомлинська]. – Київ ; Вінниця : [Кушнір Ю. В.], 2018. – 103 с. – (Педагогічні републікації ; вип. 5). – Присв. 100-річчю від дня народж. Василя Олександровича Сухомлинського.

2019

897. **Батько сварив мене лише раз – Ольга Сухомлинська** [Електронний ресурс] : [інтерв'ю з О. В. Сухомлинською] / записала Валерія Радзієвська // Gazeta.ua. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу : <https://gazeta.ua/articles/edu-and-science/batko-svariv-mene-lishe-raz-olga-suhomlinska/938791> (дата звернення: 24.02.21). – Назва з екрана.

898. **Вагомий доробок до двадцятиріччя** [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського (2010–2019) : наук.-допом. бібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Березівська Л. Д.]. – Київ, 2019. – С. 7. – До 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. – Режим доступу : https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Index_of_20_years_of_DNPB_2019.pdf (дата звернення: 21.01.2021). – Назва з екрана.

899. **Відображення розвитку національної освіти і педагогічної думки у друкованих та електронних виданнях як предмет дослідження** [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 7 листоп. 2019 р., Київ / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2019. – С. 13–16. – Режим доступу : <http://dnpb.gov.ua/ua/?ourpublications=21957> (дата звернення: 26.01.2021). – Назва з екрана.

900. **Духовність як надбання особистості: український вимір** [Електронний ресурс] / Ольга Сухомлинська // Горизонт духовності виховання = The Horizon of Spirituality of Education : колект. моногр. / НАПН України, Ун-т менеджменту освіти ; уклад. й підгот. Йонас Кевішас та Олена Отич. – Вільнюс: Zuvedra, 2019. – Розд. 3.1: Культура суспільства як орієнтир перетворення педагогічного процесу і розвитку особистості. – С. 287–299. – Режим доступу : <https://lib.iitta.gov.ua/719526/1/Gorizont2.pdf> (дата звернення: 26.01.2021). – Назва з екрана.

901. **Комплексність як провідний принцип організації і діяльності шкільної освіти (1920-ті роки)** [Електронний ресурс] / Ольга Сухомлинська // Іст.-пед. альм. / НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки. – Умань, 2019. – Вип. 1. – С. 4–18. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ipa_2019_1_3 (дата звернення: 20.01.2021). – Назва з екрана.

902. **Концептуальні тексти про виховання дітей і молоді як складова історії сучасної освіти в Україні** [Електронний ресурс] / Ольга Сухомлинська // Педагогічні науки: теорія, історія, інновац. технології. – 2019. – № 6. – С. 226–240. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2019_6_22 (дата звернення: 20.01.2021). – Назва з екрана.

903. **Методична спадщина В. Сухомлинського** : [відеовиступ на XXVI Всеукр. пед. читаннях «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю: методична спадщина педагога в контексті ідей Нової української школи»] // Youtube. – Рівне, 2019. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=gHYMyWbAib0&t=616s> (дата звернення: 25.01.2021). – Назва з екрана.

904. **Методична спадщина Василя Сухомлинського: через історико-педагогічне пізнання до пошуків відповідей на виклики сьогодення** [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне, 2019. – Вип. 10. – С. 15–26. – Режим доступу : 10.35619/iiu.v1i10.154 (дата звернення: 20.01.2021). – Назва з екрана.

905. **[Оглядова стаття]** / О. В. Сухомлинська // Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017) : хрестоматія / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д., Гавриленко Т. Л. та ін. ; наук. ред.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д.]. – Вінниця : Твори, 2019. – С. 274–280.

906. **Програмне забезпечення виховного процесу в сучасній Україні: історіографія питання** [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Інформаційне забезпечення сфери освіти України: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 7 листоп. 2019 р., Київ / ДНПБ України

ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2019. – С. 81–83. – Режим доступу : <https://dnpb.gov.ua/ua/?ourpublications=21957> (дата звернення: 26.01.2021). – Назва з екрана.

907. **Василь Сухомлинський і перші проекти концепцій розбудови національної школи (1990–1991)** [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // *Форми репрезентації джерел з історії освіти (до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського)* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару, 15 трав. 2019 р. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ, 2019. – С. 6–8. – Режим доступу : https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Forms_of_representation_of_sources_2019_25_06.pdf (дата звернення: 28.01.2021). – Назва з екрана.

908. **Як уявляв школу майбутнього Василь Сухомлинський** / Сухомлинська О. В. // *Пед. наук : зб. наук. пр.* – Херсон, 2019. – Вип. 86. – С. 13–17. – Бібліогр.: 15 назв.

909. **Vasily Sukhomlinsky's place amongst other influential creators of educational systems** / O. Sukhomlinska // *Academic Research International*. – 2019. – Vol. 10, Number 4. – P. 93–103.

910. **Упоряд.: Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)** : хрестоматія / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д., Гавриленко Т. Л. та ін. ; наук. ред.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д.]. – Вінниця : Твори, 2019. – 693 с.

911. **Ред.: Антологія текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)** : хрестоматія / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д., Гавриленко Т. Л. та ін. ; наук. ред.: Сухомлинська О. В., Березівська Л. Д.]. – Вінниця : Твори, 2019. – 693 с.

912. **Ред.: Інноватика у вихованні** : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т ; [члени ред. ради: Сухомлинська О. В. та ін.]. – Рівне, 2019.

Вип. 9. – 369 с.

Вип. 10. – 358 с.

913. **Ред.: Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки: до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського** [Електронний ресурс] : матеріали Міжнар. наук.-

практ. конф., 7 листоп. 2019 р., Київ / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова), Страйгородська Л. І. ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – Київ, 2019. – 99 с. – Режим доступу : http://dnpb.gov.ua/ua/?post_type=ourpublications (дата звернення: 20.04.2021). – Назва з екрана.

914. **Ред.: Історико-педагогічний альманах** : [наук.-фах. вид. України] / засн.: Ін-т педагогіки НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки ; редкол.: Ольга Сухомлинська (голов. ред.), Лариса Березівська, Олена Біда [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2019. – № 1, 2. – Виходить 2 рази на рік.

915. **Ред.: Мистецтво та освіта** : наук.-метод. журн. / засн.: Ін-т проблем виховання НАПН України, Ін-т обдар. дитини НАПН України ; ред. рада: Бех І. Д., Камишин В. В., Сухомлинська О. В. – 1996, жовт. – . – Київ : Пед. думка, 2019. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

916. **Ред.: Науково-педагогічні студії = Research and Educational Studies** : [електрон.] наук. журн. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. ; голов. ред.: Березівська Л. Д., Шоробура І. М. ; заст. голов. ред.: Галус О. М., Страйгородська Л. І. ; члени редкол.: Велскоп Войцех, Воскобойнікова-Гузева О. В. ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – Текст. дані. – 2017. – . – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2019. – Вип. 3. – Режим доступу : <http://npstudies.dnpb.gov.ua/issue/viewIssue/10061/5963> (дата звернення: 24.01.2021).

917. **Ред.: Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України** : наук.-теорет. та інформ. вісн. НАПН України / НАПН України, Держ. інформ.-виробн. підприємство вид-во «Педагогічна преса» ; [редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. І. Ляшенко (заст. голов. ред.) ... О. В. Сухомлинська та ін.]. – 1993, верес. – . – Київ : Пед. думка, 2019. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

918. **Ред.: Регіональні виміри розвитку освітнього простору в Україні** [Електронний ресурс] : зб. матеріалів наук.-методол. семінару з історії освіти, 23 жовт. 2019 р. / НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та ін. ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В. – Київ, 2019. – 32 с. – До 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. – Режим

доступу : http://dnpb.gov.ua/ua/?_ourpublications=21799 (дата звернення: 20.01.2020). – Назва з екрана.

919. **Ред.: Український педагогічний журнал** = Ukrainian educational journal : фах. період. вид. Ін-ту педагогіки НАПН України / засн. Ін-т педагогіки НАПН України ; наук. рада: Кремень В. Г. (голова наук. ради), Гриневич Л. М. ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – 2015, січ. – . – Київ : Пед. думка, 2019. – № 1, 2. – Виходить 4 рази на рік.

920. **Ред.: Форми репрезентації джерел з історії освіти** (до 20-річчя Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського) [Електронний ресурс] : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару, 15 трав. 2019 р. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Лапаєнко С. В., Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В. – Київ, 2019. – 89 с. – Режим доступу : http://dnpb.gov.ua/ua/?_ourpublications=20542 (дата звернення: 01.06.2021). – Назва з екрана.

921. **Ред.: Education: Modern Discourses** : наук. журн. / засн. НАПН України ; голов. ред. Василь Кремень ; наук. рада: Іван Бех, Лариса Березівська ... Ольга Сухомлинська. – 2018. – . – Київ : НАПН України, 2019. – № 2. – Виходить щорічно.

922. **Рец.: Березівська Л. Д.** Реформування загальної середньої освіти в Україні у ХХ столітті крізь призму джерелознавства : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Л. Д. Березівська ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [рец.: Сухомлинська О. В., Добко Т. В.]. – Вінниця : ТОВ Твори, 2019. – 251 с.

2020

923. **Бібліографічні покажчики як джерела історико-педагогічних досліджень з сухомліністики** [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Дослідницькі підходи до історико-педагогічних розвідок: від традицій до новацій : зб. матеріалів V Всеукр. наук.-методол. семінару з історії освіти, 21 жовт. 2020 р., Київ / НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та ін. ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В. – Київ, 2020. – С. 5–7. – Режим доступу : https://dnpb.gov.ua/ua/?_ourpublications=25617 (дата звернення 26.01.2021). – Назва з екрана.

924. **Відображення змісту Всеукраїнських педагогічних читань «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю» у бібліографічних покажчиках, присвячених педагогові** [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Інформаційне забезпечення сфери освіти та науки : зб. матеріалів звіт. наук.-практ. конф. за результатами наук. дослідж. у 2020 р., 17 груд. 2020 р., Київ / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Д. О. Закатнов (заст. голови), С. В. Тарнавська (відп. секр.) та ін. – Київ, 2020. – С. 28–29. – Режим доступу : <https://dnpb.gov.ua/ua/?ourpublications=26238> (дата звернення 21.01.2021). – Назва з екрана.

925. **Моральне виховання як константа виховного процесу: характеристика проблематики у часовому вимірі** [Електронний ресурс] / Ольга Сухомлинська // Нова педагогічна думка. – 2020. – № 3. – С. 3–12. – Режим доступу : <https://lib.iitta.gov.ua/722953/> (дата звернення 21.03.2021); New pedagogical thought. – 2020. – Вип. 3 (103). – С. 3–12.

926. **Педагогічний досвід крізь призму ідей і практики Василя Сухомлинського в ретроперспективі** [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Наук.-пед. студії. – 2020. – Вип. 4. – С. 64–74. – Режим доступу : <http://npstudies.dnpb.gov.ua/article/view/222233> (дата звернення: 26.01.2021). – Назва з екрана.

927. **Василь Сухомлинський крізь призму часу: деякі зауваги до розгляду ідей** / О. В. Сухомлинська // Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. / Рівн. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне, 2020. – Вип. 12. – С. 6–16. – Режим доступу : <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iuu/article/view/279/193> (дата звернення: 05.11.2020). – Назва з екрана.

928. **Василь Сухомлинський – наукова біографія** / Ольга Василівна Сухомлинська // Василь Сухомлинський в діалозі з сучасністю : колект. моногр. / Березівська Л. Д., Марусинець М. М., Сухомлинська Л. В. – Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2020. – С. 5–16.

929. **Я поділюся своїми спогадами про Петра Лосюка** / Ольга Сухомлинська // Освіта і суспільство. – 2020. – № 2–3. – С. 8.

930. **A Word on a Father** / Olha Sukhomlynska, Lesia Sukhomlynska // Trends and Prospects of the Education System and Educators' Professional

Training Development / eds. Mariia Oliinyk, Otilia Clipa, Malgorzata Stawiak-Ososinska. – Lumen, 2020. – P. 427–434.

931. **Ред.: Дослідницькі підходи до історико-педагогічних розвідок: від традицій до новацій** [Електронний ресурс]: зб. матеріалів V Всеукр. наук.-методол. семінару з історії освіти, 21 жовт. 2020 р., Київ / НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та ін.; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.; літ. ред. Хопта С. М.; бібліогр. ред. Демида Є. Ф.]. – Київ: ДНПБ, 2020. – 47 с. – Режим доступу: <https://dnpb.gov.ua/ua/?ourpublications=25617> (дата звернення: 24.01.2021). – Назва з екрана.

932. **Ред.: Інноватика у вихованні**: зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т; [члени ред. ради: Сухомлинська О. В. та ін.]. – Рівне, 2020.

Вип. 11, т. 1. – 225 с., т. 2. – 227 с.

Вип. 12. – 299 с.

933. **Ред.: Історико-педагогічний альманах**: [наук.-фах. вид. України] / засн.: Ін-т педагогіки НАПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки; редкол.: Ольга Сухомлинська (голов. ред.), Лариса Березівська, Олена Біда [та ін.]. – 2004. – . – Умань, 2020. – № 1, 2. – Виходить 2 рази на рік.

934. **Ред.: Мистецтво та освіта**: наук.-метод. журн. / засн.: Ін-т проблем виховання НАПН України, Ін-т обдар. дитини НАПН України; ред. рада: Бех І. Д., Камишин В. В., Сухомлинська О. В. – 1996, жовт. – . – Київ: Пед. думка, 2020. – № 1–4. – Виходить 4 рази на рік.

935. **Ред.: Науково-педагогічні студії = Research and Educational Studies**: [електрон.] наук. журн. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Хмельниц. гуманітар.-пед. акад.; голов. ред.: Березівська Л. Д., Шоробура І. М.; заст. голов. ред.: Галус О. М., Страйгородська Л. І.; члени редкол.: Велскоп Войцех, Воскобойнікова-Гузєва О. В. ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – Текст. дані. – 2017. – . – Київ: [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2020. – Вип. 4. – Режим доступу: <http://npstudies.dnpb.gov.ua/issue/viewIssue/10061/5963> (дата звернення: 24.01.2021). – Назва з екрана.

936. **Ред.: Український педагогічний журнал** = Ukrainian educational journal : фах. період. вид. Ін-ту педагогіки НАПН України / засн. Ін-т педагогіки НАПН України ; наук. рада: Кремень В. Г. (голова наук. ради), Луговий В. І. ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – 2015, січ. – . – Київ : Пед. думка, 2020. – № 1, 2. – Виходить 4 рази на рік.

937. **Ред.: Education: Modern Discourses** : наук. журн. / засн.: НАПН України ; голов. ред. Василь Кремень ; наук. рада: Іван Бех, Лариса Березівська ... Ольга Сухомлинська. – 2018. – . – Київ : НАПН України, 2020. – № 3. – Виходить щорічно.

2021

938. **До питання про аналіз перебігу реформування загальної середньої освіти в Україні (1991–2021)** [Електронний ресурс] / Сухомлинська О. В. // Тенденції забезпечення якості освіти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 22 січ. 2021 р., Дніпро. – Дніпро : Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, 2021. – С. 24–26. – Режим доступу : <https://researcheurope.org/product/book-10/> (дата звернення: 05.05.2021). – Назва з екрана.

939. **До питання про становлення української педагогічної термінології: історіографічний аспект** [Електронний ресурс] / О. В. Сухомлинська // Понятійно-термінологічний апарат історико-педагогічних досліджень: історія і сучасні підходи : зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-методол. семінару з історії освіти, 19 трав. 2021 р., Київ / НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та ін. ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2021. – С. 8–10. – Режим доступу : http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2021/06/Conceptual_and_terminological_apparatus_2021.pdf (дата звернення: 07.06.2021). – Назва з екрана.

940. **Wasył Suchomliński jako reprezentant ukraińsko-polskich więzi pedagogicznych** / Olga Suchomlińska // Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy. – 2021. – Nr. 39 (2). – S. 78–87. – Режим доступу : <http://zn.pwsz.legnica.edu.pl/resources/html/cms/SCIENTIFICCOUNCIL> (дата звернення: 11.05.2021). – Назва з екрана.

941. **Ред.:** **Науково-педагогічні студії** = Research and Educational Studies : [електрон.] наук. журн. / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. ; голов. ред.: Березівська Л. Д., Шоробура І. М. ; заст. голов. ред.: Галус О. М., Страйгородська Л. І. ; члени редкол.: Велскоп Войцех, Воскобойнікова-Гузєва О. В. ... Сухомлинська О. В. [та ін.]. – Текст. дані. – 2017. – . – Київ : [ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського], 2021. – Вип. 5. – Режим доступу : <http://npstudies.dnpb.gov.ua/issue/viewIssue/10061/5963> (дата звернення: 24.01.2021). – Назва з екрана.

942. **Ред.:** **Понятійно-термінологічний апарат історико-педагогічних досліджень: історія і сучасні підходи** [Електронний ресурс] : зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-методол. семінару з історії освіти, 19 трав. 2021 р., Київ / НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та ін. ; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. – Київ, 2021. – 72 с. – Режим доступу : http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2021/06/Conceptual_and_terminological_apparatus_2021.pdf (дата звернення: 07.06.2021). – Назва з екрана.

943. **Ред.:** **Education: Modern Discourses** : наук. журн. / засн.: НАПН України ; голов. ред. Василь Кремень ; наук. рада: Іван Бех, Лариса Березівська ... Ольга Сухомлинська. – 2018. – . – Київ : НАПН України, 2021. – № 4. – Виходить щорічно.

Розділ III.

НАУКОВА ШКОЛА ВЧЕНОЇ

Дисертації та автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук

944. **Пометун О. І.** Проблеми розвитку шкільної історичної освіти в Україні в ХХ столітті : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки»; 13.00.02 «Методика навчання (історія)» / Пометун Олена Іванівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 1996. – 51 с.

945. **Пометун О. І.** Проблеми розвитку шкільної історичної освіти в Україні в ХХ столітті : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01; 13.00.02 / Пометун Олена Іванівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 1996. – 443 арк.

946. **Пуховська Л. П.** Професійна підготовка вчителів у Західній Європі в кінці ХХ століття : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Пуховська Людмила Прокопівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 1998. – 41 с.

947. **Пуховська Л. П.** Професійна підготовка вчителів у Західній Європі в кінці ХХ століття : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Пуховська Людмила Прокопівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 1998. – 354 арк.

948. **Гупан Н. М.** Розвиток історії педагогіки в Україні (історіографічний аспект) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Гупан Нестор Миколайович ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2001. – 39 с.

949. **Гупан Н. М.** Розвиток історії педагогіки в Україні (історіографічний аспект) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Гупан Нестор Миколайович ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2001. – 403 арк.

950. **Побірченко Н. С.** Педагогічна й науково-просвітницька діяльність громад у контексті суспільного руху Наддніпрянської України (друга половина XIX – початок XX століття) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Побірченко Наталія Семенівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2001. – 39 с.

951. **Побірченко Н. С.** Педагогічна й науково-просвітницька діяльність громад у контексті суспільного руху Наддніпрянської України (друга половина XIX – початок XX століття) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Побірченко Наталія Семенівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2001. – 475 арк.

952. **Сбруєва А. А.** Тенденції реформування середньої освіти розвинених англomовних країн в контексті глобалізації (90-ті рр. XX – початок XXI ст.) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Сбруєва Аліна Анатоліївна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2005. – 38 с.

953. **Сбруєва А. А.** Тенденції реформування середньої освіти розвинених англomовних країн в контексті глобалізації (90-ті роки XX – початок XXI ст.) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Сбруєва Аліна Анатоліївна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2005. – 462 арк.

954. **Березівська Л. Д.** Організаційно-педагогічні засади реформування шкільної освіти в Україні у XX століття : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Березівська Лариса Дмитрівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2009. – 43 с.

955. **Березівська Л. Д.** Організаційно-педагогічні засади реформування шкільної освіти в Україні у XX століття : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Березівська Лариса Дмитрівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2009. – 871 арк.

956. **Сейко Н. А.** Добродійність у сфері освіти України (XIX – початок XX століття) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.05 «Соціальна педагогіка» / Сейко Наталія Андріївна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. – Старобільськ, 2009. – 44 с.

957. **Сейко Н. А.** Добродійність у сфері освіти України (XIX – початок XX століття): дис. ... д-ра пед. наук: спец. 13.00.05 / Сейко Наталія Андріївна; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна]; Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. – Старобільськ, 2009. – 668 арк.

958. **Федяєва В. Л.** Теорія та практика виховання дітей у сім'ї в Україні (друга половина XIX – початок XXI ст.): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Федяєва Валентина Леонідівна; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна]; Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2010. – 39 с.

959. **Федяєва В. Л.** Теорія та практика виховання дітей у сім'ї в Україні (друга половина XIX – початок XXI ст.): дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Федяєва Валентина Леонідівна; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна]; Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2010. – 443 арк.

960. **Місечко О. Є.** Формування системи професійної підготовки вчителя іноземної мови у педагогічних навчальних закладах України (1900–1964 рр.): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: [спец.] 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Місечко Ольга Євгеніївна; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна]; Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ, 2011. – 43 с.

961. **Місечко О. Є.** Формування системи професійної підготовки вчителя іноземної мови у педагогічних навчальних закладах України (1900–1964 рр.): дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Місечко Ольга Євгеніївна; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна]; Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ, 2011. – 603 арк.

962. **Петренко О. Б.** Гендерні підходи до освіти та виховання в історії вітчизняної школи і педагогіки (XX століття): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Петренко Оксана Борисівна; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна]; Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ, 2011. – 43 с.

963. **Петренко О. Б.** Гендерні підходи до освіти та виховання в історії вітчизняної школи і педагогіки (XX століття): дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Петренко Оксана Борисівна; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна]; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2011. – 565 арк.

964. **Пироженко Л. В.** Реформування змісту загальної середньої освіти у вітчизняній педагогіці 1964–1984 рр. : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Пироженко Лідія Володимирівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ, 2014. – 39 с.

965. **Пироженко Л. В.** Реформування змісту загальної середньої освіти у вітчизняній педагогіці 1964–1984 рр. : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Пироженко Лідія Володимирівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ, 2014. – 488 арк.

966. **Радул О. С.** Виховання дітей в процесі життєдіяльності давніх східних слов'ян VI–XIII століття (у пам'ятках і текстах) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Радул Ольга Сергіївна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2014. – 43 с.

967. **Радул О. С.** Виховання дітей в процесі життєдіяльності давніх східних слов'ян VI–XIII століття (у пам'ятках і текстах) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Радул Ольга Сергіївна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2014. – 440 арк.

968. **Кендзьор П. І.** Полікультурне виховання учнів у системі діяльності загальноосвітнього навчального закладу (теорія і методика) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / Кендзьор Петро Іванович ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; НАПН України, Ін-т проблем виховання. – Київ, 2017. – 39 с.

969. **Кендзьор П. І.** Полікультурне виховання учнів у системі діяльності загальноосвітнього навчального закладу (теорія і методика) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.07 / Кендзьор Петро Іванович ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; НАПН України, Ін-т проблем виховання. – Київ, 2017. – 496, [16] арк.

970. **Янченко Т. В.** Витоки та засади наукового розвитку і практичного втілення педології в Україні : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Янченко Тамара Василівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ, 2017. – 43 с.

971. **Янченко Т. В.** Витоки та засади наукового розвитку і практичного втілення педології в Україні : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Янченко Тамара Василівна ; [наук. консультант Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки НАПН України. – Київ, 2017. – 529 арк.

*Дисертації та автореферати дисертацій
на здобуття наукового ступеня кандидата наук*

972. **Брайловская П. П.** Развитие теории и практики обучения и воспитания школьников в творческом наследии французского педагога Селестена Френе (1896–1966): автореф. дис. ... канд. пед. наук: [спец.] 13.00.01 «Теория и история педагогики» / Брайловская Полина Петровна; [науч. рук. Сухомлинская Ольга Васильевна]; Киев. ун-т им. Т. Г. Шевченко. – Киев, 1991. – 24 с.

973. **Брайловская П. П.** Развитие теории и практики обучения и воспитания школьников в творческом наследии французского педагога Селестена Френе (1896–1966): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Брайловская Полина Петровна; [науч. рук. Сухомлинская Ольга Васильевна]; Киев. ун-т им. Т. Г. Шевченка. – Киев, 1991. – 222 л.

974. **Овчарук О. В.** Теория и практика группового обучения учащихся в начальной школе Франции: автореф. дис. ... канд. пед. наук: [спец.] 13.00.01 «Теория и история педагогики» / Овчарук Оксана Васильевна; [науч. рук. Сухомлинская Ольга Васильевна]; Науч.-исслед. ин-т педагогики Украины. – Киев, 1992. – 24 с.

975. **Овчарук О. В.** Теория и практика группового обучения учащихся в начальной школе Франции: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Овчарук Оксана Васильевна; [науч. рук. Сухомлинская Ольга Васильевна]; Науч.-исслед. ин-т педагогики Украины. – Киев, 1992. – 165 л.

976. **Тютюнник Л. В.** Проблемы деятельности опытных учреждений Наркомпроса Украины (1922–1937 гг.): автореф. дис. ... канд. пед. наук: [спец.] 13.00.01 «Теория и история педагогики» / Тютюнник Людмила Владимировна; [науч. рук. Сухомлинская Ольга Васильевна]; Науч.-исслед. ин-т педагогики Украины. – Киев, 1992. – 24 с.

977. **Тютюнник Л. В.** Проблемы деятельности опытных учреждений Наркомпроса Украины (1922–1937 гг.): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Тютюнник Людмила Владимировна; [науч. рук. Сухомлинская Ольга Васильевна]; Науч.-исслед. ин-т педагогики Украины. – Киев, 1992. – 201 л.

978. **Москаленко Є. А.** Виховна спрямованість вивчення рідної мови і літератури у середній школі Франції (1960–1990): автореф. дис. ... канд. пед.

наук : 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / Москаленко Євгенія Анатоліївна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Наук.-дослід. ін-т педагогіки України. – Київ, 1993. – 18 с.

979. **Москаленко Е. А.** Воспитательная направленность изучения родного языка и литературы в средней школе Франции (1960–1990) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Москаленко Евгения Анатольевна ; [науч. рук. Сухомлинская Ольга Васильевна] ; Науч.-исслед. ин-т педагогики Украины. – Киев, 1993. – 184 л. – Машинопись.

980. **Побірченко Н. С.** Проблеми національного виховання у творчості І. С. Нечуя-Левицького : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / Побірченко Наталія Семенівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 1994. – 24 с.

981. **Побірченко Н. С.** Проблеми національного виховання у творчості І. С. Нечуя-Левицького : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Побірченко Наталія Семенівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 1994. – 204 арк.

982. **Головко Г. О.** Теоретико-методологічні проблеми педагогіки у творчій спадщині Я. А. Мамонтова (1988–1940) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / Головко Ганна Олександрівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 1995. – 25 с.

983. **Головко Г. О.** Теоретико-методологічні проблеми педагогіки у творчій спадщині Я. А. Мамонтова (1988–1940) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Головко Ганна Олександрівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Черкас. держ. пед. ін-т. – Черкаси, 1995. – 175 арк.

984. **Сергєєва В. Ф.** Проблеми дошкільного виховання в педагогічній спадщині Софії Русової : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / Сергєєва Валентина Федорівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 1997. – 16 с.

985. **Сергєєва В. Ф.** Проблеми дошкільного виховання в педагогічній спадщині Софії Русової : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Сергєєва

Валентина Федорівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 1997. – 209 арк.

986. **Пироженко Л. В.** Теоретичні засади альтернативних навчальних книг з історії України (кінець XIX – початок XX ст.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / Пироженко Лідія Володимирівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 1998. – 16 с.

987. **Пироженко Л. В.** Теоретичні засади альтернативних навчальних книг з історії України (кінець XIX – початок XX ст.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Пироженко Лідія Володимирівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 1998. – 186 арк.

988. **Палюх З. А.** Методи заохочення і покарання у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи України (20-ті роки XX ст.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / Палюх Зінаїда Афанасіївна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 1999. – 19 с.

989. **Палюх З. А.** Методи заохочення і покарання у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи України (20-ті роки XX ст.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Палюх Зінаїда Афанасіївна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 1999. – 177 арк.

990. **Сейко Н. А.** Педагогічні та етносоціологічні засади розвитку польського шкільництва на Волині-Житомирщині у 1905–1938 рр. : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / Сейко Наталія Андріївна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 1999. – 16 с.

991. **Сейко Н. А.** Педагогічні та етносоціологічні засади розвитку польського шкільництва на Волині-Житомирщині у 1905–1938 рр. : дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / Сейко Наталія Андріївна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 1999. – 195 арк.

992. **Коваленко В. О.** Педагогічні ідеї Дж. Дьюї та їх вплив на педагогічну теорію й практику в Україні (20-ті роки XX ст.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки»

/ Коваленко Володимир Опанасович ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2000. – 19 с.

993. **Коваленко В. О.** Педагогічні ідеї Дж. Дьюї та їх вплив на педагогічну теорію й практику в Україні (20-ті роки ХХ ст.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Коваленко Володимир Опанасович ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2000. – 188 арк.

994. **Уюнтена.** Актуальні проблеми реформування загальної середньої освіти в КНР : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Уюнтена ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2001. – 16 с.

995. **Уюнтена.** Актуальні проблеми реформування загальної середньої освіти в КНР : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Уюнтена ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2001. – 164 арк.

996. **Авраменко В. І.** Розвиток навчальної термінологічної лексики у процесі розбудови української системи освіти (кінець ХІХ – початок 1930-х рр. ХХ століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Авраменко Валентина Іванівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2003. – 20 с.

997. **Авраменко В. І.** Розвиток навчальної термінологічної лексики у процесі розбудови української системи освіти (кінець ХІХ – початок 1930-х рр. ХХ століття) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Авраменко Валентина Іванівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2003. – 173 арк.

998. **Філімонова Т. В.** Дитяча гра в суспільному дошкільному вихованні України (70-ті роки ХІХ ст. – кінець 20-х років ХХ ст.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Філімонова Тетяна Віталіївна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2003. – 20 с.

999. **Філімонова Т. В.** Дитяча гра в суспільному дошкільному вихованні України (70-ті роки ХІХ ст. – кінець 20-х років ХХ ст.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Філімонова Тетяна Віталіївна ; [наук. керівник

Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2003. – 190 арк.

1000. **Кендзьор П. І.** Інноваційні форми організації громадянського виховання старшокласників у позакласній роботі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.07 «Теорія та методика виховання» / Кендзьор Петро Іванович ; [наук. керівник Сухомлинська О. В.] ; Ін-т проблем виховання АПН України. – Київ, 2004. – 20 с.

1001. **Кендзьор П. І.** Інноваційні форми організації громадянського виховання старшокласників у позакласній роботі : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Кендзьор Петро Іванович ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т проблем виховання АПН України. – Київ, 2004. – 182, [4] арк.

1002. **Мазуренко С. Г.** Трудова спрямованість навчання в загальноосвітніх школах України (1920–1937 рр.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Мазуренко Світлана Григорівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2004. – 19 с.

1003. **Мазуренко С. Г.** Трудова спрямованість навчання в загальноосвітніх школах України (1920–1937 рр.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Мазуренко Світлана Григорівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2004. – 221 арк.

1004. **Антонець Н. Б.** Педагогічна діяльність Спиридона Черкасенка в контексті руху за національну освіту (1906–1940) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Антонець Наталія Борисівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2005. – 20 с.

1005. **Антонець Н. Б.** Педагогічна діяльність Спиридона Черкасенка в контексті руху за національну освіту (1906–1940) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Антонець Наталія Борисівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2005. – 221 арк.

1006. **Замашкіна О. Д.** Проблеми розвивального навчання молодших школярів в українській педагогічній науці (60–90 рр. ХХ століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія

педагогіки» / Замашкіна Ольга Дмитрівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2005. – 20 с.

1007. **Замашкіна О. Д.** Проблеми розвивального навчання молодших школярів в українській педагогічній науці (60–90 рр. ХХ століття) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Замашкіна Ольга Дмитрівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2005. – 199 арк.

1008. **Пугач А. В.** Проблеми підготовки вчителя до професійної діяльності в українській педагогічній періодиці (20-ті – початок 30-х років ХХ століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Пугач Анжеліна Володимирівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2008. – 20 с.

1009. **Пугач А. В.** Проблеми підготовки вчителя до професійної діяльності в українській педагогічній періодиці (20-ті – початок 30-х років ХХ століття) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Пугач Анжеліна Володимирівна ; [наук. керівник Сухомлинська Ольга Василівна] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2008. – 237 арк.

ДОВІДКОВИЙ АПАРАТ

Іменний покажчик

У покажчику наведено прізвища всіх осіб, причетних до створення опублікованих праць О. В. Сухомлинської, літератури про неї, персоналії. Після кожної позиції в круглих дужках подано ідентифікуючі знаки: укладач (*уклад.*), упорядник (*упоряд.*), редактор (*ред.*), автор рецензій (*рец.*), науковий консультант (*наук. консультант*), член наукової ради (*наук. рада*), відповідальний за випуск (*відп. за вип.*), відповідальний секретар (*відп. секр.*), художник (*худож.*), персоналія (*перс.*) та інші. Без позначок зазначено авторів творів.

- Авраменко В. І. **996, 997**
Авшенюк Н. М. **800, 817**
Айвазова Л. М. **767** (*упоряд.*)
Албул І. В. **779** (*упоряд.*)
Алексєєнко Т. Ф. **670, 685**
Алчевська Х. Д. **390, 601** (*перс.*)
Амоша О. І. **743, 766, 780** (*ред.*)
Ананьїн С. А. **302** (*перс.*)
Андрусич Н. О. **339, 350, 361, 371, 386** (*ред.*)
Андрущенко В. П. **342, 353, 364, 374, 496, 641, 689, 737** (*ред.*)
Аніщенко В. М. **670, 685**
Аніщенко О. В. **800, 817, 856**
Антоненко Т. Л. **687** (*ред.*)
Антонець М. Я. **305** (*уклад.*)
Антонець Н. Б. **128, 1004, 1005**
Аристотель **396** (*перс.*)
Артемюв Ю. **567**
- Бабич В. **55, 70**
Багалій Д. І. **399** (*перс.*)
Баден-Пауелл Р. **400** (*перс.*)
Баєва Т. Ф. **19** (*упоряд.*)
Баллион Р. **243**
Барбіна Є. С. **495** (*ред.*)
Бахтін М. М. **401, 604** (*перс.*)
Бережина А. **267** (*упоряд.*)
- Березівська Л. Д. **13, 14, 104, 135, 144, 375, 640, 713, 751, 752, 837, 880, 922, 928, 954, 955; 135, 145, 229** (*перс.*); **144, 518, 553, 573, 589, 642, 661, 664, 686, 704, 735, 758, 775, 778, 793, 798, 815, 823, 848, 853, 881, 883, 885–887, 886, 887, 890, 895, 898, 905, 910, 911, 913, 914, 916, 918, 920, 921, 923, 924, 931, 935, 937, 939, 941, 942** (*ред.*); **463, 492, 494, 881, 895, 905, 910, 911** (*упоряд.*); **824** (*уклад.*); **894, 921, 938, 943** (*наук. рада*)
Березняк Є. С. **96** (*перс.*)
Бех І. Д. **33** (*перс.*); **339, 350, 351, 361, 362, 371–373, 386–388, 443, 444, 465, 466, 468, 494–496, 497, 498, 520, 522, 556, 577, 594, 595, 641, 648, 649, 663, 664, 687, 689, 692, 693, 705, 706, 709, 711, 736, 737, 739, 740, 759, 763, 776, 778, 794, 797, 816, 849, 888, 915, 921, 934** (*ред.*); **698, 894; 921, 937, 943** (*наук. рада*)
Беленька Г. В. **339, 350, 361, 371, 386** (*ред.*)
Биков В. Ю. **496, 689, 737** (*ред.*); **567**

- Бібік Н. М. 466, 497, 520, 594, 641
(ред.); 524
- Біда О. 518, 553, 573, 589, 642, 661,
686, 704, 735, 758, 775, 886, 914, 933
(ред.)
- Біницька К. М. 687 (ред.)
- Бобир О. 45
- Бондар Л. 15
- Бондаренко Г. В. 779 (упоряд.)
- Бондарчук О. Б. 781, 823 (упоряд.)
- Боришевський М. Й. 377, 428
- Босенко М. 342, 353, 364, 374, 446,
469, 499, 523, 558, 578, 597, 650,
666, 695, 712, 742, 765 (ред.)
- Брайловская П. П. 972, 973
- Бубу М. 246 (перс.)
- Бубер М. М. 403, 606 (перс.)
- Бублик Л. М. 767 (упоряд.)
- Буй С. 748 (упоряд.)
- Букшина Т. Ф. 500, 561 (ред.); 559
(відп. за вип.)
- Булавко В. 20
- Бур'ян М. С. 821, 855, 893 (ред.)
- Бурда М. І. 670, 685 (ред.)
- Буріан В. 743, 766, 780, 821, 855,
893 (ред.)
- Бюїссон Ф. 404 (перс.)
- Валлон А. 244, 405 (перс.)
- Вашуленко М. С. 351, 362, 372,
388, 444, 465 (ред.); 460 (від. за вип.)
- Ващенко Л. С. 524
- Величко С. П. 494 (ред.)
- Велскоп Войцех 916, 935, 941
(ред.)
- Вентцель К. М. 407 (перс.)
- Вербицький В. В. 829, 830, 833,
839, 844 (ред.)
- Вербова В. В. 500, 559 (уклад.)
- Виговська О. 475 (упоряд.)
- Вітторіно да Фельтре 412 (перс.)
- Волков О. 342, 353, 364, 374, 389,
446, 469, 499, 523, 558, 578, 597
(ред.)
- Вороніна Т. 35 (упоряд.)
- Воскобойнікова-Гузєва О. В. 559
(рец.); 916, 935, 941 (ред.)
- Гавриленко Т. 217, 229, 235; 905,
910, 911 (упоряд.)
- Гажаман Н. О. 442 (ред.)
- Гайдар А. Л. 416 (перс.)
- Гайдей В. О. 822, 825, 826, 857,
858 (уклад.)
- Галіцина Л. 680 (упоряд.)
- Галус О. М. 890, 916, 935, 941
(ред.)
- Гальченко М. С. 687 (ред.)
- Гамолін В. 678 (упоряд.)
- Гед Ж. 242 (перс.)
- Гельвецій К. А. 417 (перс.)
- Гернле Е. 418 (перс.)
- Гількес П. 16 (перс.)
- Гожик О. І. 37 (ред.)
- Голобородько Я. Ю. 28
- Головко Г. О. 982, 983
- Головко М. В. 798 (ред.)
- Головлева Г. 309 (упоряд.)
- Гончаренко С. У. 5; 314, 321, 341,
351 (ред.)
- Горбенко Н. А. 500, 559 (уклад.)
- Горпинюк В. П. 314, 321, 341 (ред.)
- Готалов-Готліб А. Г. 302, 528
(перс.)
- Гриневич Л. М. 798, 820, 854, 892,
919 (наук. рада)
- Гриньова М. В. 552 (ред.)
- Гулак В. М. 823 (упоряд.)
- Гупан Н. М. 470, 948, 949
- Гуржій А. М. 761, 846 (ред.); 845
(упоряд.)
- Гурський В. А. 463 (упоряд.)
- Давыдов В. В. 294 (ред.)
- Делану П. 246 (перс.)
- Демида Є. Ф. 881 (упоряд.); 881,
931 (ред.)
- Деполович Л. 206 (перс.)

- Дервянко Т. 229; 887 (ред.)
Держач В. 63, 94
Дзярук К. 1
Дічек Н. П. 37, 71, 127–129, 683,
688, 751–753, 837; 492 (упоряд.); 650,
666, 695, 712, 742, 765 (ред.)
Дмитренко П. В. 288 (ред.)
Дмітров Д. 173
Добко Т. 107; 885 (ред.); 922 (рец.)
Довга Т. Я. 651, 744 (упоряд.)
Домбровська Л. В. 823 (упоряд.)
Доценко П. 72
Драгоманов М. П. 420, 609, 720
(перс.)
Дроншкевич О. В. 885 (ред.)
Дубровіна Л. А. 668 (рец.)
Дунаєва Л. М. 823 (упоряд.)
Дурдуківський В. Ф. 421, 508, 517,
531, 581 (перс.)
Доркену А. М. 696 (упоряд.)
Дьбюї Д. 422 (перс.)
- Євсюкова Л. 562, 598, 653
Євтух М. Б. 77 (перс.); 362, 388,
444, 460, 670, 685 (ред.)
Єрмаков І. 389, 446, 469, 499, 523,
558, 578, 597, 650, 666, 695, 712, 742,
765 (ред.)
Єфімова В. 131–133, 150, 151, 155,
156, 176–178, 220
Єфремов С. О. 424, 611 (перс.)
- Жовта І. 16
Жорéс Ж. 242 (перс.)
Жорова І. 109, 182
- Завгородня Т. 735 (ред.)
Задорожний М. 437, 570 (упоряд.)
Закатнов Д. О. 924 (ред.)
Заліток Л. 21, 22, 25; 37, 144, 651,
652, 669, 744, 782 (упоряд.); 144
(ред.)
Залкінд А. Б. 425 (перс.)
- Залужний О. С. 133, 324, 325, 426,
534, 612 (перс.)
Замашкіна О. Д. 1006, 1007
Зарудна Н. 9
Захаренко О. А. 165, 582, 682, 684
(перс.)
Зеленко О. У. 829 (перс.)
Зеньковський В. В. 477, 535 (перс.)
Зільберштейн А. І. 427 (перс.)
Зінковська Л. 429 (упоряд.)
Зозуля С. М. (див. Кравченко С. М.)
Зотова В. А. 559 (відп. за вип.)
Зоц В. М. 453 (упоряд.)
Зязюн І. А. 315, 445 (ред.)
- Іванова І. О. 696 (упоряд.)
Іванова М. 180
Іващенко В. М. 781, 823 (упоряд.)
Ігнатенко П. І. 260 (упоряд.)
Ільєнков Е. В. 613 (перс.)
Іщук С. В. 500 (уклад.)
- Каленіченко Н. П.
(Калениченко Н. П.) 253, 262
(сост.); 129, 699 (перс.); 357
Калмикова Л. О. 19 (упоряд.)
Камишин В. В. 687, 816, 849, 888,
915, 934 (ред.)
Карімова І. 79 (перс.)
Кевішас Й. 900 (уклад.)
Кемпе В. Ю. 881 (упоряд.)
Кендзьор П. І. 968, 969, 1000, 1001
Кирій С. 64
Коберник О. М. 648, 663, 692, 709,
739, 763, 778, 797 (ред.)
Кобзар Б. С. 373, 387, 443 (ред.)
Коваленко В. О. 992, 993
Коваленко Є. І. 332 (ред.)
Ковтанюк Ю. С. 445 (ред.)
Кодлюк Я. П. 651, 744 (упоряд.)
Коляда Н. М. 779 (упоряд.); 815,
848 (ред.)
Коменський Я. А. 286, 288, 561
(перс.)

- Комінарець Т. **109**
 Коноваленко О. **749** (упоряд.)
 Кононенко В. І. **382** (ред.)
 Коньо Ж. **240, 245, 294** (перс.)
 Копиленко Н. Б. **445** (ред.)
 Корінь Т. **7** (упоряд.)
 Короденко М. **153** (упоряд.)
 Корчак Я. **500, 838, 876** (перс.)
 Костюк Т. **530** (упоряд.)
 Кравченко С. М. **157, 880; 885, 890** (ред.)
 Кремень В. Г. **34, 83, 139, 142, 180, 189, 783; 83, 139, 180, 207** (перс.); **161, 162, 362, 372, 388, 444, 465, 467, 496, 519, 555, 575, 591, 592, 593, 601–620, 624, 625, 628–631, 633, 635, 637, 638, 641, 646, 647, 662, 670, 685, 689, 697, 701, 707, 708, 737, 738, 747, 760, 762, 777, 796, 800, 817, 818, 845, 846, 851, 852, 856, 889, 891, 894, 917, 921, 937, 943** (ред.); **698, 783; 760, 798, 820, 854, 892, 919, 936** (наук. рада)
 Крисальна Л. О. **562, 598, 653**
 Крупская Н. К. **248** (перс.)
 Крутенко О. **165**
 Кузнецов Ю. **571** (упоряд.)
 Кузь В. Г. **462** (ред.)
 Кузьменко Д. **868** (упоряд.)
 Кулик Н. **139; 222, 805** (упоряд.)
 Курило В. С. **675, 683, 688** (ред.); **683, 688, 715, 717, 718, 719, 722–727, 729–732**

 Лактіонова Г. М. **456, 461**
 Ланге М. М. **540, 618** (перс.)
 Ланжевен П. **244** (перс.)
 Лапаєнко С. В. **205, 210; 853, 883, 887, 918, 920** (ред.); **885** (відп. секр.)
 Лафарг П. **242** (перс.)
 Лашко К. М. **445** (ред.)
 Левовицький Т. **701, 760** (ред.); **760** (наук. рада)
 Лисиця Н. М. **767** (упоряд.)

 Листюк С. **97**
 Лобановська І. Г. **880**
 Лога Т. В. **696, 881** (упоряд.)
 Локшина О. І. **524, 667**
 Лопуховська А. В. **445** (ред.)
 Лосюк П. **930** (перс.)
 Лубенець Т. Г. **224, 430** (перс.)
 Луговий В. І. **161, 162, 670, 685, 697, 738, 761, 817, 845, 846, 856** (ред.); **162** (уклад.); **671; 845** (упоряд.); **936** (наук. рада)
 Луначарський А. В. **279** (перс.)
 Лутовінова В. І. **559** (ред.)
 Любарський Р. **867** (упоряд.)
 Люсик П. **929** (перс.)
 Ляшенко О. І. **162** (уклад.); **460, 467, 496, 519, 555, 575, 591, 646, 662, 689, 708, 737, 762, 777, 796, 818, 852, 891, 917** (ред.); **856**

 Мадзігон В. М. **315, 445, 590, 592, 593, 643, 647, 685, 697, 738** (ред.); **447** (перс.); **460** (відп. за вип.); **671, 699**
 Мазуренко С. Г. **1002, 1003**
 Майборода З. **17**
 Макаренко А. С. **263** (перс.)
 Максименко С. Д. **33** (перс.); **630** (ред.)
 Малород А. **83**
 Мальований Ю. І. **552** (ред.)
 Малога В. **47**
 Мамитов А. **79** (перс.)
 Мамонтов Я. А. **302, 541** (перс.)
 Мамот Л. **354** (упоряд.)
 Манжос Б. С. **542, 874** (перс.)
 Марусинець М. М. **928**
 Марченко Л. **29; 488** (упоряд.)
 Масол Л. М. **705, 706, 736, 759, 776, 794** (ред.)
 Мацібора Н. Г. **781, 823** (упоряд.)
 Мащенко Е. **322** (упоряд.)
 Мединський Є. М. **830** (перс.)
 Мимитов А. **79** (перс.)

- Місечко О. Є. **644, 960, 961**
Міхно О. **65, 75–77, 84, 206, 224; 220** (*перс.*); **822, 825, 826, 857, 858, 896** (*уклад.*)
Міщенко Н. **327** (*упоряд.*)
Момот Л. **354** (*упоряд.*)
Москаленко Є. А. **978, 979**
Мостова Т. **487, 489, 501, 516, 626** (*упоряд.*)
Музиченко О. Ф. (Музыченко А. Ф.) **253, 302, 326, 543, 563** (*перс.*); **572**
Мушка О. **182**
- Науменко Т. **483** (*упоряд.*)
Несін Н. Г. **737, 762, 777, 796, 818** (*відп. секр.*)
Ничкало Н. Г. **445** (*ред.*)
Ніколаєнко С. **488**
Ніколюк Л. І. **11** (*уклад.*); **442** (*ред.*)
- Овчарук О. В. **974, 975**
Огнев'юк В. **488; 760** (*ред.*); **760** (*наук. рада*)
Омельчук С. **185**
Онищенко О. С. **668** (*ред.*)
Оржеховська В. М. **468, 498** (*ред.*)
Островська О. **561** (*уклад.*)
Осьмук Н. Г. **799**
Отич О. **186; 900** (*уклад.*)
- Павленко Т. С. **881** (*упоряд.*)
Павлюченко О. М. **348, 352** (*упоряд.*)
Палащина Н. А. **559** (*уклад.*); **561** (*ред.*)
Палійчук Р. І. **823** (*упоряд.*)
Палюх З. А. **988, 989**
Перебийніс Г. М. **357** (*перс.*)
Перевальська М. В. **284** (*худож.*)
Петренко О. Б. **187, 691, 962, 963**
Петрова А. **358** (*упоряд.*)
Пироженко Л. В. **461, 964, 965, 986, 987**
Плав'юк М. **449** (*перс.*)
- Побірченко Н. С. **466, 497, 520, 594, 648, 663, 692, 709, 763, 778, 793, 797** (*ред.*); **690** (*уклад.*); **779** (*наук. консультант*); **950, 951, 980, 981**
Подолян І. **29**
Покусова О. С. **144, 744** (*упоряд.*)
Поліщук О. С. **890** (*ред.*)
Пометун О. І. **944, 945**
Пономаренко Л. О. **37, 782** (*ред.*)
Прокопенко І. Ф. **783**
Прошкін В. В. **795** (*ред.*)
Пугач А. В. **1008, 1009**
Пустовіт Г. П. **190, 454, 467, 505, 755; 467, 829, 830, 833, 839, 844** (*ред.*)
Пуховська Л. П. **946, 947**
- Рагозін М. П. **396, 414, 428, 434, 435, 441** (*упоряд.*); **433** (*перс.*)
Радзівська В. **897** (*упоряд.*)
Радул О. С. **764, 966, 967**
Рапіна Л. **52, 53, 58–60, 68, 78, 85–88, 101, 102, 114, 143, 165**
Регейло І. Ю. **761** (*упоряд.*)
Редько-Шпак Н. М. **144, 885** (*ред.*)
Рисіна М. Ю. **799**
Рогова П. І. **11, 442** (*відп. за вип.*); **37, 500, 559, 652, 669, 781, 782** (*ред.*); **107** (*перс.*); **567, 668**
Русова С. **64, 332, 333, 569** (*перс.*)
Руссо Ж.-Ж. **434** (*перс.*)
Рябоконт Л. **43; 484, 511** (*упоряд.*)
- Савченко О. Я. (Савченко А. Я.) **36, 37, 44, 312, 447, 715, 717–719, 722–732; 44, 109, 180, 189, 207, 222, 237, 651** (*перс.*); **305, 718** (*уклад.*); **369, 445, 592, 593, 641, 643, 670, 685, 740** (*ред.*); **460, 859** (*відп. за вип.*); **715, 718, 724, 725, 727, 730, 732** (*упоряд.*); **717, 719, 722, 723, 726, 729, 731** (*сост.*)
Саква А. **482** (*упоряд.*)
Самчук Л. І. **559** (*уклад.*)

- Сбруєва А. А. **521, 799, 952, 953**
Сейко Н. А. **576, 956, 957, 990, 991**
Селецький А. В. **885** (ред.)
Семендяєва Г. М. **37** (упоряд.)
Сергєєва В. Ф. **984, 985**
Сіданіч І. **186**
Синяк Д. **481** (упоряд.)
Сиротенко А. Й. **522, 556, 577, 595, 649, 664, 693, 711** (ред.)
Сисоєва С. О. **154** (перс.); **641** (відп. наук. секр.); **701** (ред.)
Скалько С. Л. **863** (упоряд.); **864**
Сковорода Г. С. **315** (перс.)
Скульський Р. П. **382** (ред.)
Слюсаревський М. М. **851, 889** (ред.)
Смаль В. З. **239**
Смола Л. М. **761** (упоряд.)
Снідерс Ж. **245** (перс.)
Соколянський І. **331, 550, 631** (перс.)
Соловійов Ю. І. **590** (ред.)
Солодовник О. **143**
Соломка В. **22**
Сорока Р. **228**
Сорочан Т. **191**
Стогній І. П. **288** (ред.)
Страйгородська Л. І. **210, 229; 881, 895** (упоряд.); **885, 913, 935, 941** (ред.)
Сухомлинська Г. І. (Сухомлинская А. И.) **239, 442** (уклад.); **255** (сост.); **259, 267** (упоряд.); **260; 231, 484** (перс.)
Сухомлинська Л. В. **212, 230, 231, 237, 928, 930; 881** (упоряд.)
Сухомлинський В. О. (Сухомлинский В. А.) **1, 10, 15, 17, 31, 44, 48, 50, 52, 69, 72, 81, 85, 89, 92–94, 97, 98, 103, 105, 108, 109, 112, 115–118, 125, 131, 132, 148, 149, 155, 156, 166–168, 170, 172–175, 177, 183–185, 187, 192, 193, 201, 203, 211, 214, 215, 218–220, 223, 227, 230–233, 236, 237, 239, 254, 255, 259, 261–267, 269–272, 274, 276, 277, 283, 284, 289, 291, 293, 295–297, 299–301, 303, 305–307, 309, 310, 312, 319, 335, 355, 358, 359, 360, 369, 381, 383, 429, 435, 436, 442, 459, 464, 472, 475, 481, 484, 486–489, 493, 501, 516, 537, 551, 560, 587, 588, 599, 623, 632–634, 636, 639, 652, 669, 672, 677, 679, 682–684, 715–719, 722–727, 729–734, 740, 746, 749, 750, 753, 756, 757, 768, 782, 792, 801, 804, 806–809, 812, 813, 819, 834–836, 842, 843, 859, 862, 863, 871–873, 875, 879, 881, 882, 895, 896, 903, 904, 907–909, 924, 927–928, 931, 941** (перс.)
Сухомлинський С. В. **26** (перс.); **260**
Сяомань Д. **768**
Табачник Д. В. **67** (ред.)
Тараненко І. Г. **428**
Тарнавська С. **193, 213, 232, 233; 853, 883, 887, 918, 920, 923, 931, 939, 942** (ред.); **924** (відп. секр.)
Ткач О. **103**
Ткаченко Г. **866** (упоряд.)
Ткаченко І. Г. **509** (перс.)
Ткаченко Л. **24, 30, 39, 40, 48, 120, 145, 166, 234; 127** (перс.); **488** (упоряд.)
Топузов О. М. **161, 162, 798** (ред.); **162** (уклад.)
Тютюнник Л. В. **976, 977**
Углова О. **25**
Уолгутер Ш. **136** (перс.)
Ушинський К. Д. **45, 87, 621, 696, 754** (перс.)
Уюнтена **994, 995**

Федяєва В. **596, 694, 958, 959**
Фещенко О. В. **665** (упоряд.)
Філімонова Т. В. **146, 998, 999; 450, 645** (упоряд.)
Франгос Х. **438** (перс.)
Френе С. **246, 287, 304, 313, 335, 439, 636** (перс.)

Хайруліна В. **562, 598, 653**
Хемчян І. І. **69, 91, 215, 880**
Хопта С. М. **216; 931** (ред.)
Хоружа Л. Л. **795** (ред.)

Чавдаров С. Х. **486** (перс.)
Чебикін О. Я. **696** (наук.
консультант)
Чепіга Я. **104, 338, 347, 440, 637, 767** (перс.)

Чередниченко Д. **493** (ред.)
Чорна К. І. **377**

Шацький С. Т. **839** (перс.)
Шоробура І. М. **890, 916, 935, 941** (ред.)
Штайнер Р. **638** (перс.)
Шулікін Д. **32**

Яковенко П. **27**
Янченко Т. В. **970, 971**
Ярмаченко М. Д. **4, 12; 88** (перс.);
12, 314, 321, 341, 351, 390–395, 397–413, 415–418, 420, 421, 423–427, 430, 438–440, 445 (ред.)
Ящук І. П. **890** (ред.)

Абетковий покажчик назв праць О. В. Сухомлинської

Авторські педагогічні системи як складова оновлення національної школи 579, 600, 747

Академія педагогічних наук святкує свій перший ювілей. Що вдалося за десять років? **447**

Актуальные проблемы марксистской теории воспитания в современной Франции **241**

Александр Фёдорович Музыченко (1875–1940) **253**

Алчевська [дівоче прізвище Журавльова] Христина Данилівна **390**

Альтруїзм **391**

Алчевська Христина Данилівна **601**

Антипедагогіка **392**

Антична педагогіка **393, 602**

Антропологія **394**

Антропологія педагогічна **395**

Аристотель **396**

Архівні документи **397, 603**

Архітектор дитячих сердець **748**

Асоційовані школи ЮНЕСКО **398**

Багалій Дмитро Іванович 399

Баден-Пауелл Роберт **400**

Батьківська школа: спогади Ольги Сухомлинської про матір – дружину Василя Олександровича **501**

Батько сварив мене лише раз – Ольга Сухомлинська **897**

Бахтін Михайло Михайлович **401, 604**

Берегиня історико-педагогічної науки: до ювілею Нінелі Павлівни Калениченко **699**

Бібліографічні покажчики як джерела історико-педагогічних досліджень з сухомлиністики **923**

Біла книга національної освіти України **670**

Біогенетичний закон **605**

Біогенетичний закон у педагогіці й психології **402**

Біографія В. О. Сухомлинського у світлі наукового аналізу **289**

Бубер Мартін Мардохай **403, 606**

Бюїссон Фердінанд **404**

В поисках настоящего 714
В родинному колі 260
Вагомий доробок до двадцятиріччя 898
Валлон Анрі 405
Вальдорфська педагогіка 406, 607
Вентцель Костянтин Миколайович 407
Викриття діячами Інтернаціоналу робітників освіти імпералістичної спрямованості предметів гуманітарного циклу буржуазної школи (1920–1939 рр.) 252
Випереджаючи час... 472, 502
Витоки й засади української школи рефлексології та педології (20-ті роки) 308
Виховання 408
Виховання дітей та молоді в контексті розвитку громадянського суспільства 473
Виховання дітей у дусі миру: на прикладі міжнародного учительського руху 268
Виховання самоцінності особи 525
Виховання як соціальний процес 503
Виховання як соціальний процес: особливості сучасних трансформаційних змін 474, 526
Виховна система 409
Виховувати любов'ю 504
Відділення теорії та історії педагогіки 343, 505
Відділення теорії та історії педагогіки: звітують відділення АПН України 376
Відділення теорії та історії педагогіки: історія становлення та розвитку 580
Відкритий лист Академії педагогічних наук України до Верховної Ради України 671
«Вільна українська школа» 410
Відображення змісту Всеукраїнських педагогічних читань «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю» у бібліографічних покажчиках, присвячених педагогові 924
Відображення розвитку національної освіти і педагогічної думки у друкованих та електронних виданнях як предмет дослідження 899
Вільне виховання 608
Віннетка-план 411
Вітторіно да Фельтре 412

- Врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей **413**
Вступ **414**
Вступна стаття **563**
[Вступне слово головного редактора] **527**
Вчительські організації **415**
- Гайдар** (Голиков) Аркадій Петрович **416**
Генеza духовності в контексті виховання **564**
Гернле Едвін **418**
Героїзм і героїчне у вихованні: вчора і сьогодні **827**
Готалов-Готліб Артемій Григорович (1866–1960) **528**
Громадсько-державна система управління і Василь Сухомлинський **475**
Громадянське виховання і сучасна освіта: від здобутого – до нових акцентів і наголосів **784**
Громадянське виховання: спадщина і сучасність **529**
Громадянськість української молоді: виклики, здобутки, перспективи **802**
Громадянськість як феномен виховання **365**
Гуманістичний напрям педагогіки В. О. Сухомлинського **768**
- Давайте** вспомним Сухомлинского **309**
Деякі аспекти еволюції сприйняття творчості В. Сухомлинського: дорога довжиною в 40 років **672, 715**
Деякі міркування щодо вживання поняття «історія сучасності» у педагогічному контексті (крізь призму зарубіжних досліджень) **860**
Деякі питання етимології педагогічного знання **419**
«Дивлячись на нашу молодь, переймаюся оптимізмом» **530**
Диспут по-советски **310**
Дитина в центрі уваги педагогічної науки **448**
Дитина і питання про смертність: підхід Василя Сухомлинського **828**
Диференційоване навчання в історії української школи **654**
Диференційований підхід в історії української школи (кінець ХІХ – перша третина ХХ ст.) **745**
До витоків профільного навчання в Україні **506**
До питання про аналіз перебігу реформування загальної середньої освіти в Україні (1991–2021) **938**
До питання про педагогічний ідеал: погляд на історію **655**
До питання про розвиток змісту загальної середньої освіти **476, 507**

До питання про становлення української педагогічної термінології: історіографічний аспект **939**

Довга дорога до правди **749**

Дорослішати разом з дітьми. Виклики, які потребують відповідей **861**

Дослідження мікроісторії в сучасному історико-педагогічному вимірі **785**

Драгоманов Михайло Петрович **420, 609**

Думки В. О. Сухомлинського про здоров'я дітей в історичній перспективі **716**

Дурдуківський Володимир Федорович **421, 581**

Дурдуківський Володимир Федорович (1874–1938) **531**

Володимир Федорович Дурдуківський (до 130-річчя від дня народження) **508**

Духовність як надбання особистості: український вимір **900**

Духовно-моральне виховання дітей та молоді в координатах педагогічної науки і практики **532, 565**

Духовно-моральне виховання дітей та молоді: загальні тенденції й індивідуальний пошук **566**

Джон Дьюї **422**

Експериментальна педагогіка 423, 610

Елементи порівняльно-педагогічного підходу до вивчення зарубіжного досвіду в 20-х рр. в Україні **278**

«Етика віри»: чи не загроза демократії? **533**

Етичні цінності у навчально-виховному процесі сучасної сільської школи **510**

Етнопедагогіка – засіб полікультурного виховання **311**

Етнопедагогіка – засіб полікультурного виховання, або як інтегрувати національну концепцію розвитку школи в загальноєвропейський контекст **316**

Етнопедагогіка як засіб полікультурного виховання **449**

Єфремов Сергій Олександрович 424, 611

«Жива педагогіка». В. О. Сухомлинський крізь призму часу **862**

Життя Івана Ткаченка – яскравий приклад служіння українському народові **509**

З історії Інтернаціоналу працівників освіти (1920–1939 рр.) **249**

З історії марксистської педагогічної думки у Франції **240**

- З історії розвитку марксистської педагогічної думки у Франції (1920–1939 рр.) **244**
- «З кожним роком осягаю, поважаю і люблю свого батька все більше» **354**
- З чого все починалось? **450**
- Забезпечення світоглядної та духовно-моральної спрямованості освіти **786**
- Залкінд Арон Борисович **425**
- Олександр Залужний: віхи життя і педагогічної творчості **325**
- Залужний Олександр Самійлович **426, 612**
- Залужний Олександр Самійлович (1886–1941) **324, 534**
- Запропоновано сучасні технології комплексного виховання дитини **673**
- Зарубіжний педагогічний досвід в Україні в 20-ті роки **285**
- О. А. Захаренко і сучасна школа: круглий стіл АПН України **582**
- Згадують вчителі... (замість передмови) **863**
- Згадуючи вчителів... **864**
- Зеленко Олександр Устинович **829**
- Зеньковський Василь Васильович (1881–1962) **535**
- Василь Васильович Зеньковський – київський представник російського зарубіжжя **477**
- Зільберштейн Андрій Ілліч **427**
- Знову «єдино вірне вчення»: Уроки етики віри – це загроза демократії **536**
- Идеи** В. А. Сухомлинского о здоровье детей в исторической перспективе **750**
- Идеи и свершения Василия Александровича Сухомлинского (1918–1970) **261**
- Идеи свободы в воспитании **290**
- Идеи свободы во взглядах В. А. Сухомлинского **717**
- Из педагогического наследия В. А. Сухомлинского **291**
- Ідеї громадянськості й школа в Україні **366**
- Ідеї свободи у поглядах В. О. Сухомлинського **537, 718**
- Ідея свободи **292**
- Ідея свободи у вихованні в європейській педагогіці й спадщині В. О. Сухомлинського **293**
- Ільєнков Евальд Васильович **613**
- Історико-педагогічне дослідження та його «околиці» **538**
- Історико-педагогічний процес в Україні: регіональний вимір **583**
- Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем **471**
- Історія і теорія педагогічної науки **539**
- Історія педагогіки як наука **614**

Історія педагогіки як наука і як навчальний предмет: актуальні проблеми **451, 478**

Казки й оповідання – то вершина науково-педагогічної творчості батька **479**

Київська Духовна Академія **615**

Кого считать «елітой»? **322**

Колектив і особистість у контексті філософії освіти **700**

Ян Амос Коменський і розвиток національної школи в Україні **286**

Комплексна система навчання **616**

Комплексне навчання в школах України **323**

Комплексність як провідний принцип організації і діяльності шкільної освіти (1920-ті роки) **901**

Концептуалізація ідей про виховання моральності в сучасній Україні **787**

Концептуальні засади розвитку історико-педагогічної науки в Україні **367**

Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей **452, 656**

Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей: модернізація педагогічної освіти в контексті загальноцивілізаційних змін **584**

Концептуальні тексти про виховання дітей і молоді як складова історії сучасної освіти в Україні **902**

Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності **377, 428, 480**

Концепція інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України **567**

Коньо Жорж (1901–1978): французский педагог, философ **294**

Краса й мудрість Сухомлинських **429**

Критика буржуазних концепцій освіти і виховання на сторінках журналу «Комуністична освіта» («Шлях освіти») (1922–1941) **247**

Н. К. Крупская и международное учительское движение **248**

Культуровідповідність **617**

Ланге Микола Миколайович **618**

Ланге Микола Миколайович (1858–1921) **540**

Листи дружині Василь Сухомлинський надсилав у двох екземплярах – українською та російською... **481**

Лубенець Тимофій Григорович **430**

- А. В. Луначарський і міжнародний учительський рух 279
«Лучше всего у нас получается муштра» 482
- Майже ювілейне 788**
- Мамонтов Яків Андрійович (1888–1940) 541
Манжос Борис Семенович (1891–1938?) 542
Марксистсько-ленінська педагогіка 619
Марксистсько-ленінські принципи критики буржуазної педагогіки в працях радянських дослідників 20–30-х років (на прикладі Франції) 250
Материнська любов як основа виховання почуття відповідальності: з педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського 295
Мединський Євген Миколайович 830
Международное общество последователей В. А. Сухомлинского 296
Международное прогрессивное профессиональное движение учителей в борьбе за демократическую педагогику (1917–1990) 280, 281
Международный комитет пропаганды и прогрессивное учительское движение 251
Мені цікаво розмірковувати над тим, що викликає проблеми 453
Мета стратегії розвитку загальної середньої освіти 803
Методична спадщина В. Сухомлинського 903
Методична спадщина Василя Сухомлинського: через історико-педагогічне пізнання до пошуків відповідей на виклики сьогодення 904
Методологія дослідження історико-педагогічних реалій другої половини ХХ століття 585
Микола Рагозін 433
Мир сказок Василя Александровича Сухомлинского 297
Міжнародні зв'язки педагогів України у 20-х – на початку 30-х рр. 282
Мій батько 865
Місце і роль Сухомлинського у трансформації освіти в Україні 355
Моральне виховання учнів: педагогічна наука і практика 831
Моральне виховання учнів: педагогічна наука та практика 568
Моральне виховання як константа виховного процесу: характеристика проблематики у часовому вимірі 925
Олександр Музиченко (1875–1940) 326
Музиченко Олександр Федорович (1875–1940) 543

Навчання і здоров'я дитини 378

Народження громадянина: Ольга Сухомлинська: діти не можуть бути у вакуумі до 18 років **511**

Наука ХХІ **866**

Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні **697, 800**

Національна система виховання **379**

Некоторые аспекты эволюции восприятия творчества В. А. Сухомлинского **719**

Неминуці цінності у вихованні дітей і молоді **344**

Непочута промова про цінності **431**

Нове виховання **620**

Ногами людина повинна вrostати у землю своєї батьківщини, але очі її хай оглядають весь світ **298**

О «Христианской этике» без иллюзий 586

[Оглядова стаття] **905**

Орієнтуємось на європейські тенденції **512**

Освіта для полікультурного суспільства: наміри конструювання в Україні **769**

Освіта і розвиток особистості: історичний вимір **701**

Освіта як багатомірна і багатофункціональна система **770**

Основне в дошкільному віці – пробудження **483**

От составителя [вступ. ст. в кн. В. А. Сухомлинского «Как воспитать настоящего человека»] **269**

От составителя [вступ. ст. в кн. В. А. Сухомлинского «Хрестоматия по этике»] **274**

Патріотизм як цінність: погляд на історію і сьогодення 674

Педагоги і педагогіка в діяльності Всеукраїнської академії наук (до 100-річчя НАН України і 25-річчя НАПН України) **832**

Педагоги України ХХ століття **544**

Педагогіка **783**

Педагогіка Михайла Драгоманова – обличчям до України **720**

Педагогіка Просвітництва ХІХ століття **545**

Педагогічна спадщина як предмет вивчення (на прикладі доробку К. Д. Ушинського) **621**

Педагогічне соло в сімейному супроводі: у неділю Василю Сухомлинському виповнилося б 85... **484**

Педагогічний дискурс ХІХ ст. – диференціація й інтеграція ідей **657**

Педагогічний досвід крізь призму ідей і практики Василя Сухомлинського в ретроперспективі **926**

Педагогічний ідеал крізь призму теорій моралі **622, 658**

Педагогічні товариства послідовників В. Сухомлинського **299**

Передмова **623**

Переднє слово [у кн. «Диференційований підхід в історії української школи (кінець ХІХ – перша третина ХХ ст.)»] **751**

Переднє слово [у кн. «Українська педагогіка в персоналіях»] **546**

Періодизація педагогічної думки в Україні: кроки до нового виміру **455**

Персоналія в історико-педагогічному дискурсі **432**

Перша українська гімназія ім. Т. Шевченка – утілення мрій української інтелігенції **675**

Питання виховання дітей пролетаріату на Лейпцігській міжнародній педагогічній конференції (10–12 квіт. 1928 р.) **275**

Підліток. Який він? **789**

Підходи до особистісно зорієнтованого виховання дітей раннього віку в Україні (у контексті педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського) **380**

Порадник соціального виховання **624**

Чому завтра не приходять сьогодні: філософія для дітей і «Хрестоматія по етиці» В. А. Сухомлинського **381**

Права дитини в контексті історичних і сьогоденних реалій **456, 485**

Права дітей **833**

Презентація нових педагогічних видань відбудеться **327**
[Привітання з нагоди 80-річчя журналу «Рідна школа»] **457**

Прізвище як смисл життя **868**

Про «Християнську етику» без ілюзій **626**

Про ідеї та підходи до виховання моральності: український погляд **790**

Про критерії добору і класифікації джерел до «Антології текстів з реформування освіти в Україні: програми, концепції, проекти (1991–2017)» **869**

Про наукову діяльність АПН України: історія і теорія педагогічної науки **548**

Про особистість і колектив у сучасних педагогічних вимірах **702**

Про стан теорії і практики виховання в освітньому просторі України **356, 368**

Про участь освітян у розбудові Всеукраїнської академії наук (1920–1930 роки) **870**

Про цю книгу [передм. до кн. В. О. Сухомлинського «Я розповім вам казку... Філософія для дітей»] **804**

Проблема «природа-виховання» в педагогічній теорії та шкільній практиці України 20–30-х рр. **345**

Проблеми виховання дітей **328**

Проблеми розвитку особистості в історичному контексті психології та педагогіки **547**

Проблеми теорії виховання дітей і молоді в Україні **317, 346**

Програми національного виховання в умовах освітніх модернізаційних змін **676**

Програмне забезпечення виховного процесу в сучасній Україні: історіографія питання **906**

Пролеткульт **625**

Психотехніка – втрачений напрям радянської педагогічної науки і практики **721**

Психотехніка і НОП крізь призму диференціації педагогічного процесу в школі (методологія і технології) **752**

Пусть дети имеют голубое небо **329**

Радянська педагогіка як ідеологія. Спроба історичної реконструкції 791

Радянська педагогіка як ідеологія: спроба історичної реконструкції **627**

Радянська педагогіка як ідеологія: спроби історичної реконструкції **771**

Рефлексії про генезу духовності в контексті виховання на шляху до синтезу парадигм **549**

Рефлексологія **628**

Реформаторська педагогіка **629**

[Рецензія] на кн. Баллион Р. «Деньги и школа» **243**

Розвиток особистості і освіта: історичний вимір **630**

Розвиток педагогічної науки **330**

Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси **698**

Розробка духовно-моральних складових розвитку особистості **659**

Русский язык в Украине: слово и его функции **772**

С. Русова – видатний педагог, державний, громадський діяч України **332**

Софія Русова в контексті розвитку педагогічної думки **333, 569**

Жан-Жак Руссо 434

Рядки з листа 357

Свежий ветер сказки 834

Свіжий вітер казки 276, 835

Слово до читача 514

Слово о В. А. Сухомлинском 677

Слово про батька 805

Слово про педагога 347

Смертність людини в освітньому та виховному просторі. Підхід Василя Сухомлинського 871

Іван Соколянський (1889–1960) 331

Соколянський Іван Панасович 631

Соколянський Іван Панасович (1889–1960) 550

Сотрудничество французских деятелей просвещения с журналом «Шлях освіти» 246

Спадщина В. О. Сухомлинського – джерело сучасної педагогічної науки і практики 801

Співвідношення наукової та народної педагогіки у вихованні дітей та молоді 382

Становлення марксистської педагогічної думки у Франції 242

Сто років на благо дошкілля! 703

Стратегічні напрямки розвитку педагогічної науки, фізичної культури та спорту в Україні 515

Ступени взросления 254

Ольга Сухомлинская. Отец находил счастье в гармонии с природой и людьми 358

В. А. Сухомлинский. Библиография 255

В. А. Сухомлинский в Оберхаузене 283

В. А. Сухомлинский и нравственное воспитание: трансформация педагогических ценностей 722

Василий Александрович Сухомлинский – научная биография 723

Василий Александрович Сухомлинский (1918–1970) 262

Сухомлинский должен вернуться 383

Сухомлинский принадлежит всему миру: рассказывает дочь педагога 300

Ольга Сухомлинська: з батьком я не сперечалася 867

Ольга Сухомлинська: кожна освічена людина має знати ази педагогіки 570

- Ольга Сухомлинська: навчання має надихати, а не пригнічувати **571**
- Ольга Сухомлинська: як зробити, щоб дитина була щасливою **678**
- Василь Сухомлинський **435**
- Василь Сухомлинський: виховуємо художнім словом **806**
- Василь Сухомлинський і перші проекти концепцій розбудови національної школи (1990–1991) **872, 907**
- Василь Сухомлинський і сучасність **634**
- Василь Сухомлинський крізь призму часу: деякі зауваги до розгляду ідей **927**
- Василь Сухомлинський – наукова біографія **928**
- Сухомлинський Василь Олександрович **632, 633**
- Василь Олександрович Сухомлинський – наукова біографія **725, 753**
- Сухомлинський Василь Олександрович (1918–1970) **551**
- Василь Сухомлинський у зарубіжжі **359**
- Василь Сухомлинський: «...У шкільній коморі звалище гнилих жолудів» **487**
- Василь Сухомлинський: школа – це духовна колиска народу **488**
- Василь Сухомлинський: «Як же все це було без мене?» **836**
- В. О. Сухомлинський і моральне виховання: трансформація педагогічних цінностей **679, 724**
- В. О. Сухомлинський і проблеми дитинства **436**
- В. О. Сухомлинський об'єднує вчителів **301**
- В. О. Сухомлинський про життєві (вітальні) потреби дітей: піклування і захист **807**
- В. О. Сухомлинський та С. Х. Чавдаров: наукові та особисті стосунки **486**
- В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю **312**
- В. Сухомлинський про патріотизм: тексти і контексти **808**
- Сучасні цінності у вихованні: проблеми, перспективи **334**
- Творчість** Сухомлинського як об'єкт критики: тоді і нині **873**
- Тематика історико-педагогічних досліджень як особливий вимір і перспектива **773**
- Теоретичні проблеми виховання і діяльність позашкільних закладів **318**
- Той, кого не торкнулася відлига **874**
- Толерантність як підхід до розгляду ідей В. О. Сухомлинського про дитину **792**
- «...Традиції демократії в нашому суспільстві треба ще багато років плекати, аби вони стали нормою життя» **437**

Трансформація освіти в Україні і педагогічне спадкоємство Василя Сухомлинського 726

Трансформація освіти в Україні і доробок Василя Сухомлинського 360

Трансформація освіти в Україні та педагогічний доробок Василя Сухомлинського 369, 727

У пошуках справжнього 728, 875

У Сухомлинського було надзавдання – служити Дитині 489

Українські вчені про зарубіжний педагогічний рух (1920–1929) 302

Українсько-польсько педагогічні впливи в історичному вимірі: випадок В. Сухомлинського 809

Уплив радянської ідеології на організацію освітнього процесу в загальноосвітній школі 837

Уроки наступальності 256

Усе моє життя – зв'язок із родиною 680

Учитель в сучасному світі і його роль в демократизації освіти 273

Учительське рухання – проти фашистської шкільної доктрини 257

К. Д. Ушинський на тлі доби 754

Філософія для дітей в етичному спадкоємстві В. А. Сухомлинського 729

Філософія для дітей як педагогічна проблема 490

Філософія дитинства Януша Корчака: як ми розуміємо її зараз 876

Філософія дитинства: як ми розуміємо її сьогодні 838

Філософія для дітей в етичному спадкоємстві В. О. Сухомлинського 319, 730

Філософія освіти в системі соціокультурного знання 755

Формування особистості в демократичному суспільстві як об'єкт педагогічного дослідження 458

Формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей 491

Франгос Христос 438

Французькі прогресивні педагоги про проблеми виховання 245

Френе Селестен 439, 635

С. Френе і В. Сухомлинський: спільне й відмінне у вихованні 335

Селестен Френе у журналі «Шлях освіти» («Рідна школа») 287

- Хай** над дітьми простирається блакитне небо 336
- Художественные миниатюры В. Сухомлинского в культурологическом измерении 731
- Художні мініатюри В. Сухомлинського в культурологічному вимірі 732
- Художня спадщина В. О. Сухомлинського в культурологічному вимірі 587, 636
- Цінності** в історії розвитку школи в Україні 348
- Цінності у вихованні дітей та молоді: стан розроблення проблеми 349
- Час**, який нас обирає: героїчне у вихованні 877
- Чем лечит мозг – мыслью, трудом, творчеством или лекарствами? 681
- Чепіга (Зеленкевич) Яків Феофанович 440, 637
- Чи були школи В. О. Сухомлинського і О. А. Захаренка альтернативними існуючим? 682
- Шацький** Станіслав Теофілович 839
- Школа – моє життя 517
- Школа В. О. Сухомлинського в Павлиші 683
- Школа має усміхатися дитині. Постійно 516
- Школа під блакитним небом 337
- Школа Сухомлинського у Павлиші – погляд крізь призму часу 746
- Школа Сухомлинського як педагогічний проект 756
- Школа сучасної Франції: проблеми й перспективи 258
- Школа як соціокультурний образ суспільства 660
- Школи Сухомлинського і Захаренка як альтернативи існуючим 684
- Штайнер Рудольф 638
- Що** означає бути хорошим учителем 878
- Що таке «історія сучасності» в історичному вимірі (компаративний аналіз за матеріалами зарубіжних джерел) 840
- Що таке духовність сьогодні? 384
- Этюды** о В. А. Сухомлинском. Педагогические апокрифы 599
- Я** поділюся своїми спогадами про Петра Лосюка 929
- Як дорослішають в Україні і світі: загальні тенденції і виклики 810, 841

Як уявляв школу майбутнього Василь Сухомлинський 908

Яків Чепіга (1875–1938) 338

A Word on a Father 930

40 Years' Evolution of Vasyl Sukhomlynsky' Work Perception 757

Philosophizing with Children in Soviet Ukraine: The Heritage of Vasyl Suchomlinsky 459

Physical and Psychological Health, Top Priorities of Education Foresightness of Sukhomlynsky's View on Health Education 879

Providing Library and Information Support for Education 880

Ukrainian and Polish Pedagogical in the Historical Dimension: The Case of Vasyl Sukhomlynskyi 812

Vasily Sukhomlinsky's place amongst other influential creators of educational systems 909

Wasył Suchomliński jako reprezentant ukraińsko-polskich więzi pedagogicznych 940

*Абетковий покажчик назв праць О. В. Сухомлинської
про Василя Олександровича Сухомлинського*

- Батько** сварив мене лише раз – Ольга Сухомлинська **897**
Біографія В. О. Сухомлинського у світлі наукового аналізу **289**
- В** поєсках наотьящого **714**
Випереджаючи час... **472, 502**
Виховання самоцінності особи **525**
Виховувати любов'ю **504**
Відображення змісту Всеукраїнських педагогічних читань «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю» у бібліографічних покажчиках, присвячених педагогові **924**
- Громадсько-державна система управління і Василь Сухомлинський** **475**
Гуманістичний напрям педагогіки В. О. Сухомлинського **768**
- Давайте** вспомним Сухомлинского **309**
Деякі аспекти еволюції сприйняття творчості В. Сухомлинського: дорога довжиною в 40 років **672, 715**
Диспут по-советски **310**
Дитина і питання про смертність: підхід Василя Сухомлинського **828**
Довга дорога до правди **749**
Думки В. О. Сухомлинського про здоров'я дітей в історичній перспективі **716**
- «**Жива педагогіка**». В. О. Сухомлинський крізь призму часу **862**
- З** кожним роком осягаю, поважаю і люблю свого батька все більше» **354**
Згадують вчителі... (замість передмови) **863**
Згадуючи вчителів... **864**
- Идеи** В. А. Сухомлинского о здоровье детей в исторической перспективе **750**
Идеи и свершения Василия Александровича Сухомлинского (1918–1970) **261**
Идеи свободы во взглядах В. А. Сухомлинского **717**
Из педагогического наследия В. А. Сухомлинского **291**
Ідеї свободи у поглядах В. О. Сухомлинського **537, 718**
Ідея свободи **292**

Ідея свободи у вихованні в європейській педагогіці й спадщині В. О. Сухомлинського 293

Казки й оповідання – то вершина науково-педагогічної творчості батька 479
Краса й мудрість Сухомлинських 429

Листи дружині Василь Сухомлинський надсилав у двох екземплярах – українською та російською... 481

Материнська любов як основа виховання почуття відповідальності: з педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського 295

Международное общество последователей В. А. Сухомлинского 296

Методична спадщина В. Сухомлинського 903

Методична спадщина Василя Сухомлинського: через історико-педагогічне пізнання до пошуків відповідей на виклики сьогодення 904

Мир сказок Василя Александровича Сухомлинского 297

Мій батько 865

Місце і роль Сухомлинського у трансформації освіти в Україні 355

Некоторые аспекты эволюции восприятия творчества В. А. Сухомлинского 719

От составителя: [вступ. ст. в кн. В. А. Сухомлинского «Как воспитать настоящего человека»] 269

От составителя: [вступ. ст. в кн. В. А. Сухомлинского «Хрестоматия по этике»] 274

Педагогічне соло в сімейному супроводі: у неділю Василю Сухомлинському виповнилося б 85... 484

Педагогічний досвід крізь призму ідей і практики Василя Сухомлинського в ретроперспективі 926

Педагогічні товариства послідовників В. Сухомлинського 299

Почему завтра не приходит сегодня: философия для детей и «Хрестоматия по этике» В. А. Сухомлинского 381

Прізвище як смисл життя 868

Про цю книгу [передм. до кн. В. О. Сухомлинського «Я розповім вам казку... Філософія для дітей»] 804

Рядки з листа 357

Свежий ветер сказки 834

Свіжий вітер казки 276, 835

Слово до читача 514

Слово о В. А. Сухомлинском 677

Слово про батька 805

Смертність людини в освітньому та виховному просторі. Підхід Василя Сухомлинського 871

Спадщина В. О. Сухомлинського – джерело сучасної педагогічної науки і практики 801

Ольга Сухомлинская. Отец находил счастье в гармонии с природой и людьми 358

В. А. Сухомлинский в Оберхаузене 283

В. А. Сухомлинский и нравственное воспитание: трансформация педагогических ценностей 722

Василий Александрович Сухомлинский – научная биография 723

Василий Александрович Сухомлинский (1918–1970) 262

Сухомлинский должен вернуться 383

Сухомлинский принадлежит всему миру: рассказывает дочь педагога 300

Ольга Сухомлинська: з батьком я не сперечалася 867

Василь Сухомлинський 435

Василь Сухомлинський: виховуємо художнім словом 806

Василь Сухомлинський і перші проекти концепцій розбудови національної школи (1990–1991) 872, 907

Василь Сухомлинський і сучасність 634

Василь Сухомлинський крізь призму часу: деякі зауваги до розгляду ідей 927

Василь Сухомлинський – наукова біографія 928

Сухомлинський Василь Олександрович 632, 633

Василь Олександрович Сухомлинський – наукова біографія 725, 753

Сухомлинський Василь Олександрович (1918–1970) 551

Василь Сухомлинський у зарубіжжі 359

Василь Сухомлинський: «...У шкільній коморі звалище гнилих жолудів» 487

Василь Сухомлинський: школа – це духовна колиска народу 488

Василь Сухомлинський: «Як же все це було без мене?» 836

В. О. Сухомлинський і моральне виховання: трансформація педагогічних цінностей 679, 724

- В. О. Сухомлинський і проблеми дитинства **436**
В. О. Сухомлинський об'єднує вчителів **301**
В. О. Сухомлинський про життєві (вітальні) потреби дітей: піклування і захист **807**
В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю **312**
В. Сухомлинський про патріотизм: тексти і контексти **808**

Творчість Сухомлинського як об'єкт критики: тоді і нині **873**

Толерантність як підхід до розгляду ідей В. О. Сухомлинського про дитину **792**

Трансформація образования в Украине и педагогическое наследие Василия Сухомлинского **726**

Трансформація освіти в Україні і доробок Василя Сухомлинського **360**

Трансформація освіти в Україні та педагогічний доробок Василя Сухомлинського **369, 727**

У пошуках справжнього **728, 875**

У Сухомлинського було надзавдання – служити Дитині **489**

Українсько-польсько педагогічні впливи в історичному вимірі: випадок В. Сухомлинського **809**

Філософія для дітей в етичному наследии В. А. Сухомлинского **729**

Філософія для дітей як педагогическая проблема **490**

Філософія для дітей в етичній спадщині В. О. Сухомлинського **319, 730**

С. Френе і В. Сухомлинський: спільне й відмінне у вихованні **335**

Художественные миниатюры В. Сухомлинского в культурологическом измерении **731**

Художні мініатюри В. Сухомлинського в культурологічному вимірі **732**

Художня спадщина В. О. Сухомлинського в культурологічному вимірі **587, 636**

Чи були школи В. О. Сухомлинського і О. А. Захаренка альтернативними існуючим? **682**

Школа В. О. Сухомлинського в Павлиші **683**

Школа Сухомлинського у Павлиші – погляд крізь призму часу **746**

Школа Сухомлинського як педагогічний проект 756

Школи Сухомлинського і Захаренка як альтернативи існуючим 684

Этюды о В. А. Сухомлинском. Педагогические апокрифы 559

Як уявляв школу майбутнього Василь Сухомлинський 908

A Word on a Father 930

40 Years' Evolution of Vasyl Sukhomlynsky' Work Perception 757

Philosophizing with Children in Soviet Ukraine: The Heritage of Vasyl Suchomlinsky 459

Physical and Psychological Health, Top Priorities of Education Foresightness of Sukhomlynsky's View on Health Education 879

Ukrainian and Polish Pedagogical in the Historical Dimension: The Case of Vasyl Sukhomlynskyi 812

Vasily Sukhomlinsky's place amongst other influential creators of educational systems 909

Wasył Suchomliński jako reprezentant ukraińsko-polskich więzi pedagogicznych 940

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

АПН України – Академія педагогічних наук України

ВАК України – Вища атестаційна комісія України

ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка» – Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

ДНЗ «Ялинка» – дошкільний навчальний заклад «Ялинка»

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського

ЖДУ ім. Івана Франка – Житомирський державний університет імені Івана Франка

ІШПО – Інститут післядипломної професійної освіти

КДПУ ім. В. Винниченка – Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

КНЕУ – Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

КНР – Китайська Народна Республіка

МОН України – Міністерство освіти і науки України

НАПН України – Національна академія педагогічних наук України

НИИ – Научно-исследовательский институт

НПУ ім. М. П. Драгоманова – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

УНДІП – Український науково-дослідний інститут педагогіки

УССР – Украинская Советская Социалистическая Республика

ХДПУ ім. Г. С. Сковороди – Харківський державний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

ДОВІДКОВЕ ВИДАННЯ

Серія «Академіки НАПН України»

Випуск 32

АКАДЕМІК ОЛЬГА ВАСИЛІВНА СУХОМЛИНСЬКА

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Електронне видання

Упорядники: Л. Д. Березівська, Л. І. Страйгородська,
Т. М. Деревянко, Т. С. Павленко.

Науковий редактор – Л. Д. Березівська.

Підписано 26.08.2021. Зам. № 5350/2.

Видавець ТОВ «ТВОРИ».

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 6188 від 18.05.2018 р.
21034, м. Вінниця, вул. Немирівське шосе, 62а.
Тел.: 0 (800) 33-00-90, (096) 97-30-934, (093) 89-13-852, (098) 46-98-043.
e-mail: info@tvoru.com.ua
<http://www.tvoru.com.ua>